

اعلام مواضع گسترده حوزه‌های علمیه و علما در لزوم صیانت و تکریم جایگاه رفیع مرجعیت شیعه

مرجعیت شیعه حصن حصین

دین و نظام اسلامی

مروم مواضع قاطع و انقلابی آن مرجع معظم، این حقیقت را آشکار می‌سازد که ایشان فراتر از اختلافات و نگاه‌های سیاسی جناحی موضع می‌گیرند و با شناخت و بصیرت انقلابی در راستای اهداف انقلاب اسلامی به مسائل جامعه ورود پیدا می‌کنند. بی‌شک تنزل دادن سخنان مرجعیت معظم، به پایین‌ترین سطح کنش‌های سیاسی، جفا به اسلام، انقلاب و مرجعیت دینی است.

راه امام خمینی علیه‌السلام در حکمرانی

راه خدا و پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله است

یادداشتی به نقد دیدگاه آقای حائری شیرازی از حجت‌الاسلام والمسلمین حسین عشاقی

چتر اسلام بر ساحت فرد و اجتماع

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالحمین خسروپناه

یکی از دلایل بر جامعیت محتوایی و موضوعی قرآن، دلیل خاتمیت رسول گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله است؛ زیرا حکمت فرستادن پیامبران، هدایت و حیاتی است.

پس حکمت خاتمیت پیامبری، جامعیت و جاودانگی اسلام است.

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه خبر داد

راه‌اندازی دبیرخانه

حمایت از طرح‌های پژوهشی حوزه

معاونت پژوهش حوزه با ایفای نقش راهبری و ستادی، سعی بر هدایت مراکز پژوهشی حوزوی در تعیین موضوعات مورد نیاز جهت تحقیقات علمی پرداخته است.

مدیر حوزه‌های علمیه خواران

نظام آموزشی حوزه‌های علمیه

مستقل از دانشگاه است

جایگاه اصلی تعلیم و تربیت در حوزه‌های علمیه، جایگاه حضور و همراهی و هم‌نفسی استاد و شاگرد است.

مدیر حوزه‌های علمیه در افتتاح نمایشگاه دستاوردهای علمی واحدهای آموزشی - تخصصی حوزوی | نظام‌واره جامع رشته‌های حوزوی در کشور ابلاغ شد

رئیس مجمع نمایندگان طلاب و فضای حوزه‌های علمیه | نشست‌های علمی تخصصی با محوریت «اشراف طلاب به رویادهای داخلی و خارجی» برگزار شود

انتخابات اعضای هیئت‌رئیس مجمع عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم برای دوره چهارم ۱۵ آبان با حضور آیت‌الله حسینی بوشهری رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و دیگر اعضای این جامعه، آیات و حجج‌اسلام؛ سیدمحمد غروی، محسن فقیهی، علی‌نکونام گلپایگانی، نجم‌الدین مروجی طیبی و اکثریت اعضای مجمع عمومی جامعه مدرسین در سالن همایش‌های مدرسه عالی دارالشفای قم برگزار گردید.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، در پایان این انتخابات افراد ذیل به‌عنوان منتخبان نهایی برای مدت دو سال به عنوان هیأت‌رئیس دوره چهارم مجمع عمومی جامعه مدرسین انتخاب شدند:

- حجت‌الاسلام والمسلمین ولی‌الله لونی (ریاست مجمع عمومی)
- حجت‌الاسلام والمسلمین مهدی سلیمانی‌تبار ارده‌الی (نایب‌رئیس اول)
- حجت‌الاسلام والمسلمین

اعضای هیئت‌رئیس چهارمین دوره

مجمع عمومی جامعه مدرسین انتخاب شدند

- عبدالمجید مقامی (نایب رئیس دوم)
- حجت‌الاسلام والمسلمین سید جلال رضوی مهر (منشی اول)
- حجت‌الاسلام والمسلمین محمد محسن حاجی حیدری (منشی دوم)
- حجت‌الاسلام والمسلمین محمد اسماعیل مشفق‌پور (امین مالی)
- حجت‌الاسلام والمسلمین علی رحمانی‌فرد سبزواری (عضو)
- حجت‌الاسلام والمسلمین سید محمدرضا علم‌الهدی (عضو)
- حجت‌الاسلام والمسلمین علی محبی اشنی (عضو)
- حجت‌الاسلام والمسلمین فرخ‌فال در ابتدای این مراسم گفت: همه ما پاسداران شریعت مبین اسلام هستیم و این تشکیلات در ابعاد مختلف

محکوم می‌کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرخ‌فال، مجمع عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم را مولود امر مقام معظم رهبری در سال ۸۹ برشمرد بیان داشت: رهبر معظم انقلاب، تشکیل مجمع عمومی را مطالبه کردند و جامعه مدرسین هم برای اینکه برای خود، باوری قوی ایجاد شود، این مجمع را به‌تبعیت از فرمایشات ایشان تشکیل داد.

وی ادامه داد: مجمع عمومی سه دوره را پشت سر گذاشته است. در دوره آخر به‌دلیل کرونا، انتخابات به تأخیر افتاد و هیئت‌رئیس دور سوم مجمع عمومی، کار خود را ادامه داد و اکنون با این فرصتی که ایجاد شده، تصمیم بر برگزاری انتخابات گرفته شد.

رئیس سابق مجمع عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم خاطر نشان کرد: هیئت‌رئیس سوم، بیش از سه سال کار را دنبال کرد و اعضای مجمع عمومی و اعضای هیئت‌رئیس هیچ‌گونه حقوق و مستمری و دریافتی ماهانه نداشته‌اند و نخواهند داشت.

مرجعیت شیعه اسوه اخلاق و مردم داری

آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی: از هیچ فرد، نهاد و جریانی گله و شکایتی ندارم

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی، در پی مواضع و دیدگاه‌های علما و شخصیت‌های حوزوی در حمایت از مرجعیت شیعی، دفتر حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی بیانی‌ای منتشر کرد که به این شرح است:

بسمه‌تعالی

با قدردانی و تشکر از مردم شریف و عزیز ایران، مراجع معظم تقلید، اساتید محترم حوزه و دانشگاه، جوامع و تشکل‌های دینی و اجتماعی که از بیانات و مواضع متین مرجعیت شیعه مبنی بر لزوم حل مشکلات معیشتی و اقتصادی مردم حمایت

۲۴ ربیع‌المولد ۱۴۴۳ / ۹ آبان ۱۴۰۰

دفتر آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی علیه‌السلام

آیت‌الله رجیبی عنوان کرد

ارتباط و همکاری با مراکز عالی علمی و پژوهشی

از تأکيدات مقام معظم رهبری است

رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه‌السلام گفت: مؤسسه امام خمینی علیه‌السلام در راستای تأکید مقام معظم رهبری بر همکاری بین مراکز علمی و پژوهشی کشور، تفاهم‌نامه‌ای برای گسترش و توسعه همکاری حوزه با دانشگاه آزاد اسلامی در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی منعقد می‌کند.

به گزارش خبرنگار حوزی، آیت‌الله رجیبی رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه‌السلام، سوم آبان در مراسم امضای تفاهم‌نامه همکاری آموزشی پژوهشی، میان دانشگاه آزاد اسلامی و این مؤسسه که در قم برگزار شد، با اشاره به پیوست حکم مقام معظم رهبری در معرفی رئیس جدید این مؤسسه، گفت: ارتباط و همکاری با مراکز عالی علمی و پژوهشی، یکی از نکات مؤکد معظم‌له است که مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه‌السلام در همین راستا، تفاهم‌نامه‌ای برای گسترش و توسعه همکاری حوزه علمیه با دانشگاه آزاد اسلامی در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی منعقد می‌کند.

دکتر طهرانچی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی نیز در این مراسم در سخنانی، گفت: پیرو جلسات اخیر، برای برقراری ارتباط میان حوزه و دانشگاه و اقداماتی که برای گسترش اندیشه وحدت حوزه و دانشگاه ضروری است و همچنین استفاده از تجربیات و ظرفیت‌های مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه‌السلام، این تفاهم‌نامه تنظیم شد و به‌امضا رسید که امیدواریم، با اقدامات مجدانه که در معاونت علوم انسانی و هنر و مجموعه دانشگاه آزاد اسلامی استان قم صورت گرفته، بتوانیم در این راستا مؤثر و کارآمد باشیم.

ابراز خرسندی مدیر حوزه‌های علمیه از مواضع شورای علمای شیعه افغانستان

آیت‌الله اعرافی، ۶ آبان در دیدار آیت‌الله محمدهاشم صالحی‌مدرس رئیس شورای علمای شیعه افغانستان که در دفتر مدیر حوزه‌های علمیه در قم برگزار شد، ضمن ابراز خرسندی از موضع‌گیری خوب و سنجیده شورای علمای شیعه افغانستان در حوادث اخیر این کشور، گفت: من به‌دقت این مواضع شما را رصد می‌کردم و می‌دیدم که مواضع این شورا خوب و سنجیده بود.

به گزارش خبرنگار حوزی، وی افزود: در این شرایط پیچیده هم باید احساساتی نشویم و کارهای ناسنجیده انجام ندهیم و از طرفی هم، نباید دچار انفعال شویم؛ بلکه باید فعالانه و هوشمندانه با این حوادث برخورد

کنیم. مدیر حوزه‌های علمیه با اشاره به وجود شیعیان بزرگ و اثرگذار در افغانستان، تأکید کرد: باید به همه ملت افغانستان این امر مهم تفهیم شود که سرمایه‌ای که شیعه به وجود آورده است، برای کل ملت افغانستان است و این کار، برنامه‌ریزی و تدبیر خاصی لازم دارد و از شورای علمای شیعه افغانستان هم توقع می‌رود که با برنامه‌ریزی دقیق و حساب‌شده، به مردم افغانستان تفهیم کند که شیعه، هم به دنبال حفظ خودش هست و هم، به دنبال حفظ ملت و کشور افغانستان.

آیت‌الله اعرافی گفت: مدارس و حوزه‌های افغانستان

امام خامنه‌ای در دیدار دست‌اندرکاران کنگره شهدای استان زنجان تأکید کردند

لزوم تحلیل جامعه‌شناختی و روان‌شناختی از نقش عنصر دین در دفاع مقدس

افتخارات زنجان هستند.

رهبر انقلاب اسلامی، شهیدان را برگزیدگان خداوند متعال خواندند و افزودند: شهادت قله‌ای است که دستیابی به آن بدون اخلاص و ایثار، صدق و معنویت، مجاهدت و گذشت، توجه به خدا و کار برای مردم، تلاش برای تحقق عدالت و استقرار حاکمیت دینی امکان‌پذیر نیست.

ایشان برگزاری همایش‌های بزرگداشت شهیدان را وظیفه و حسنه‌ای بزرگ دانستند و خاطرنشان کردند: با گذشت چندین سال از دفاع مقدس، جریان بزرگداشت شهیدان، باید با ابتکارهایی همچون تحلیل

جامعه‌شناختی و روان‌شناختی از خاطرات آن دوران و نقش عنصر پرقدرت «دین» ادامه پیدا کنند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، با انتقاد از کسانی که نقش عنصر دین را در یادآوری‌های دوران دفاع مقدس نادیده می‌گیرند، گفتند: آمادگی جوانان برای سینه سپر کردن در مقابل خطرات و رضایت پدران و مادران و یا همسران آنها به اعزام عزیزانشان و سپس صبر بر شهادت آنها، بدون تردید در در نگاه دینی و انجام وظیفه برای کسب رضای الهی دارد و این حالات و احساسات خانواده‌های شهدا، همگی در خور تحلیل است.

ایشان همچنین خدمات کم‌نظیر مردمی در حاشیه دفاع مقدس مانند تهیه غذا و آذوقه برای رزمندگان، شست‌وشوی لباس‌های آنان و نیز تشییع جنازه‌های عظیم و به‌یادماندنی شهیدان را، از جمله مسائل مغفول و نیازمند ثبت و توجه دانستند و در خصوص نام‌گذاری معابر شهرها به‌نام شهیدان، گفتند: چه افتخاری برای یک شهر و کوچه‌ها و خیابان‌های آن بالاتر از اینکه، نام یک شهید بزرگ و فداکار بر روی آن باشد. شهر باید به‌نام شهیدان مزین باشد و شوراهای شهر نیز، بدانند که شهر با نام چه کسانی مفتخر می‌شود.

بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دست‌اندرکاران کنگره ۳ هزار و ۵۳۰ شهید استان زنجان که در تاریخ ۲۴ مهر ۱۴۰۰ برگزار شده بود، ۶ آبان در محل برگزاری این همایش پخش شد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام

ابراهیم الدیلمی سفیر و نماینده انصارالله یمن در ایران، ۶ آبان با آیت عظم‌نوری همدانی، جوادلی آملی و آیت‌الله اعرفی مدیر حوزه‌های علمیه به‌صورت جداگانه دیدار کرد. در ابتدای این دیدارها ابراهیم الدیلمی، گزارشی از وضعیت اسفبار مردم یمن در نتیجه حملات ائتلاف سعودی به این کشور ارائه کرد.

• مسلمانان با وحدت علیه صهیونیسم به میدان بیایند

به گزارش خبرگزاری حوزه، حضرت آیت‌الله نوری همدانی در دیدار سفیر یمن در ایران، جریان زیدین علی را درس بزرگی برای مسلمانان دانستند و بیان کردند: در قرآن کریم آیات فراوانی است که ما را به جهاد در برابر دشمن دعوت می‌کند و از جمله داستان جالوت و داوود در قرآن کریم، درس بزرگی به ما می‌دهد که تا دشمن را از میان بزداریم، استقلال و تعیین سرنوشت و پاسداری از ارزش‌ها را نخواهیم داشت.

معظم‌له خطاب به نماینده انصارالله یمن در ایران، با تأکید بر اینکه بدون جهاد در راه خدا به شما علم، حکومت و حفظ ارزش داده نمی‌شود، گفتند: بنابراین سکوت در برابر دشمن خطاست و عزت اسلام در جهاد است؛ همان‌گونه که پیامبرگرامی اسلام ﷺ در حدیثی فرمودند: «تمام نیکی‌ها، در شمشیر و زیر سایه شمشیر است و مردم را، پایدار نمی‌دارد جز شمشیر و شمشیرها، کلیدهای بهشت و دوزخ‌اند».

این مرجع تقلید با بیان اینکه صهیونیست‌ها و وهابیت‌ها دشمنان مسلمانان هستند، افزودند: در جبهه استکباری، آمریکا علیه مسلمانان نقشه می‌کشد و صهیونیست‌ها با پول عربستان، آن را اجرا می‌کنند؛ بنابراین در برابر این جریان، تنها صحبت و ملاقات با علما کافی نیست؛ بلکه باید به میدان بیایید؛ چراکه خداوند جهاد را برای مسلمانان قرار داده است.

ایشان با اشاره به وضعیت کشورهای اسلامی مانند فلسطین، یمن، بحرین و سوریه، گفتند: مسلمانان در این مناطق باید با یکدیگر وحدت و اتحاد داشته باشند و در این صورت، دشمن مغلوب می‌شود.

حضرت آیت‌الله نوری همدانی تأکید کردند: غیر از جهاد و شهادت راهی برای نجات ملت یمن وجود ندارد. باید به دستور اسلام عمل کنیم و مسلمانان در فلسطین، یمن، سوریه و لبنان با وحدت علیه صهیونیسم به میدان بیایند و در این صورت پیروزی با مسلمانان است. سلام ما را هم به ملت یمن و عبدالملک حوثی برسانید.

• کمک نکردن به مردم یمن، در واقع همدستی با ظالمان است

حضرت آیت‌الله جوادلی آملی نیز در این دیدار، با تیریک ایام هفته وحدت و اهمیت آن، اظهار کردند: ایام هفته وحدت باید فرصتی برای توجه ویژه به مسائل مهم جهان اسلام مانند مسئله یمن باشد.

ایشان افزودند: این حرف جهانی اسلام است که در بیان امام صادق ﷺ

در دیدار مراجع و علما با نماینده انصارالله یمن در ایران تأکید شد

تعقیب عزت اسلامی با تکیه بر وحدت علیه صهیونیسم

تعقیب کند.

عضو خبرگان رهبری با بیان اینکه ما خود را نه اهل افراط و نه اهل تفریط می‌بینیم، تصریح کرد: یعنی اینکه مسلمانان نه این حق را دارند که در تمدن غربی ذوب شوند و نه اینکه خود را در بهره‌گیری از دستاوردهای بشری برای رسیدن به عزت اسلامی منع کنند. این لازمه جمع بین صلح‌طلبی و فرهنگ مقاومت است.

آیت‌الله اعرفی افزود: با این نگاه در کنار امت اسلامی ایستاده‌ایم؛ به طوری که قضیه فلسطین، همواره برای ما مسئله اصلی بوده است و در کنار کشورهای دیگر همچون لبنان، سوریه، عراق و یمن هستیم.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور با بیان اینکه در آینده نیز این رویکرد را تعقیب می‌کنیم، تصریح کرد: به نظر می‌رسد، دنیای اسلام برای آینده خودش به دو عنصر نیاز دارد که یکی تربیت کادر فرهیخته، عاقل، عالم و بهره‌مند از اسلام جامع و دیگری، فکر، معرفت و پشتیبانی فکری، علمی و فرهنگی؛ و حوزه‌های علمیه آمادگی دارند، در کنار همه جریان‌های مقاومت بایستند و کمک فکری کنند و در تربیت کادر فرهنگی، فکری و تربیتی آنان سهیم باشند.

• علما و امام خمینی بر گردن ما حق دارند

ابراهیم محمد الدیلمی، سفیر یمن در تهران هم در این دیدارها، با بیان اینکه ما خود را جزئی از محور و جبهه مقاومت و بخشی از دنیای اسلام می‌دانیم، گفت: فکر می‌کنیم، آن‌چه برای آن می‌جنگیم و تلاش می‌کنیم، برای مصالح دنیا و عزت اسلام است.

نماینده انصارالله یمن در ایران عنوان کرد: این دیدارهایی که امروز صورت گرفت، به‌خصوص با مسئولان حوزه و مراجع عظام تقلید، برای عرض ادب و احترام است؛ چراکه علما و امام خمینی بر گردن ما حق داشتند و دارند.

وی خاطرنشان کرد: ما با تعالیم امام و حوزه یاد گرفته‌ایم، چگونه هویت اسلامی را پیدا کنیم و در مسیر تحقق اراده‌های الهی قرار بگیریم. برای آنچه می‌جنگیم مطالبات و نیازهای خاص مردم یمن نیست؛ بلکه مطالبات دنیای اسلام است.

سفیر یمن در تهران تصریح کرد: حوزه‌های علمیه در تعمیق و توسعه زیرساخت‌های فکری و معرفتی فرهنگ جهاد و مقاومت، می‌توانند به ما کمک کنند.

تجلی یافته که فرمودند: «اگر کسی شاهد ظلم ظالم باشد و به مظلوم کمک نکند، شریک ظالم است»؛ لذا کمک نکردن به مردم مظلوم یمن در واقع همدستی با دشمنان و متجاوزان به یمن است.

معظم‌له تأکید کردند: مجاهدت در راه حق توفیقی است که نصیب برادران مجاهد یمنی شده و همه وظیفه دارند، در زمینه‌های مختلف از جمله: مسائل آموزشی، علمی و خودکفایی به مجاهدان یعنی آموزش‌های لازم را بدهند.

• اسلامی می‌تواند امروز عزیز باشد که عزت اسلامی را تعقیب کند

آیت‌الله اعرفی هم در این دیدار، با بیان اینکه صبر و مقاومت ملت یمن دارای ارزش فراوانی است و لذا باید از رهبری حکیم انصارالله یمن و نیروهای جبهه مقاومت قدردانی کرد، افزود: امروز خود را در کنار جبهه مقاومت می‌دانیم و قضایای یمن را جزء قضایای دنیای اسلام و خود را نسبت به جبهه مقاومت مسئول می‌دانیم.

مدیرحوزه‌های علمیه در بخش دیگری از سخنان خود با ارائه گزارشی از دستاوردهای حوزه عنوان کرد: یکی از مهم‌ترین رویکردهای ما در حوزه، توجه به امت اسلامی و رویکرد جهانی و تمدنی و تبیین و ترویج اسلام ناب محمدی، همچنین اسلام سیاسی است که پاسخگو به نیازهای بشر امروز است.

وی خاطرنشان کرد: اسلامی می‌تواند امروز عزیز باشد که در کنار گسترش صلح، عقلانیت و حکمت، بر مقاومت و جهاد نیز تأکید و عزت اسلامی را

در همایش معاونان تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه استان‌ها تأکید شد

همه فعالیت‌های علمی، آموزشی و پژوهشی پیوست تبلیغی داشته باشند

فعالیت‌های علمی، آموزشی و پژوهشی پیوست تبلیغی داشته باشند.

• ضرورت وحدت و همدلی در امور تبلیغی

حجت‌الاسلام والمسلمین حسین ملانوری معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه هم در این مراسم، ضمن اشاره به ضرورت توجه به فضائل اخلاقی به‌ویژه «اخلاص» در عرصه تبلیغ، برخی از راهبردها و راهکارهای کلان و مورد توجه

همدلی را در همه امور تبلیغی لازم دانست.

معاون تبلیغ و امور فرهنگی حوزه‌های علمیه، یکی از مهم‌ترین نتایج اخلاص در فعالیت‌های تبلیغی را درک درست از مسائل تبلیغ دانست که با لطف و عنایت پروردگار متعال حاصل می‌شود.

وی در ادامه به برخی از طرح‌ها و برنامه‌های جدید که در مسیر توسعه و ارتقای تبلیغ حوزه‌های علمیه تدوین شده است، اشاره و بیان کرد: در دوره جدید مدیریت حوزه‌های علمیه، توجه ویژه‌ای به عرصه تبلیغ شده است و طرح‌ها و برنامه‌های جامع طراحی یا به‌روزرسانی شده است که از جمله آن‌ها، طرح‌های «هجرت بلندمدت»، «تبلیغ در فضای مجازی»، «مسجد تراز اسلام و انقلاب اسلامی»، «مدارس امین» و «هنر» است.

گفتنی است، این همایش به‌مدت سه روز در شهر مشهد مقدس برگزار شد و پس از برگزاری مراسم افتتاحیه، کارگاه‌های آموزشی و اجرایی با حضور مدیران معاونت تبلیغ و امور فرهنگی، برای معاونان تبلیغ و امور فرهنگی مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه استان‌ها انجام شد. کارگاه‌های آموزشی و اجرایی این همایش عبارت بودند از: «هنر و تبلیغ نوین»، «برنامه‌ریزی و نظارت»، «مسجد و هجرت»، «ادیان، فرق و مذاهب»، «آموزش‌های مهارتی - کاربردی»، «تبلیغ تخصصی» و «همکاری با نهادهای آموزشی - قضائی».

آیت‌الله‌العظمی‌نوری‌همدانی
در دیدار رئیس دانشگاه آزاد اسلامی

امروز جهان هرآنچه از علم و دانش دارد مرهون تمدن اصیل اسلامی است

امروز جهان هرآنچه از علم و دانش دارد، مرهون تمدن اصیل اسلامی است؛ چون زمانی که اروپا غرق ظلمت و تاریکی بود، دانشمندان مسلمان کتاب‌های فراوانی در علوم مختلف نوشتند و کسانی چون ابوریحان، خواجه نصیرالدین طوسی، ابن‌سینا، جابرین حیان و... در مکتب اهل بیت

تربیت شدند. به گزارش خبرگزاری حوزه، حضرت آیت‌الله نوری همدانی، ۳ آبان در دیدار رئیس دانشگاه آزاد اسلامی، گفتند: پرورش نخبگان علمی در کنار برنامه‌ریزی صحیح در استفاده از سرمایه‌های داخلی، بهترین راه مقابله با تحریم‌ها و زباده‌خواهی‌های استکبار جهانی است.

این مرجع تقلید بیان داشتند: فقهات و تفقه در دین، مهم‌ترین موضوع در اسلام است؛ چون تا انسان فقیه نباشد، نمی‌تواند آموزه‌های قرآن کریم و اهل‌بیت را درک و سپس برای مردم تبیین کند.

ایشان، بعثت پیامبراکرم ﷺ در سرزمین جاهلیت را معجزه دانستند و با اشاره به کتاب جرح جوداق مسیحی درباره پیامبراکرم ﷺ، افزودند: او در این کتاب، از بعثت رسول‌خدا ﷺ در حجاز، با عنوان «معجزه صحرا» تعبیر می‌کند؛ چون در آن زمان فرهنگ جاهلی بر حجاز حاکم بود.

معظم‌له با اشاره به مناظره امام رضا ﷺ با علمای ادیان، بیان کردند: امام رضا ﷺ در پاسخ به سئوالی درباره اثبات حقانیت پیامبراکرم ﷺ فرمودند: او فردی یتیم بود. از نظر مالی هم فقیر بود و هیچ‌گاه نزد معلم درس نخوانده بود. در جوانی هم چوپانی و تجارت را در پیش گرفت، چنین شخصی قرآن را دریافت کرد و خداوند این‌گونه حکمت و قدرت خود را نشان می‌دهد.

این مرجع تقلید با بیان اینکه برانگیخته شدن رسول امی از بین مردم، نوعی تمدن‌سازی است، خاطرنشان کردند: دانشگاه مهد تمدن‌سازی است و باید تلاش کنید که اسلام را به‌عنوان یک تمدن در جهان معرفی کنید؛ چراکه پیامبراکرم ﷺ از این جهت «رحمه للعالمین» خوانده شده است که توانست، مطالب علمی و اخلاقی فراوانی برای مردم بیان و حتی در عمل پیاده کند و دانشمندان بنامی چون خواجه نصیرالدین طوسی‌ها را تربیت نماید و تمدن اسلامی را بنیان گذارد.

حضرت آیت‌الله نوری همدانی تصریح کردند: باید ثابت کنید در دنیای تاریخ آن روز، اسلام توانست دانشمندانی را تربیت کند و لذا اصل علوم به‌زبان عربی است؛ اما در جنگ‌های صلیبی و براثر غفلت مسلمانان، کتاب‌های دانشمندان مسلمان را از کتابخانه‌ها ربوده، و اروپا برده و ترجمه کردند و دوباره به کشورهای اسلامی بازفرستادند و سعی کردند، مسلمانان را عقب نگه دارند؛ درحالی‌که همه علوم امروزی، برگرفته از کتاب‌های مسلمانان است.

ایشان با بیان اینکه اسلام دین تمدن‌سازی است، گفتند: امروز جهان هرآنچه از علم و دانش دارد، مرهون تمدن اصیل اسلامی است؛ چون زمانی که اروپا غرق ظلمت و تاریکی بود، دانشمندان مسلمان کتاب‌های فراوانی در علوم مختلف نوشتند و کسانی چون ابوریحان، خواجه نصیرالدین طوسی، ابن‌سینا، جابرین حیان و... در مکتب اهل بیت تربیت شدند.

معظم‌له در ادامه با اشاره به استعدادها و امکانات کشور، افزودند: توجه و سرمایه‌گذاری بر روی نیروهای جوان کشور و پرورش نخبگان علمی در کنار برنامه‌ریزی صحیح در استفاده از سرمایه‌های داخلی، بهترین راه مقابله با تحریم‌ها و زباده‌خواهی‌های استکبار جهانی است و باید از تمامی ظرفیت‌های موجود بهترین استفاده را نمود.

آغاز هفته‌های

رقابت علمی نخبگانی کشوری

مسئول دبیرخانه رقابت‌های علمی نخبگانی کشوری حوزه علمیه خراسان، از آغاز مرحله اول رویداد بزرگ رقابت‌های علمی نخبگانی کشوری در آبان ۱۴۰۰ خبر داد.

حجت‌الاسلام ابوالفضل فروتن در گفت‌وگو با خبرگزاری حوزه در مشهد، از آغاز مرحله اول رویداد بزرگ رقابت‌های علمی نخبگانی کشوری در آبان ۱۴۰۰ خبر داد و گفت: مرحله اول این رقابت‌ها در ۵ عرصه: مفاهیم قرآن، ادبیات عرب، فقه و اصول، کلام اسلامی و منطق و فلسفه در آبان‌ماه در ۵ هفته متوالی برگزار می‌شود.

وی افزود: در این رقابت‌ها که با همت حوزه علمیه خراسان و همکاری مراکز و مؤسسات حوزوی و دانشگاهی کشور صورت می‌گیرد، ۵ هزار دانش‌پژوه ثبت‌نام کرده‌اند که ۱۲۰۰ نفر غیرخراسانی می‌باشند.

مسئول دبیرخانه رقابت‌های علمی نخبگانی کشوری حوزه علمیه خراسان، با بیان اینکه در صورت حضور و موفقیت در این مرحله به دانش‌پژوهان مجوز شرکت در مرحله دوم که در آذرماه برگزار می‌شود، داده خواهد شد، از مهم‌ترین برکات این رقابت‌ها را بعد از شناسایی، جذب و حمایت از مستعدان برتر، ایجاد انگیزه بیشتر در طلاب مستعد برشمرد.

اشتراک افق حوزه

۰۲۵ - ۳۲۹۰۰۵۳۶
۰۹۱۹۶۹۱۴۴۵۰

● **اصحاب قلم، شأن عظیم مرجعیت را ارج نهاده و با عدالت و تقوا قلم بزنند**

بسم الله الرحمن الرحيم
فی التوقيع الشریف عن خاتم الاوصیاء **(علیه السلام)**
«و اما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا؛ فانهم جحתי علیکم و انا حجةالله علیهم»

مرجعیت در قاموس سیاسی و اجتماعی شیعه، دارای جایگاهی رفیع می‌باشد و پاسداشت آن، تجلیل از مقام انبیای عظام و تکریم علم و دین است «العلماء ورثة الانبیاء» و «الفقهاء امناء الرسل».

یادداشت انتقادی یکی از نویسندگان در نقد سخنان حضرت آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی «دامت برکاته» تحلیلی غیرمنصفانه بود. مرور مواضع قاطع و انقلابی آن مرجع معظم، این حقیقت را آشکار می‌سازد که ایشان فراتر از اختلافات و نگاه‌های سیاسی جناحی موضع می‌گیرند و با شناخت و بصیرت انقلابی در راستای اهداف انقلاب اسلامی به مسائل جامعه ورود پیدا می‌کنند. بی‌شک تنزل دادن سخنان مرجعیت معظم، به پایین‌ترین سطح کنش‌های سیاسی، جفا به اسلام، انقلاب و مرجعیت دینی است.

آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی ^{دامتبرکاته} با سوابق درخشانی همچون حضور در مبارزات سیاسی ضد رژیم منحوس پهلوی، حضور در حلقه اصحاب خاص حضرت آیت‌الله‌العظمی بروجردی «اعلی‌الله مقامه»، همراهی با حضرت امام خمینی ^{علیه السلام} در مبارزات نهضت اسلامی و پس از انقلاب نیز با عضویت در مجلس خیرگان قانون اساسی و دبیری شورای نگهبان، حمایت و همراهی همیشگی خود را با نظام و انقلاب اسلامی نشان داده است.

امروز نیز ایشان با شناخت از اقتضانات و نیازهای کشور، به رفع مشکلات معیشتی اشاره داشته و می‌فرمایند: «باید با تمام کشورهای دنیا با عزت و اقتدار رابطه داشته باشیم؛ شما باید با عقلانیت و تعامل سازنده، حقوق ملت را احقاق کنید، با حفظ منافع کشور و با عزت با جهان در ارتباط باشیم».

جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با تأکید بر حفظ احترام مرجعیت دینی و پاسداشت جایگاه آن مرجع عالی‌قدر که همواره مورد تأکید رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای ^(دامت‌له‌عالی) نیز بوده است، اعلام می‌دارد:
لازم است اصحاب قلم در هر فعل و قولی، شأن عظیم مرجعیت را ارج نهاده و با عدالت، انصاف و تقوا قلم بزنند.
مرجع بزرگوار ما با ویژگی «صاننا لنفسه، حافظا لدینہ، مخالفا علی هواه، مطعیا لأمر مولاه» هستند و با بصیرت و علم سخن می‌گویند و براساس تکلیف الهی و خیرخواهی برای نظام اسلامی قدم برمی‌دارند.
سخنان آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی «ادام بقاته»، تأکید بر سیاست نظام در ارتباط حکیمانانه، عزتمندانه و بر اساس مصالح کشور و منافع مردم با دنیاست.
امید داریم، همگان با رعایت اخلاق رسانه‌ای و آداب اسلامی در راستای حفظ منافع کشور قلم‌زده و از تکمیل پایل دشمن و ایجاد اختلاف و دوستگی در جامعه بپرهیزند.

والسالم علیکم ورحمةالله وبرکاته/ سیدهاشم حسینی بوشهری

رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم

● **مرجعیت حصن حصین مذهب و پناهگاه مستحکم مردم و ضامن استقلال کشور است**

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر آیت‌الله جواد مروی، وی هشتم آبان‌ماه در پایان درس خارج فقه خود، ضمن بیاناتی، اسانه ادب به ساحت مراجع شیعه را محکوم کرد و گفت:
سخنان ناصحانه شیخ‌الفقهاء والمعراج حضرت آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی حفظ‌له، در ملاقات با یکی از مسئولان کشور، سبب واکنش‌های ناروا و هتاکانه برخی از نویسندگان مجهول‌الحال و برخی از سایت‌ها قرار گرفت. محور سخنان این مرجع بزرگ، حول مشکلات معیشتی مردم و سیاست خارجی بود. من نمی‌خواهم وارد محتوای مطلب شوم. طرح این مسائل از سوی شیخ‌الفقهاء سبب شد، برخی نویسندگان به این عالم بزرگ هتاکي کردند.

مرجعیت حصن حصین مذهب و پناهگاه مستحکم مردم و ضامن استقلال کشور بوده هست. اگر یک انسان اهل مطالعه و منصف، نقش مرجعیت شیعه را در همین دوران معاصر از زمان صاحب جواهر، شیخ انصاری، میرزای شیرازی، آیت‌الله بروجردی تا عصر انقلاب اسلامی ملاحظه کند، به‌تصریح موافق و مخالف با روحانیت شیعه و به تصریح جامعه‌شناسان دقیق، بزرگترین نقش را مرجعیت شیعه در بسط و گسترش فرهنگ اسلام و تشیع، استقلال کشورهای اسلامی و حمایت از مردم داشتند.

شما در عصر مشروطه، جنبش تنباکو، نهضت ملی شدن صنعت نفت و پیروزی انقلاب اسلامی، نقش عظیم مرجعیت شیعه را می‌بینید. نفوذ کلام، همراهی با مردم و دفاع از حقوق مردم، از ویژگی‌های مرجعیت شیعه بوده و هست. مبدا کسانیی با برخی از نوشته‌هایشان در زمین دشمن بازی کنند و در تقابل با این نفوذ مرجعیت قرار بگیرند.

ببینید به‌عنوان نمونه مرحوم آیت‌الله سیدابوالحسن اصفهانی از دنیا می‌روند. گزارشگری عبدالله مستوفی را در جلد سوم خاطراتش ببینید که فوت ایشان را چطور گزارشگری می‌کند و با همه تعجب از نفوذ بزرگ مرجعیت شیعه در دل تمام مردم از اقتشار مختلف، مذاهب مختلف و ادیان مختلف چطور برمی‌شمارد و با تعجب یاد می‌کند. عبدالله مستوفی می‌گوید: من نمی‌توانم باور کنم، یک سید گوشه نجف نشست، فوت و رحلت او چطور مردم را این‌گونه به تحرک و او می‌دارد.

به‌شکلی که نه‌تنها شیعیان و مسلمانان بلکه پیروان ادیان و یهودیان تهران دسته‌ عزاداری تشکیل می‌دهند. خاخام آنها جلو می‌آید. برخی پشت سر او به سر و سینه می‌زنند و وایلا و صد واولیامی‌گویند! این نفوذ مرجعیت بوده در طول تاریخ که سبب بقای این کشور و برخی دیگر از کشورهای اسلامی شده است. آقا رهبری حضرت ^{علیه السلام} توانست، بزرگترین معجزه قرن را ایجاد کند، یکی از امتیازات بزگش مرجعیت ایشان بود و همین‌طور ادامه انقلاب اسلامی؛ لذا دقت کنند، این افرادی که مطلب می‌نویسند، تعرض به این حصن حصین، خسارت‌های ویرانگری برای مذهب و کشور خواهد داشت و اقل مطالبه این هست که این هتاکان و منتشک‌کنندگان این هتک‌ها، از ساحت مرجعیت شیعه‌ عدزخواهی کنند و خواسته یا ناخواسته در زمین

اعلام مواضع گسترده حوزه‌های علمیه و علما در لزوم صیانت و تکریم جایگاه رفیع مرجعیت شیعه

مرجعیت شیعه

حصن حصین دین و نظام اسلامی

در واکنش به حواشی ایجادشده در فضای مجازی پیرامون سخنان آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی در دیدار رئیس مجلس شورای اسلامی با ایشان در سی‌ام مهرماه، آیت‌الله مروی عضو شورای‌عالی حوزه‌های علمیه آیت‌الله استادی عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، آیت‌الله سعیدی تولیت آستان مقدس حضرت معصومه ^{علیها السلام} آیت‌الله محمدجواد فاضل لنکرانی رئیس مرکز فقهی ائمه اطهار ^{علیهم‌السلام}، استاد رشاد رئیس شورای حوزه علمیه تهران حجج‌اسلام والمسلمین شهرستانی نماینده آیت‌الله‌العظمی سیستانی در قم، بهجت‌پور مدیر حوزه‌های علمیه خوارهان و نیز جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با صدور پیام‌ها و بیاناتی، ضمن محکوم کردن توهین به ساحت مرجعیت خواستار رعایت اخلاق رسانه‌ای و آداب اسلامی از سوی اصحاب قلم و حفظ شأن عظیم مرجعیت شدند.

به‌کار رفته در این نوشتار، گفت:
اینها هر وقت خواستند اهانتی کنند، گفتند: مراجع خودشان این حرف‌ها را نمی‌زنند؛ بلکه اطرافیان اینها پرایشان مهندس می‌کنند؛ درحالی‌که این خلاف واقع است. ما خودمان از نزدیک دیدیم.

وی با بیان اینکه در سال‌های آخر عمر امام ^{علیه السلام} نیز برای مخالفت با ایشان، از چنین حرف‌ای استفاده می‌کردند، گفت:
اینها باورشان نیست، به اینکه یک کسی مثل امام ^{علیه السلام}، رهبری یا مراجع، واقعاً مؤید به تأییدات الهی هستند. حالا سن‌شان یک مقدار بالاست؛ اما می‌بینیم گاهی اوقات از یک جوان بیشتر، برای پاسخ به استفتانات، مطالعه روزنامه‌ها و بررسی امور مردم وقت می‌گذارند.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم تأکید کرد:
مراجع بیشترین ارتباط را با مردم دارند، از طوایف مختلف، اقوام مختلف، شهرهای مختلف، استان‌های مختلف، خدمت مراجع می‌آیند. مراجع با مردم ارتباط مستقیم دارند؛ چرا به‌بهانه حرفی که مورد پسندتان نیست، تهمت می‌زنید و اهانت می‌کنید؟

وی با بیان اینکه گاهی می‌گویند: چرا مراجع در هشت سال گذشته حرفی نمی‌زنند، گفت:
مراجع ما در تمام دولت‌ها از بعد از رهبری رهبر معظم انقلاب، هر وقت اشکال و مطلبی بوده، یا شفافاً یا با نام‌ها یا در ملاقات‌ها صریحاً می‌گفتند؛ چون مرجع تقلید غیر از دین، خدا و امام زمان ^{علیه‌السلام} چیز دیگری برایش معیار نیست و اینکه مراجع در هشت سال گذشته همراه دولت بودند، یک افتراء به ایشان است.

وی نسبت دادن ارتباطات محدود و محیط بسته به مراجع را افتزای دیگر دانست و گفت:
مگر مرجع تقلید نمی‌زند؟ اگر غیر علم حرف بزند، این کار حرام است؟ او خودش منبع برای شناساندن حلال و حرام به من و شماست و تا یک حرفی برایش مسلم نباشد، نمی‌تواند آن را مطرح کند.

وی طرح موضوع ارتباطات محدود با این تعبیر که اعضای دفتر این مراجع مهندسی مواضع می‌کنند یا طراحی ذهن می‌کنند را بسیار خطرناک دانست و افزود:
این موضوع همان است که انگلیس و آمریکا دنبال می‌کنند.

وی افزود:
اگر یک مرجع مسلم تقلیدی می‌خواهد انتقادی به نظام کند، قطعاً از روی دلسوزی و خیرخواهی است. البته به این نکته هم باید توجه داشت، در این قضایا یک عده‌ای که با انقلاب زاویه دارند، به‌بهانه حمایت از مرجعیت می‌خواهند، عده خودشان را سر انقلاب خالی کنند. اهانت نسبت به مرجعیت، تضعیف مرجعیت و مخالفت سیاست امام ^{علیه السلام} و رهبری است. تضعیف ایشان، تضعیف انقلاب است و تکریم ایشان بر ما عقلاً و شرعاً واجب است.

آیت‌الله فاضل لنکرانی خاطرنشان کرد:
حرف این است که ما به دستور مسلم دین خودمان، تکریم مراجع را واجب می‌دانیم؛ به‌ویژه شخصیتی مثل آیت‌الله‌العظمی صافی ^(دامت‌له‌عالی) که سابقه‌شان روشن است. همه لحنه مسئول زندگی‌شان برای اسلام، شیعه، انقلاب و حوزه‌ها بوده است؛ اصلاً نمی‌شود درباره اینها سر سوزنی بگوئیم که تحت تأثیر جریانات خاصی قرار گرفتند! اینها مربوط به خود شماست که لباس یک جریانی را می‌پوشید و کاری به دین و مردم هم ندارید.

وی تأکید کرد:
مراجع واقعاً نگران وضع مردم هستند، همان‌گونه که والد ما گاهی اوقات می‌فرمودند: من شب تا صبح، از مشکلاتی که مردم دارند خواب نمی‌برد. این آقایان در قاموس سیاسی‌شان این چیزها نیست، اما یک مرجع تقلید این چنینی است؛ لذا این اهانت را ما محکوم می‌کنیم. از اهانت‌کننده هم می‌خواهیم، بیدار شود و توجه پیدا کند و آب به آسیاب دشمن نریزد. نگذاریم که این‌جور مسائل ادامه پیدا کند.

● **تعرض به نهاد مرجعیت، خسارت به کیان مکتب و کشور و جبران‌ناپذیر است**

همچنین، استاد علی‌اکبر رشاد رئیس شورای حوزه علمیه استان تهران هم با صدور پیامی، جسارت و اهانت به ساحت مرجعیت را محکوم کرد.

متن پیام رئیس شورای حوزه علمیه استان تهران بدین شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

قال رسول الله ^{صلی الله علیه و آله}: «ان العلماء ورثة الانبیاء»

مرجعیت تالی‌تلو نبوت و امامت است؛ از این‌رو حفظ حریم مرجعیت، حفظ حریم رسالت و امامت است که اساس اسلام و مکتب اهل‌بیت ^{علیهم‌السلام} به‌شمار می‌رود.

نهاد مرجعیت، حصن حصین دین، حصار متین مذهب، پناه محکم کشور، قله و قمه حوزه‌های علمیه شیعه و ضامن بی‌بدیل استقلال و تعالی علمی، دینی، سیاسی و ملی است.

خدمات این نهاد نورانی در طول تاریخ پرفراز و نشیب جهان اسلام و به‌ویژه سرزمین مقدس ما ایران که کانون و کیان اصلی تشیع است، هرگز از خاطر ملل جهان و مردم قدرشناس ما زدوده نخواهد گشت.

پیرو نصایح و توصیه‌های مشفقانه و پدراننه حضرت آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی ^(دامت‌له) در برخی مقامات، پاره‌ای موضع‌گیری‌ها از سر جهل روی داد که مایه تأسف و تأثر دلسوزان نظام، خیرخواهان کشور و ملت، خاصه ارکان حوزه‌های علمیه (صانها الله عن‌الحدثان) گردید.

حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی ^(حفظه‌الله)، خود از پیشکسوتان مبارزه با رژیم طاغوت و پیشگامان نهضت امام خمینی ^{علیه السلام} و از حامیان و همراهان رهبر معظم انقلاب اسلامی‌اند و سال‌های متمادی در سنگرهای مختلف نظام، در مسئولیت‌های خطیری خدمت کرده‌اند و همواره پشتیبان نظام

اسلامی بوده‌اند و هستند و اکنون نیز از پشتوانه‌های معنوی نظام و انقلاب قلمداد می‌شوند.

این طلبه کمترین به‌عنوان خادم حوزه عریق و عظیم تهران، عرض می‌کنم: تعرض به نهاد مرجعیت، تعرض به نظام اسلامی و حکایت «یکی بر سر شاخ، بن می‌برید» است و خسارت‌های ویرانگر آن به کیان مکتب، ملت و کشور جبران‌ناپذیر است.

● **مرجعیت شیعه همواره سرمایه اجتماعی و ملجأ و پناهگاه اقشار مختلف مردم**

حجت‌الاسلام والمسلمین بهجت‌پور مدیر حوزه‌های علمیه خوارهان نیز، در دفاع از مقام و جایگاه استوار مرجعیت پیامی صادر کرد. متن پیام به این شرح است:

مرجعیت عالی‌قدر شیعه همواره و در طول اعصار مختلف سرمایه اجتماعی و ملجأ و پناهگاه اقشار مختلف مردم در حوادث گوناگون بوده است. سلامت نفس، درک عمیق از حوادث، شجاعت در نصیحت صاحب‌منصبان حکومتی و خیرخواهی و مصلحت‌اندیشی برای

عموم مردم، از ویژگی‌های بارز مراجع بزرگ شیعه بوده است که آنها را به شخصیت‌هایی فراتر از دسته‌بندی‌های سیاسی و قشر‌بندی‌های حکومتی تبدیل کرده است.

اما اخیراً اندرزه‌های ناصحانه حضرت آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی در دیدار رئیس مجلس شورای اسلامی در زمینه ارتباط و تعامل با کشورهای مختلف برای حفظ صلاح مملکت و مردم، دستاویزی برای حمله به این مرجع معظم گشته است. ایشان که علاوه بر مقام علمی رفیع در حوزه‌های علمیه، دارای سابقه همکاری با دستگاه‌های حساس حکومتی و نظارتی همچون شورای نگهبان هستند، با خیرخواهی و بینش عمیق خود، رئیس قوه مقننه و به‌صورت عام‌تر تمام مسئولان حکومتی را به مسئله‌ای مهم توجه داده‌اند که پیش‌از این مقام معظم رهبری نیز بر آن تأکید داشته‌اند: پافشاری بیش‌از حد بر نظرات و چارچوب‌های حزبی، محدود کردن اوضاع جهانی در طول تاریخ و در گستره‌های جغرافیایی مختلف به بازه زمانی و مکانی محدود و بیش‌از همه، فقدان بینش عمیق و درک صحیح از یک‌سو منجر به محدود کردن آن به یک دسته‌بندی سیاسی و منافع و مصالح آن و از سوی دیگر، زمینه دامن زدن به کشمکش‌های جریان‌های مختلف نسبت به مرجعیت شیعه را فراهم کرده است.

در این میان برنده اصلی نادان‌مکاری جریانی که دانسته یا ندانسته پایه‌های استوار مرجعیت شیعی را سست می‌کنند، دشمنان قسم‌خورده اسلام و انقلاب خواهند بود که با ماهیگیری از آب گل آلود، از هر وسیله‌ای برای رسیدن به اهداف نکبت‌بار خود بهره می‌برند.

بر این اساس لازم است، جریان‌های علاقه‌مند به سرپلندی ایران اسلامی با احترام به جایگاه مرجعیت، حساسیت‌های ابراز عقیده در چارچوب رسانه را بیش‌از پیش درک کنند و در اعتلای این سرمایه اجتماعی، دینی، سیاسی و فرهنگی بکوشند.

● **ابراز مراتب ارادت و محبت و انتقال پیام آیت‌الله‌العظمی سیستانی**

حجت‌الاسلام والمسلمین شهرستانی نماینده آیت‌الله‌العظمی سیستانی در قم نیز، آبان‌با حضور در بیت حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی، ضمن ابلاغ سلام گرم این مرجع تقلید، پیام ایشان را تقدیم کرده و مراتب ارادت و محبت خویش را ابراز نمود و ضمن دعا برای سلامتی آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی، از خداوند متعال توفیقات بیشتر ایشان را خواستار شد. حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی نیز در این دیدار که در فضای محبت‌آمیزی انجام شد، متقابلاً ضمن تشکر و قدردانی از پیام محبت‌آمیز حضرت آیت‌الله سیستانی، از نماینده معظم‌له خواستند، سلام گرم ایشان را به محضر این مرجع عالی‌قدر ابلاغ نماید و برای سلامت ایشان دعای خیر کردند.

●● یادآوری می‌شود، حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی ۳۰ مهر در دیدار دکتر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی با معظم‌له، ضمن اشاره به مشکلات معیشتی مردم، گفته بودند:

توصیه حقیر این است که باید با تمام کشورهای دنیا با عزّت و اقتدار رابطه داشته باشیم. اینکه با بسیاری از کشورها قهر باشیم صحیح نیست و به ضرر مردم عزیزمان است.

شما باید با عقلانیت و تعامل سازنده، حقوق ملت را احقاق کنید. امروز یکی از راه‌های اصلاح امور این است که با حفظ منافع کشور و با عزت، با جهان در ارتباط باشیم که خیلی از مشکلات برطرف خواهد شد.

بنده بسیار نگران وضعیت اقتصادی و مشکلات مردم هستم و مردم نجیب و شریف کشور ما مستحق این وضعیت نیستند. گرانی برای مردم طاقت‌فرسا شده و تحمل آن برای مردم عزیزمان بسیار سخت و مشکل شده است.

پس از سخنان معظم‌له و انتشار مطالب دیدار رئیس مجلس شورای اسلامی با حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی، سایت رجانویز در مطلبی با عنوان: «ما یا طاغوت فقط «قهر» نیستیم؛ بلکه «دشمنی» داریم» به سخنان این مرجع تقلید واکنش نشان داد.

همچنین همین سایت، با انتشار یادداشتی با عنوان: «هشت‌سال عبرت» کافی نیست؟! در تاریخ چهارم آبان، در ۱۰ بند به سخنان حضرت آیت‌الله صافی گلپایگانی واکنش نشان داد و با انتشار مطالبی سیخف سبب اهانت به مقام شامخ مرجعیت شیعه شد.

توصیه مراجع و علما به وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات

ضرورت سامان‌دهی و اصلاح فضای مجازی

دکتر عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، ۶آبان پس از شرکت در جلسه کمیسیون سیاسی اجتماعی دبیرخانه مجلس خبرگان در قم با آیات عظام مکارم شیرازی، نوری همدانی، حضرت آیت‌الله علوی گرگانی، آیات سعیدی نماینده ولی فقیه در استان قم و اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه به‌صورت جداگانه دیدار کرد. ایشان در این دیدارها، خواستار تلاش دولت جهت کنترل فضای مجازی در راستای تقویت بنیان خانواده‌ها شدند.

• لزوم اصلاح و سامان‌دهی فضای مجازی

به گزارش خبرگزاری حوزه، حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی در این دیدار با اشاره به اهمیت فضای مجازی، توصیه‌های مهمی به وزیر ارائه کردند و گفتند: ما در مسئله ارتباطات و فناوری‌های جدید، مشکلات زیادی داریم؛ از یک طرف اجانب ودشمنان سعی دارند، از همین راه نفوذ کرده و امنیت، اقتصاد و همه چیز ما را به هم بریزند؛ از طرف دیگر در داخل کشور نیز افرادی سودجو هستند که تنها به درآمد خود فکر می‌کنند و برای‌شان مهم نیست، چه خطر و تهدیدی متوجه جامعه می‌شود.

معظم‌له با تأکید بر لزوم اصلاح و سامان‌دهی فضای مجازی، به نگرانی‌های موجود در این زمینه اشاره و تأکید کردند: هیچ‌کدام از مسائل و مشکلات را جز با اصلاح فضای مجازی نمی‌توانیم حل کنیم؛ اما حل کردن این‌ها یک راه حل سطحی و روزمره داشته و یک راه حل عمیق دارد که باید به‌صورت ریشه‌ای به دنبال درمان بود و البته ابزارهای لازم از جمله؛ وزارت ارتباطات، آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها، صداوسیما، مطبوعات و تریبون‌های مختلف را در اختیار داریم که با بهره‌گیری درست از این ابزارها می‌توانیم به حل مشکلات بپردازیم.

حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی، در ادامه با تأکید بر لزوم اهتمام جدی مسئولان برای حل مشکلات اقتصادی، تمامی دستگاه‌های اجرایی و مسئولان بخش‌های مختلف را، به هماهنگی هرچه بیشتر در این جهت توصیه کردند و گفتند: در کنار هماهنگی، همدلی و جدیت مسئولان، مردم هم باید همراهی و حمایت کنند تا مشکلات حل شود؛ اگر مسئولان بتوانند اعتماد مردم را جلب کنند، حل مشکلات آسان‌تر خواهد شد.

معظم‌له در ادامه به ماهیت جمهوری اسلامی اشاره کردند و گفتند: ما جمهوری اسلامی هستیم؛ هم جمهوری و هم اسلامی باید هر دو جنبه را حفظ و تقویت و تکمیل کنیم؛ در تمامی عرصه‌ها از جمله ارتباطات، صداوسیما، آموزش و پرورش و دانشگاه باید جنبه‌های مذهبی و دینی رعایت شود؛ آنچه عامل اقتدار ما در برابر دشمنان شده، همین دو عامل حضور مردم و عنصر ایمان و اعتقاد آنان بوده است.

حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی افزودند:

اگر در زرادخانه‌های دشمنان توپ و تانک و سلاح‌های آن چنانی پیدا می‌شود، ما چیزی به‌نام اعتقاد به جهاد، شهادت و ولایت داریم و با اتکا بر همین عناصر، می‌توانیم دشمن را شکست دهیم و تأکید می‌کنیم که نباید این سلاح به هیچ‌وجه کند شود.

• باید تهدیدات فضای مجازی از بین برود

حضرت آیت‌الله نوری همدانی نیز در این دیدار، با بیان اینکه کارهای آسان را همه می‌توانند انجام دهند؛ اما کارهای

وی فضای مجازی را مانند بسیاری از پدیده‌های طبیعی و غیرطبیعی، علاوه بر فرصت‌ها دارای آسیب‌ها و لغزشگاه‌های فراوان دانست و گفت: حتی استفاده از دریا و کوه هم، برای افرادی که تخصص ندارند و آموزش ندیده‌اند، می‌تواند خطرآفرین باشد؛ ولی اگر آموزش کافی به افراد داده شود و از ورود افراد آموزش‌ندیده به محیط‌های خطرناک جلوگیری شود، بتوانند، کارهای فراوانی را پیش روی انسان می‌گذارد.

نماینده ولی‌فقیه در استان قم با اشاره به تأکید مقام معظم رهبری به دولت قبل برای سازمان‌دهی، پاکسازی، بهسازی و روان‌سازی فضای مجازی، ابراز کرد: همان‌طور که در دفاع مقدس، نیاز به بازگشایی برخی معبرها و خنثی‌سازی مین برای عبور بود، امروز هم خواست متدبیران و عموم مردم این است که معبرهای فضای مجازی توسط مسئولان باز شود و مین‌هایی که دشمن برای جوانان در این فضا گذاشته است، تا حد مقدور خنثی شود.

حضرت آیت‌الله سعیدی تفرقه میان خانواده‌ها در عین حضور فیزیکی در یک خانه را بسیار خطرناک دانست و تأکید کرد: دولت باید در کنار افزایش سواد فضای مجازی مردم، با کنترل فضای مجازی در راستای تقویت بنیان خانواده‌ها تلاش کند.

• راه برای حضور فلسفه فناوری‌های نو و فضای مجازی در حوزه علمیه باز شده است

آیت‌الله اعرافی هم در این دیدار، با اشاره به اهمیت و جایگاه ارتباطات در حوزه‌های زیست انسانی، مطالعات فرهنگی و دینی در قلمروی ارتباطات و فضای مجازی را از منظرهای مهم در این مسیر برشمرد و ابراز داشت: در سالیان اخیر و در حوزه‌های علمیه، منظومه فکری نویی با بهره‌گیری از

ملی ارتباطات را، از دیگر تأکیدات برشمرد و گفت: شبکه ملی ارتباطات و تولید محتوای فاخر، نیازمند تلاش فراوان و سرمایه‌گذاری است.

وی با تأکید بر اینکه حفظ و فعال‌سازی ظرفیت‌نخبگان علمی، نیازمند ارتقای زیرساخت‌های دانشی است، یادآور شد: هر اندازه در فناوری‌های نو تلاش کنیم، زمینه فراوانی برای ایجاد اشتغال و نیز حفظ و بهره‌مندی از ظرفیت نخبگان گشوده خواهد شد.

• توجه حوزه‌های علمیه به فناوری‌های نوین، فرصتی برای وزارت ارتباطات

همچنین وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز در این دیدارها، توجه حوزه‌های علمیه به فناوری‌های نوین را فرصتی برای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات دانست و یادآور شد: تولید محتواهای دینی و فرهنگی و جریان‌سازی فرهنگی در کشور نیازمند توسعه است.

دکتر عیسی‌زارع‌پور با تأکید بر اینکه تقویت بازار پلت‌فرم‌ها، نیازمند توجه روزافزون تمام نهادها و نیازمند عزم ملی است، خاطرنشان کرد: توجه به ابزارهای جدید فناورانه را باید مغتنم شمرد. فعالیت خودجوش نخبگان در حوزه‌های فناوری‌های نوین فرصتی ارزشمنند است.

وی با بیان اینکه استقبال نخبگان بین‌المللی به‌ویژه نخبگان مسلمان برای حضور و فعالیت در ایران، سرمایه و فرصتی بزرگ و مغتنم است، خاطرنشان کرد: ایجاد تفاهم‌نامه راهبردی، نیازمند تأسیس کارگروه مشترک عملیاتی است تا چارچوب اقدامات مشترک برای همکاری‌های متقابل در آن ترسیم گردد.

• طراحی دو کلان‌پروژه سوپر ابر تولید محتوا و طلبه‌مجازی

مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه نیز در دیدار وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات با آیت‌الله اعرافی، ضمن تأکید بر اهمیت مقعد تفاهم‌نامه همکاری و برنامه پنج‌ساله عملیاتی، گزارشی از ظرفیت‌های حوزه در فناوری‌های ارتباطی نوین ارائه کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدرضا برته با تأکید بر اینکه در حوزه موضوع‌شناسی ارتباطات، با طلب خوش‌استعداد ارتباط همکاری مشترک دانست و یادآور شد: در این عرصه حرکت‌های مهمی در قم شروع شده ول ارتقای این مهم، نیازمند همکاری نهادهای همسواست.

وی با بیان اینکه انقلاب اسلامی از گفتمان بسیار قوی در جهان برخوردار است، اظهار داشت: رویکرد بین‌الملل اسلامی و گفتمان انقلاب اسلامی می‌تواند در زوایای کار فناوری ارتباطات اثرگذار بوده و ابواب جدیدی را پیش روی تعاملات جریان‌های همسودر عرصه بین‌الملل بگشاید.

آیت‌الله اعرافی با بیان اینکه مراکز علمی و فرهنگی شهر قم، با بیش از ۲ هزار مجموعه فرهنگی و دانشی جهان در ارتباط هستند، اظهار داشت: قم دودمین شهر نشر کشور و نخستین شهر نشر کتاب در حوزه علوم اسلامی و انسانی است؛ هم‌چنین از جایگاه خاصی در میان کشورهای اسلامی برخوردار است.

وی اهمیت توجه به زیرساخت‌های حوزه فناوری اطلاعات شهر قم را مورد توجه قرار داد و اذعان داشت: فعال‌سازی ظرفیت عظیم شهر مقدس قم، نیازمند حمایت‌های مضاعف است؛ چراکه خدمت به قم، نه‌تنها خدمت به کشور، بلکه خدمت به تمام جهان اسلام است.

مدیر حوزه‌های علمیه راه‌اندازی شبکه

• اخبار کوتاه‌ایـــــران

• حادثه پمپ بنزین را قبلاً اعلام کرده بودیم: فرمانده پدافند غیر عامل کشور: در تقسیم کاری که صورت گرفته، ما سامانه سوخت را در سال‌جاری و هم سال گذشته ارزیابی کردیم و اشکالاتی را‌که وجود داشت به‌صورت کتبی ابلاغ و پیگیری کردیم. اما دولت گذشته یک سهل‌انگاری جدی در حوزه امنیت سایبری داشت و یک ناهماهنگی اجرایی در زمینه‌های مختلف و نکاتی را که در این زمینه تذکر داده می‌شد اجرا نکردند. متأسفانه در این حادثه از محلی آسیب خوردیم که قبلاً آن را اعلام کرده بودیم.

• ایران تا ۱۰۸ سال آینده نفت دارد: در صورت تداوم تولید نفت در سطح فعلی و ثابت بودن حجم ذخایر تثبیت شده، کشور تا ۱۰۸ سال آینده، نفت برای تولید خواهد داشت.

• ثبت سفارش برنج آزاد شده: معاون وزیر صمت از لغو ممنوعیت ثبت سفارش و واردات فصلی برنج از ابتدای آبان ماه خبر داد. واردات برنج در فصل برداشت ممنوع است.

• معرفی «زنگنه» و «ابنتار» به قوه قضائیه: سخنگویی کمیسیون اصل ۹۰ به معرفی زنگنه و ابنتکار به قوه قضائیه به دلیل تشویش اذهان عمومی و خسارت به بیت‌المال اشاره کرد. همچنین «احمد امیرآبادی‌فراهانی» نایب‌رئیس مجلس اعلام کرد زنگنه در دوران وزیری ۶۰ نماینده را در وزارت نفت استخدام کرده است.

• تبلیغات خروج ارز از کشور ممنوع شد: ساترا با ارسال تذکر کتبی، ممنوعیت نمایش تبلیغاتی را‌که مشوق خروج سرمایه‌انسانی، فکری و مالی از کشور باشد، به رسانه‌های متنخلف ابلاغ کرد.

• محرمانگی اموال مقامات مصوبه مجمع تشخیص بود: مصباحی‌مقدم عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام: محرمانگی اموال مقامات مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده است. اما با توجه به ۱۰ ساله بودن اعتبار مصوبات مجمع تشخیص، مجلس تا سال ۱۴۰۴ علی‌القاعده امکان اصلاح قانون رسیدگی به اموال مقامات را ندارد.

• خودروی برقی ایرانی مجوز شماره‌گذاری گرفت: معاون علمی و فناوری ریاست‌جمهوری: خودروی برقی ایرانی مجوز شماره‌گذاری و پلاک گرفت و به زودی وارد خیابان‌ها می‌شود و خواهید دید که خودروی زیبایی است.

• فوت سالانه ۴هزار نفر بر اثر آلودگی هوا: رئیس پلیس راهور تهران: آلودگی هوا به مراتب خطرناک‌تر از کرونا است. سالانه ۴ هزار نفر به‌صورت مستقیم و غیر مستقیم جان خود را به دلیل آلودگی هوا از دست می‌دهند و این نشان می‌دهد که باید در این حوزه ورود جدی داشته باشیم.

• جزئیات از سرگیری سفر کرپلا: رئیس سازمان حج و زیارت: ویزای بین عراق و ایران برداشته شده است که البته این لغو ویزا صرفاً برای سفرهای هوایی به عنبات پیش‌بینی شده است.

• انتشار مقاله واکنس برکت: در یکی از **معتبرترین مجلات جهان**؛ مقاله پیش‌بالیس و دانش فنی واکنس برکت در مجله مدیکال وایرولوزی که یکی از معتبرترین مجلات بین‌المللی است، منتشر شد.

• آژانس، اطلاعات حساس هسته‌ای ایران را به‌طور مداوم منتشر می‌کند: اطلاعات فنی سازمان انرژی اتمی؛ آژانس، اطلاعات جزئی و ریز اقدامات فنی هسته‌ای ایران را به‌طور مداوم منتشر می‌کند؛ درصورتی‌که مشابه این اتفاق در خصوص دیگر کشورها اتفاق نمی‌افتد. آژانس حتی نامه‌های محرمانه ما به مدیرکل را هم در اختیار رسانه‌ها قرار می‌هد. اگر این وضعیت ادامه یابد، در تعامل خود با آژانس بازنگری می‌کنیم.

• دادگاه ۷۰ درصد زندانیان، آنلاین برگزار می‌شود: رئیس مرکز آمار قوه‌قضاییه، به‌طور میانگین ۷۰ درصد زندانیان به دادگاه اعزام نمی‌شوند و کار مجازی انجام می‌شود. در بعضی استان‌ها این عدد به ۹۰ درصد رسیده است. این کار از تبعاتی که اعزام زندانی ایجاد می‌کرد جلوگیری می‌کند.

• سهمیه بنزین جبرانی برای مردم در نظر گرفته می‌شود: وزیر نفت: با هماهنگی رئیس‌جمهور، سهمیه بنزین ویژه‌ای به منظور جبران این مدت برای مردم در نظر گرفته می‌شود.

• بانک‌ها باید یک نسخه از قرارداد را به مشتری بدهند: براساس دستور وزیر اقتصاد، از این پس بانک‌ها مکلف هستند حداکثر ظرف یک هفته پس از درخواست مشتری، یک نسخه از قرارداد و اطلاعات کامل تسهیلات را به مشتری تحویل دهند. مستنکفین از اعطای قرارداد بانکی به مشتریان به مراجع رسیدگی به تخلفات معرفی می‌شوند.

• کارت‌های بانکی بیمه می‌شوند: رئیس‌کل بیمه مرکزی گفت: طبق برنامه‌ریزی انجام شده، به‌زودی کارت‌های بانکی و اعتباری شهروندان تحت پوشش بیمه قرار می‌گیرند.

• انهدام گروه تروریستی در آذربایجان غربی: روابط عمومی قرارگاه حمزه سیدالشهدای نیروی زمینی سپاه پاسداران مستقر در آذربایجان غربی: در پی اقدامات شناسایی و اطلاعاتی، گروهبک مسلح تروریستی که در منطقه شمال‌غرب قصد نفوذ و عملیات خرابکارانه داشت، در بدو ورود به کشور، منهدم شده است.

• معرفی به مراجع قضایی جزای سرپیچی از اجرائ احکام دیوان: حجت‌الاسلام مظفری رئیس دیوان عدالت اداری: احکام دیوان عدالت اداری براساس قانون تشکیلات دیوان و همچنین قانون اساسی لازم‌الانباتع است چه این‌آزاد در شعب و چه در هیئت عمومی دیوان عدالت اداری تصویب شود. اگر مقامی با هر عنوان و به هر دلیلی از اجرائ احکام دیوان استنکاف کند، ضمانت اجرائی آن، انفصال از خدمات دولتی است و ما تصمیم داریم علیه این افراد اعلام جرم و آن‌ها را به مراجع قضایی معرفی کنیم.

را تعیین کنند؛ دسترسی آسان به مسجد،

نخستین امر در شهر اسلامی و روحانی دلسوز و دغدغه‌مند، لازمه موفقیت مسجد و کارآمدی آن است.

وی ادامه داد: لازمه کارآمدی یک مسجد،

جوان‌سازی هیئت امنای مساجد است که در دوران مدیریت جدید مرکز رسیدگی به امور مساجد اصفهان، تصمیم به این امر گرفته شد و حداقل سن را برای انتخاب هیئت امناه ۲۵ سال قرار دادیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین ابطحی، حضور

افزایش صندلی‌های کهنسالان در مساجد به‌جای افزایش حضور جوانان!

حجت‌الاسلام والمسلمین ابطحی ادامه داد:

امروز باید توازنی نسبت به جمعیت و تعداد

مسجد در محلات برقرار باشد؛ متأسفانه در برخی از شهرک‌های مسکونی هیچ مسجدی پیش‌بینی نشده است و این جای تأسف دارد.

مدیر اجرایی مرکز رسیدگی به امور مساجد اصفهان ابراز کرد: باید مسئولان پیش از شهرک‌سازی و ساخت و ساز، محل مسجد

جماعت این است که مردم محله همدیگر را ببینند و از حال هم خبرداشوند.

مدیر اجرایی مرکز رسیدگی به امور مساجد اصفهان عنوان کرد: مسجد باید به‌عنوان یک

نماد اسلامی در شهر اسلامی خود را متبلور کند که مستلزم چندین عامل از جمله محل قرارگیری مسجد در مرکزیت محلات و حضور جوانان در آن است.

^[1] مسجد باید مراقب خانه‌های دور تا دور

^[2] مسجد باشند و از حال و روز آنها مطلع باشند

^[3] وی با بیان اینکه در مسجد اسلامی این‌گونه نیست که فقط امام جماعت برای اقامه چند رکعت نماز در مسجد حاضر شود و سپس محله را رها کند، خاطرنشان کرد: فلسفه مسجد و نماز

عوامل حرص و طمع

آیت‌الله شیخ عباس ایزدی رحمه الله
امام جمعه اسبق نجفآباد اصفهان

صفت مقابل قناعت و زهد، حرص و طمع است. پیامبر ﷺ در حدیثی پایه‌های کفر را سه چیز معرفی می‌فرماید: آزمندی، فزون‌طلبی، کبروری و برتری‌جویی بر دیگران.

افزون‌خواهی از هر چیزی و نیز آرزو و خواهش بسیار را، آزر و حرص می‌نامند. حضرت علی علیه السلام می‌فرماید: «المطامع کذلک الرجال!»؛ آزمندی‌ها شخصیت‌ها را ذلیل و خوار می‌کند.

یعنی روحیه فزون‌طلبی و زیاده‌خواهی، بلندطبعی را از بین می‌برد و انسان را سبک و تحقیر می‌کند. آن حضرت سپس می‌فرماید: «ثُمَّرةُ المَطْمَعِ ذُلُّ الدُّنْیَا وَالْآخِرَةِ وَ کُلُّ طامِعٍ اَسِیرٌ!»؛ نتیجه‌ی و ثمره طمع، خوار‌ی دنیا و آخرت است و هر طمع‌کاری اسیر نفس و دیگران است.

از روایات استفاده می‌شود، علاج حرص به‌وسیله قناعت است. از ابن‌رومی علیه السلام می‌فرماید: «قصر مِنْ حِرْصِکَ، وَ قِفُّ عِنْدَ المَقْدُورِ لَکَ مِنْ رِزْقِکَ، تُخْرِزُ دِینَکَ!»؛ حرص خود را کم و کوتاه کن و بر آنچه از روزی یرتو مقدر شده، توقف کن؛ در این صورت، دین خود را حفظ خواهی مکتی.

عمده‌ترین عامل حرص، ضعف ایمان و توکل است. امیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرماید: «کیف یتخلّص من غناء الحرص من لَمْ یصدُقْ تَوَکُّلاً؟!»؛ کسی که توکل صادقانه و اعتماد به خدا و رازقیت او ندارد، چگونه می‌تواند از زحمت حرص رهایی یابد؟ آنچه انسان را آرامش و اطمینان می‌بخشد، حسن ظن به وعده‌های خدا و توکل به اوست؛ زیرا حرص هیچ‌گاه راحتی و استراحت ندارد و همیشه اضطراب و دغدغه خاطر برای زندگی و تأمین مایحتاج خود دارد.

در حدیثی دیگری می‌فرماید: «عَجِبْتُ لِمَنْ عَلِمَ أَنَّ اللهَ قَدَّ صَمِنَ الأَرْزَاقَ وَ قَدَّرَهَا وَ أُنَّ سَعِیَهُ لَایزِیدُهُ فِیما قَدَرَ لَهُ وَ هُوَ حَرِیضٌ ذَائِبٌ فِی ظَلَمِ الرِّزْقِ!»؛ درشگفتی از کسی که می‌داند، خداوند ارزاق موجودات را تضمین و اندازه‌گیری می‌کند و می‌داند که سعی و تلاش وی او را، علاوه بر آنچه برایش مقدر شده، نمی‌افزاید؛ درحالی‌که پیوسته در طلب رزق حرص می‌ورزد!!

پیرومدر حرص و هارون‌الرشید

در سال ۱۳۷۰ قمری که هارون‌الرشید خلیفه بود، دوست داشت بدون واسطه سخنی را از پیامبر ﷺ به‌وسیله شخصی بشنود. اطرافیان او هرچه تفحص کردند، کسی را جز یک پیرومرد لاغر و ضعیف نیافتند که قوای جسمی و طبیعی خود را در اثر کهولت و پیری از دست داده و ازحال افتنه و فتور و ضعف او را گرفته بود، وی را در زینبلی گذاردند و بنا به نیت مراقبت و احتیاط به دربار خلیفه بردند. هارون بسیار مسرور شد که به آرزوی خود رسیده است و به پیرومرد گفت: ای پیرومرد! تو خود پیامبر ﷺ را دیده‌ای؟ گفت: وقتی کودک بودم، پدرم دست مرا گرفت و به خدمت رسول اکرم ﷺ برد و من بعد از آن، دیگر خدمت آن حضرت نرسیدم، تا رحلت فرمود. هارون گفت: بگو بینم در آن روز از رسول خدا سخنی شنیدی یا نه؟ گفت: بلی! آن روز از حضرت شنیدم که می‌فرمود: «بِشِیبِ ابْنِ ءَاذَمَ وَ تُشْبُّ مَعَهُ حَصلَتان: الحِرْصُ وَ طُولُ الامْلِ!»؛ فرزند آدم درحالی‌که به‌تدریج پیر می‌شود، دو صفت در او جوان می‌شود: یکی حرص و دیگری آرزوهای طولانی! هارون دستور داد، یک کیسه زر به او دادند. همین که پیر مرد را از صحن دربار بیرون بردند، ناله ضعیف خود را بلند کرد که مرا نزد هارون برگردانید، با او سخنی دارم. گفتند: نمی‌شود. گفت: کار لازمی دارم. وی را دوباره به دربار برگرداندند. هارون گفت چه خبر است؟ پیرومرد گفت: حضرت سلطان بفرماید! این عطایی که امروز به من دادید، فقط برای امسال است یا هرساله عنایت خواهید کرد؟ هارون‌الرشید صدای خنده‌اش بلند شد و از روی تعجب گفت: صدق رسول الله ﷺ «بِشِیبِ ابْنِ ءَاذَمَ وَ تُشْبُّ مَعَهُ حَصلَتان: الحِرْصُ وَ طُولُ الامْلِ!» این پیرومرد رمقی ندارد و گمان نمی‌رود تا دربار زنده بماند. حالا می‌گوید: آیا این عطا اختصاص به این سال دارد. حرص ازدیاد مال و آرزوی طولانی، حتی پیرومرد را به جایی می‌رساند که باز هم برای خود عمری پیش‌بینی می‌کند و درصدد اخذ اعطایی دیگر است.

در حدیثی دیگر امیرالمؤمنین علیه السلام طمع را باعث مغلوب شدن عقل‌ها می‌داند و می‌فرماید: «اَکْثَرُ مَضارِعِ العَقُولِ تُحْتَضَّرُ بِوُقُوعِ المَطامِعِ!»؛ بیشترین شکست و زمین خوردن عقل‌ها زیر برق طمع‌هاست. زیاده‌طلبی انسان در دنیا در حقیقت نقصان است و فایده‌ای که از غیر خیر خالص می‌برد، زیان است و یافتن هر بهره‌ای که دوام و قرار ندارد، در حقیقت به‌معنای از دست دادن آن است.

سعیدی در گلستان می‌گوید:

بدوزد شره دیده هوشمند در آرد طمع، مرغ و ماهی به بند

مولوی هم در مثنوی درباره طمع چنین سروده است:

بدگمانی کردن و حرص‌آوری کفر باشد نزد خوان مهتری
گر طمع در آینه برخواستی در نفاق آن آینه چون ماستی
گر ترا زو را طمع بودی به مال راست کی گفتی ترا زو وصف حال

منبع: اخلاق ایزدی، آیت‌الله امینیان رضیه الله عنهما، ص ۲۴

- ۱. عبون‌الحکم والمواظع، ص ۲۵؛
- ۲. میزان‌الحکمه، ج ۲، ص ۱۷۴؛
- ۳. عبون‌الحکم والمواظع، ص ۳۷۲؛
- ۴. میزان‌الحکمه، ج ۴، ص ۳۶۶؛
- ۵. مستدرک‌الوسائل، ج ۱۳، ص ۲۲؛
- ۶. بحار‌الانوار، ج ۷، ص ۲۲؛
- ۷. المناقب، خوارزمی، ص ۳۷۶.

ماجرای ردّالشمس چگونه قابل باور است؟

یکی از معجزه‌هایی که برای امام علی علیه السلام اتفاق افتاده است، جریان ردالشمس - یعنی بازگشت خورشید پس از غروب- می‌باشد. این جریان خارق‌العاده هم در دوران زندگی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و هم در دوران خلافت امام علی علیه السلام رخ داد. در این مورد سه مقدمه قابل توضیح است که ابتدا به آنها اشاره می‌شود:

- **الف)** درباره این جریان علاوه بر آن‌که اکثر دانشمندان شیعه آن را در کتاب‌های خویش آورده و تأیید کرده‌اند،^۱ بسیاری از کتب معتبر اهل سنت نیز آن را به سلسله اسناد خویش روایت نموده و پذیرفته‌اند^۲ که در اینجا به برخی از این کتاب‌ها اشاره می‌شود:
- ۱. ابن‌مردویه بنا بر آنچه که بیاضی در کتابش (کتاب الصراط‌المستقیم) به‌نقل از عیقات‌الانوار، ج ص ۳۳ و مناقب آل ابی‌طالب علیه السلام، ج ۱، ص ۳۵۳ آورده است.
- ۲. رساله «کشف‌اللبس عن حدیث ردّالشمس» الحافظ جلال‌الدین السیوطی المتوفی (۹۱۱هـ.ق).
- ۳. رساله «مزیل‌اللبس عن حدیث ردّالشمس» شمس‌الدین محمدبن یوسف الصالحی الشامی، المتوفی سنه ۹۲۲هـ.ق.
- ۴. کشف‌الرمس عن حدیث ردّالشمس، محمدباقر محمودی، المعارف‌الاسلامیه، چاپ اول، قم، مؤسسه المعارف‌الاسلامیه.
- ۵. حدیث ردّالشمس، لابی‌الفتح، محمدبن‌الحسین، الازدی الموصلی

اما شرح و توضیح این واقعه: همان‌گونه که اشاره شد، این معجزه دوبار اتفاق افتاده است که هر دوی آن‌ها را به‌طور خلاصه از کتاب ارشاد شیخ مفید نقل می‌کنیم:^۸

۱. ردّالشمس اول: اسماء، ام‌سلمه، جابر انصاری، ابوسعید خدری و گروهی دیگر روایت کرده‌اند، چنین است که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در منزل خود بود و علی علیه السلام هم حضور داشت. همان‌دم جبرئیل آمده وحی الهی آورد. سپس رسول خدا صلی الله علیه و آله سر مبارک خود را روی پای علی علیه السلام گذارد و سر برداشت تا هنگامی که آفتاب غروب نمود. علی علیه السلام که نماز عصر را بجا نیاورده بود، ناچار شد، نمازش را ننشسته و در حالت رکوع و سجود با اشاره بجای آورد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله پس از آن‌که به خود آمد، به علی علیه السلام فرمود: نماز عصرت قضا شد. عرض کرد: نمی‌توانستم نماز را به‌حالت عادی بخوانم به‌خاطر حالت وحی که بر شما عارض شده بود و بر من تکیه داده بودید. در این هنگام پیامبر صلی الله علیه و آله از خدای متعال می‌خواهد که خورشید را برای علی علیه السلام که برای احترام به پیامبر نمازش را به‌حالت عادی نخوانده، برگرداند و چنین می‌شود. درباره مکانی که این قضیه رخ داد، اگرچه در روایت شیخ مفید منزل پیامبر صلی الله علیه و آله گفته شده؛ اما برخی دیگر آن را «ضهیاء» یا «صهباء»^۹ و برخی آن را در «کراع‌الغمیم»^{۱۰} و برخی دیگر آن را مسجد فضیخ - در حوالی مدینه- دانسته‌اند.^{۱۱}

۲. مرتبه دوم که پس از پیامبر صلی الله علیه و آله برای ایشان اتفاق افتاد، هنگامی که امام علیه السلام و یاران او قصد عبور از رودخانه فرات در منطقه بابل را داشتند و سپاهیان مشغول عبور دادن مرکب‌ها و توشه‌ها از رودخانه بودند، از نماز عصر غافل شدند؛ اما امام و برخی از یاران نماز را بجای آوردند. در این هنگام خورشید غروب نمود؛ درحالی‌که عده زیادی نماز عصر را نخوانده بودند. آنان در این باره با امام علیه السلام به گفت‌وگو پرداختند. وقتی امام یاران خویش را این‌گونه نگران دید، از خدای متعال درخواست نمود تا خورشید را برگرداند که سپاهیان نماز عصر را به‌جای آورند و چنین شد...»^{۱۲}

• معرفی منابع، جهت مطالعه بیشتر

- ۱. کشف‌الیقین فی فضایل امیرالمؤمنین علیه السلام، علامه حلی؛
- ۲. دانشنامه امام علی علیه السلام، زیر نظر علی‌اکبر رشاد.

منبع: مرکز مطالعات و پاسخ‌گویی به شبهات حوزه علمیه قم

• پی‌نوشت‌ها

- ۱. از جمله: کلیتی، الکافی، ج ۴، ص ۵۶۲؛ صدوق، الفقیه، ج ۱، ص ۲۳، ح ۶۰۸؛ طبرسی، الاحتجاج، ج ۱، ص ۲۶۶؛ سیدمرتضی، رسالت‌المرتضی، ص ۷۸۸۳؛ سیدرضی، خصائص‌الانماه، ص ۵۶؛ فتل نیشابوری، روضه‌الواعظین، ص ۱۷۹؛
- ۲. ابن‌شهر آشوب، المناقب، ج ۲، ص ۱۱۴؛ امینی، الغدیر، ج ۳، ص ۱۲۸۴؛ ابن‌کثیر، البدایه والنهایه، ج ۶، ص ۸۶۹۱؛ الطبرانی، المعجم‌الکبیر، ج ۲۴، ص ۱۴۵، ۳۸۲؛ ابن‌عساکر، تاریخ مدینه دمشق، ج ۴۲، ص ۳۱۴؛ المنائوی، فیض‌القدیر فی شرح جامع‌الصغیر، ج ۵، ص ۵۶۲؛
- ۳. ابن‌شهر آشوب، المناقب، ج ۲، ص ۱۴۳؛ امینی، الغدیر، ج ۳، ص ۱۲۸؛ محمودی، کشف‌الرمس عن حدیث ردّالشمس، ص ۲۱؛
- ۴. صدوق، الخصال، ص ۵۵؛
- ۵. طوسی، الامالی، ص ۵۴۸؛ طبرسی، الاحتجاج، ص ۲۷؛
- ۶. محمودی، کشف‌الرمس عن حدیث ردّالشمس، ص ۲۳۱؛
- ۷. شیخ مفید، الارشاد، ج ۱، ص ۳۴۷؛
- ۸. همان، ص ۳۴۵، ۳۴۷؛
- ۹. مجلسی، بحار‌الانوار، ج ۴، ص ۱۶۷؛
- ۱۰. همان، ص ۱۷۴؛
- ۱۱. کلیتی، الکافی، ج ۴، ص ۵۶۱؛
- ۱۲. شیخ مفید، الارشاد، ج ۱، ص ۳۴۶.

معرفی کتاب

• نکته‌های ناب

کتاب «نکته‌های ناب» بیان (تاریخی، رجالی، حدیثی، اخلاقی) پیامبر صلی الله علیه و آله و اصحاب ایشان به‌قلم ابراهیم رضایی و با همت انتشارات دلیل ما در ۲۵۶ چاپ و روانه بازار شد.

این کتاب از مجموعه دروس خارج حجت‌الاسلام والمسلمین نجم‌الدین طیبی که سال‌هاست در مدرسه آیت‌الله‌العظمی گلپایگانی رضیه الله علیه و آله تشکیل می‌شود، توسط حجت‌الاسلام ابراهیم رضایی (یکی از شاگردان وی)، استخراج شده است.

ساختار کتاب

نگارنده عناوین پانزده‌گانه کتاب را چنین برمی‌شمارد: مخالفت‌های صحابه با پیامبر صلی الله علیه و آله، ذکر صلوات، منع از کتابت حدیث، نقش قریش در تضعیف پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، توطئه زور پیامبر صلی الله علیه و آله در کتب اهل سنت، دوست داشتن بنی‌هاشم از نشانه ایمان، حضور منافقین در غدیرخم، نسبت دادن جهل به پیامبر صلی الله علیه و آله، کیفیت بعثت پیامبر صلی الله علیه و آله در کتب اهل-سنت، شخصیت حضرت حمزه سید‌الشهداء رضیه الله علیه و آله، فضائل بی‌شمار عمار، آوارگی و تبعید ابوذر، کتمان علل کناره‌گیری معاویه از ابوذر، اخلاق محمدی و پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله صاحب تمام فضائل انبیای گذشته.

ویژگی‌اثر

این کتاب به نکته‌های ناب تاریخی، رجالی، حدیثی که توسط استاد نجم‌الدین طیبی مطرح شده است، می‌پردازد. تاکنون از این دروس که قریب ۸۰۰ جلسه است، ۳۰۰ نکته ناب استخراج شده که به‌صورت دسته‌بندی در اختیار طالبان علم قرار خواهد گرفت. کتاب نکته‌های ناب، دفتر اول از این مجموعه نکات است که پیرامون رفتار صحابه با پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، شیوه صلوات بر پیامبر و اهل‌بیت علیهم السلام در منابع فریقین، نقش قریش در تضعیف پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، توطئه منافقین برای زور پیامبر صلی الله علیه و آله، تحکرات منافقین در غدیر خم، نحوه بعثت پیامبر صلی الله علیه و آله در کتب اهل سنت و تبیین سه شخصیت و صحابی فداکا یعنی حمزه، عمار و ابوذر و میباحی پیرامون اخلاق پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌پردازد. علاقه‌مندان می‌توانند برای تهیه این کتاب و دیگر آثار انتشارات دلیل ما، به آدرس: قم، بلوار معلم، مجتمع

• پرس و جو

مشهد الشمس
زیارتگاهی در شمال حله در کشور عراق
که گفته می‌شود
ردالشمس در زمان حضرت علی علیه السلام
در این مکان اتفاق افتاده است.

المتوفی سنه ۳۷۴هـ.ق.

۶. تصحیح خبر ردّالشمس و ترغیم‌النواصب‌الشمس، لابی‌القاسم، بن‌الحداد، الحسکانی الحنفی، من اعلام‌القرن‌الخامس.

۷. حدیث ردّالشمس، للموفق‌بن‌احمد، الحنفی المکی الخوارزمی، المتوفی سنه ۵۶۸هـ.ق.

۸. حدیث ردّالشمس، لابی علی، محمدبن‌اسعدبن‌علی، الجوائنی العبیدلی، المتوفی سنه ۵۸۸هـ.ق.

ردالشمس به‌عنوان یک معجزه الهی و فضیلت برای امام علی علیه السلام مطابق روایات معتبر دوبار اتفاق افتاده است: مرتبه اول در زمان رسول خدا صلی الله علیه و آله و دوم در زمان حکومت آن‌حضرت.

برخی از دانشمندان اهل سنت درباره تأیید این جریان و پاسخ به اشکال‌هایی که به سند یا متن روایت شده، کتابی مستقل تألیف کرده‌اند.^۲ که نام برخی ذکر شد.

• **ب)** امام علی علیه السلام حداقل دوبار این اعجاز را به‌عنوان یکی از فضیلت‌ها و افتخارات خویش به مخالفان گوش‌زد نموده و آنان نیز آن را تأیید نمودند؛ یکی در احتجاج با ابوبکر پس از جریان سقیفه^۹ و دیگری در روز شوری شش‌نفره خطاب به اصحاب شورا.^{۱۰}

• **ج)** این واقعه به‌عنوان یکی از موضوعات مسلم تاریخی در شعر بسیاری از شعرای قرن اول و دوم آمده است.^{۱۱} از جمله سید حمیری.^۲

ناشران، طبقه همکف، واحد ۹ مراجعه کرده و یا با تلفن‌های ۰۲۵۳۷۷۴۴۹۸۸ و ۰۲۵۳۷۷۳۳۴۱۳ تماس بگیرند.

• پشت صحنه زندگی

کتاب «پشت صحنه زندگی» (بررسی عوامل مؤثر در سرنوشت انسان) به‌قلم محمدعلی نصیریپور و با همت مؤسسه بوستان کتاب در ۲۰۸ صفحه چاپ و روانه بازار شد.
انسان پیشرفت‌های وسیعی در علوم داشته و توانسته، به بسیاری از قوانین نظام هستی دست یابد و دریابد که در این جهان هیچ اتفاقی بدون علت صورت نمی‌گیرد. با این اثر به این مطلب پرداخته است که چون تولیدات انسان در سه حوزه ذهن، زبان و رفتار هر کدام به‌طور جداگانه از اصالت و ماهیت وجودی برخوردارند، مشمول قوانین حاکم بر نظام هستی اند؛ از این رو هیچ رفتاری، حتی به‌اندازه یک گمان در ذهن یا عملی هر چند به‌اندازه دست کشیدن بر سر کودک یا آب دادن به گل یا درختی، بدون پاسخ نمی‌ماند. بدین ترتیب در نظام هستی چیزی به‌نام حوادث غیرمتقربه یا شانس معنا ندارد و هر آن‌چه برای شخص یا جامعه اتفاق می‌افتد، پاسخی به رفتارهای آن‌هاست.
در این کتاب، بر اساس آیات قرآن و روایات معصومان علیهم السلام و نیز ادله عملی و عقلی دلیل نابرابری‌ها و تفاوت‌ها در زندگی انسان‌ها بررسی می‌شود و با زبانی روان و تمثیلی به خوانندگان گرمی عرضه می‌گردد.
کتاب حاضر در ۹ فصل تهیه و تنظیم شده است که عناوین این فصول عبارتند از:
فصل اول: نقش قانون‌های حاکم بر جهان هستی در زندگی؛
فصل دوم: نقش عملکردهای ذهنی شخص در زندگی؛
فصل سوم: نقش زبان در تعیین سرنوشت انسان؛
فصل چهارم: نقش عملکردهای رفتاری در زندگی؛
فصل پنجم: تأثیرات محیط بر زندگی؛
فصل ششم: نقش انتظارات شخص و اطرافیان در

زندگی؛
فصل هفتم: نقش بد‌خواهان و بدکاران.
فصل هشتم: نقش ظرفیت‌های روحی و روانی انسان در زندگی
فصل نهم: نقش اراده خاص خداوند در تعیین سرنوشت انسان
علاقه‌مندان با خرید اینترنتی این کتاب از طریق نشانی اینترنتی مؤسسه بوستان کتاب به آدرس www.bustaneketab.com می‌توانند از تخفیف ۲۰ درصدی اثر مذکور بهره‌مند شوند.

• آشنایی با تهدیدها و فرصت‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی

کتاب «آشنایی با تهدیدها و فرصت‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی» به‌قلم هومن الوند و با همت مؤسسه انتشارات زمزم هدایت وابسته به پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام در ۱۹۶ صفحه چاپ و روانه بازار شد.
در مسیر تحول و ظهور شبکه‌های اجتماعی مجازی در جوامع مختلف، کشور ایران نیز بی‌نصبی نمانده و در دوره‌های مختلف، یکی از شبکه‌های اجتماعی مجازی راهمراه با تهدیدها و فرصت‌های آن تجربه کرده است. براین اساس آشنایی با برخی از تهدیدها و فرصت‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی در راستای ارتقای سواد رسانه‌ای عامه مردم و همچنین راهکارهای تبدیل تهدیدهای شبکه‌های اجتماعی مجازی به فرصت که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، در اثر پیش رو به آن پرداخته شده است.

ساختار کتاب

نویسنده کتاب را در پنج فصل به رشته تحریر درآورده است که عناوین آن بدین شرح است:
کلیات، آشنایی با مزایا و معایب برخی شبکه‌های اجتماعی داخلی و خارجی، آشنایی با تهدیدهای شبکه‌های اجتماعی مجازی، آشنایی با فرصت‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی و راهکارهای تبدیل تهدیدهای شبکه‌های اجتماعی مجازی به فرصت. علاقه‌مندان می‌توانند، جهت تهیه این کتاب به آدرس: قم، خیابان دور شهر، بخش کوچه ۳، پلاک ۸۱ مراجعه و یا با شماره تلفن‌های: ۰۳۷۷۳۰۷۳۵-۰۳۷۷۳۰۴۲۰۷۱-۰۹۱۰۲۰۴۲۰۷۱ تماس بگیرند.

<div><div>🌐 رواق شهیدان</div></div>
<div><div>📷 طلبه شهید</div><div>📷 علی سیفی</div></div>
<div><div>👤 علی سیفی</div></div>

طلبه شهید علی سیفی از روحانیون اهل سیر و سلوک، شوخ‌طبع و جذاب بود.آقا شیخ حسین انصاریان او را سوار بر قطار عرفان معرفی می‌کرد. نوشته‌اند که به‌کرات در عالم رؤیا به خدمت امام عصر (عجته صلوات الله علیه و آله) شرفیاب شد. ارتباطش با آیت‌الله اشرفی اصفهانی به‌حدی بود که چندبار، سخنران قبل از خطبه نمازجمعه در کرمانشاه شد. شیخ‌علی سیفی طلبه مراغه‌ای به‌نوعی از غیب و امور مخفی اطلاع داشت و بارها قبل از عملیات، اسامی شهیدان و مجروحان را درست گفته بود. کتاب «بیا مشهد!» شرح حال ایشان است که توسط انتشارات شهید ابراهیم هادی چاپ شد.

● **تولد و تحصیل**

او در سال ۱۳۴۴شمسی در میان خانواده‌ای متدین و ولایت‌مدار دیده به جهان گشود. مادر محترمش‌اش می‌گفت: من همیشه با وضو به علی شیر می‌دادم و در عالم رؤیا به من گفتند: این سرباز ماست به‌خوبی از او مواظبت کن! دوران ابتدایی را می‌خواند که پتیم شد و تحت مراقبت مادر مؤمنه‌اش قرار گرفت . پس از دوره راهنمایی مسیر تحصیلی-اش را تغییر داد و وارد حوزه چیدر تهران شد و سپس در مدرسه حضرت رسول اکرم (صلوات الله علیه و آله) قم درس خواند. درباره آمدنش به حوزه می‌گفت: می‌خواهم در مسیری کام بردارم که ختم به شهادت شو، ولی می‌خواهم آگاهانه و با شناخت باشم.

● **اسوه اخلاق**

در برخورد با نامحرم خیلی مراقبت می‌کرد. در جلسه‌ای اگر غیبت می‌شد، اول تذکر می‌داد و در صورت عدم تأثیر، خودش از جلسه خارج می‌شد. نمی‌توانست در برابر منکرات بی‌تفاوت باشد. دائم‌الوضو بود و می‌گفت: وضو صورت را نورانی و روزی را زیاد می‌کند. اهل تهجد و نماز شب و مناجات بود و آن را در خستگی هم ترک نمی‌کرد. حافظه قوی داشت و وقتی کتابی را می‌خواند، آن را به دیگران هدیه می‌داد. به حضرت زهرا (سجده) ارادت ویژه‌ای داشت و از نوجوانی مدارح این درگاه بود و خود هیئتی را در مراغه اداره می‌کرد. با نوجوانان خیابان طرح رفاقت می‌ریخت و آنها را به مسجد، کوهنوردی و بسیج می‌کشاند و در مواردی باعث حضور آنان در مناطق جنگی می‌شد.

● **خاطراتی از شهید**

با قرآن انس عجیبی داشت. وقتی مجروح شد و در بیمارستان شریعتی بی‌هوش بود، با صوت حزینی قرآن می‌خواند. در این وقت مردم و پرستارها بالای سرش جمع می‌شدند و اشک می‌ریختند.

در آخرین مرخصی به برادرش گفت: بیا لباسم را بویکن!گفت:چه عطری استفاده کرده‌ای؟جواب داد: هر کس نزدیک شهادتش بشود، چنین بویی از او استشمام می‌شود!وقت خداحافظی هم به مادرش گفت: «در پهنهشت منتظرت هستم تا با هم وارد بهشت بشویم!»

روزی شیخ علی مهران یکی از رزمندگان بود. در آنجا به میزبان پیشنهاد می‌دهد که پوتین کهنه‌ات را با پوتین نوی من عوض می‌کنی؟! شیخ برای سؤال خود، چنین پاسخ داد که شهادت من نزدیک است، و من نمی‌خواهم، پوتینی را که از بیت‌المال است، بپهوده تلف کنم.

● **ایام یثارگری**

شانزده سالش بود که پایش به جبهه باز شد. در عملیات بیت‌المقدس و در آستانه فتح محشر به‌شدت از ناحیه پا مجروح شد و دکترها به قطع کردن پای وی نظر دادند. در کتاب«بیا مشهد»آمده که شیخ با بشارت امام عصر (صلوات الله علیه و آله) در عالم رؤیا به مشهد رفت و از امام هشتم (علیه السلام) شفا گرفت. خودش می‌گفت: مردم به‌نیت تبرک، لباس‌هایم را بردند.

او سال‌ها بعد به‌همراه لشکر ۲۵ کربلای مازندران و لشکر ۱۰ سیدالشهداء (علیه السلام) در جمع رزمندگان حاضر شد.

سر انجام در عملیات والفجره در سال ۱۳۶۴ به آرزویش یعنی شهادت رسید. او قبل از این عملیات از شهادتتش خبر داده بود.

● **کلمات به‌جا مانده از شهید**

عزیزان! خدا را و باز خدا را به شما توصیه می‌کنم. تمام تلاشتان برای رضای او باشد! بردران! حسینی‌وار بودن، حسینی‌وار ماندن و حسینی‌وار رفتن را به شما توصیه می‌کنم! برداران!رهرو راه شهداء باشید و از خون آنها الهام بگیرید!

پشتیبان ولایت فقیه باشد که ضامن انقلاب اسلامی ما، ولایت فقیه است.

در مراسم رونمایی از ترجمه فارسی

«دانشنامه امام امیرالمؤمنین علی‌بن ابی‌طالب (علیه السلام)» تأکید شد

حفظ میراث گرانسنگ علمی آیت‌الله محمدباقرشریف القُرشی

آیین رونمایی از «ترجمه فارسی دانشنامه ۱۱جلدی امام امیرالمؤمنین علی‌بن ابی‌طالب (علیه السلام)» تألیف آیت‌الله محمدباقرشریف القُرشی در بیت مرحوم آیت‌الله‌العظمی بروجردی در شهر مقدس قم، برگزار شد.

● **ترجمه‌کتاب دانشنامه امام‌علی (علیه السلام) در ۱۰سال**

به گزارش خبرگزاری اپنا، حجت‌الاسلام والمسلمین رضا مختاری مدیر مؤسسه کتاب‌شناسی شیعه در این مراسم، بیان کرد: ترجمه این اثر فاخر ۱۱جلدی، طی یک فرآیند ۱۰ ساله، آماده انتشار شده است. ترجمه کتاب دانشنامه امام علی (علیه السلام) در ۱۱ عنوان آماده نشر می‌باشد که در هر یک از عناوین، به یکی از موضوعات محوری سخنان امام علی (علیه السلام) پرداخته شده است. وی ابراز داشت: قلم روان، تناسب با نیاز مخاطب امروزی و پرهیز از بیان مطالب غیرضروری از ویژگی‌های مهم آیت‌الله باقرشریف قرشی در تألیف آثار است. وی ۱۱ عنوان آماده مطرح عراقی بود که برخی از آثار خود را به اشاره آیت‌الله سیدمحمدباقر صدر به‌رشته تحریر درآورده است. علامه باقرشریف القریشی در دوران فعالیت رژیم بعث همیشه از روحانیون ایرانی ساکن حوزه علمیه نجف حمایت می‌کرد.

● **وزانت علمی دانشنامه امام علی (علیه السلام)**

دبیرکل مجمع جهانی شیعه‌شناسی به گزارش خبرگزاری حوزه، مدیر مسئول قرآنی تدبیر در کلام وحی در این نشست، با ارائه گزارشی از عملکرد این مؤسسه، گفت: مؤسسه تدبیر در کلام وحی، تدبیر در قرآن کریم را در ۶ سطح تدریس می‌نماید.

این کار با استفاده از ۶ کتاب تولیدی گروه علمی همین مؤسسه انجام می‌گیرد.

حجت‌الاسلام مهدی صفرزاده افزود: پس از آموزش قرآن‌آموزان در هر سطح، از آن‌ها آموزش پایان دوره اخذ می‌شود و در صورت گرفتن نمره لازم، به آنان گواهی پایان دوره اعطا می‌گردد.

● **تربیت بیش از ۵هزار مربی تدبیر از سوی مؤسسه تدبیر در کلام وحی**

به گزارش خبرگزاری حوزه، مدیر مؤسسه قرآنی تدبیر در کلام وحی در این نشست گفت: ما ارائه گزارشی از عملکرد این مؤسسه، در سالن جلسات شهید سلیمانی دفتر تبلیغات اسلامی در قم برگزار شد.

● **تربیت بیش از ۵هزار مربی تدبیر از سوی مؤسسه تدبیر در کلام وحی**
به گزارش خبرگزاری حوزه، مدیر مسئول قرآنی تدبیر در کلام وحی در این نشست، با ارائه گزارشی از عملکرد این مؤسسه، گفت: مؤسسه تدبیر در کلام وحی، تدبیر در قرآن کریم را در ۶ سطح تدریس می‌نماید. این کار با استفاده از ۶ کتاب تولیدی گروه علمی همین مؤسسه انجام می‌گیرد.

حجت‌الاسلام مهدی صفرزاده افزود: پس از آموزش قرآن‌آموزان در هر سطح، از آن‌ها آموزش پایان دوره اخذ می‌شود و در صورت گرفتن نمره لازم، به آنان گواهی پایان دوره اعطا می‌گردد.

وی از فعالیت گروه تبلیغی تدبیر در قرآن کریم در قرآن کریم در سال جاری در زندان‌ها خبر داد و خاطرنشان کرد: علی‌رغم اینکه مشکلات و موانعی ناشی از تجربه اولیه گروه در مخاطب قرار دادن زندانیان وجود داشت؛

اما بحمدالله توانستیم با اعزام سه استاد، به تبلیغ معارف قرآنی در میان آنان بپردازیم. مدیر مؤسسه قرآنی تدبیر در کلام وحی، آموزش فهم قرآن کریم در زندان‌ها را ترمیبخش دانست و گفت: خیلی از سؤالات، شبهات و دزگی‌های ذهنی زندانیان از طریق آموزش مباحث تدریجی پاسخ داده شد؛ نمونه این کار را در جاهای دیگری هم داشته‌ایم.

حجت‌الاسلام صفرزاده تصریح کرد: گروه تبلیغی تدبیر در قرآن کریم از سال ۸۲ فعالیت‌های خود را آغاز کرده و حدود ۱۵ جزء قرآن را با نظام تدریجی و زیر نظر شورای عالی انقلاب فرهنگی کار کرده است؛ کار علمی مربوط به این ۱۵ جزء در حدود دو‌سال به‌طول انجامید و در بیش از ۲۰۰۰صفحه مورد نگارش قرار گرفت.

این مبلغ تخصصی حوزه علمیه قم، با اشاره به تأییدیه شورای عالی انقلاب فرهنگی درباره طرح تدریجی ارائه‌شده از سوی گروه تبلیغی تدبیر در قرآن کریم، افزود:

پس از تأیید، این طرح به معاونت قرآن و عترت وزارت ارشاد معرفی شد تا مجوز

تأسیس مؤسسه تدبیر در کلام وحی صادر گردد و بحمدالله این مجوز نیز اخذ گردید. مدیر مؤسسه قرآنی تدبیر در کلام وحی در پایان با بیان اینکه تاکنون موفق شده‌ایم،

چهارم کتاب مطرح شده است.

رئیس مجمع جهانی شیعه‌شناسی افزود: نقل تعدادی از روایات پیامبر (صلوات الله علیه و آله) توسط امیرؤمنان (علیه السلام) تحت عنوان «مسندالامام» در بخش پنجم کتاب گرد آمده است. وصایا، مواظپ و حکمت‌های ارزشمند آن‌حضرت به‌تفکیک در بخش ششم و سیره علمی امیرؤمنان (علیه السلام)، بخشی از خطبه‌ها و سخنان آن‌حضرت در مورد تکریم علم و عالم و مذمت جاهل و جاهل، در بخش هفتم نقل شده است.

وی افزود: بخش هشتم کتاب، شامل احتجاجات آن‌حضرت با خلفا، مهاجران، شورای شش نفره، عایشه، طلحه، زبیر و معاویه، هم‌چنین مناظره با مسیحیان، یهودیان و زنادقه و منجمین است.

قضاوت‌های آن‌حضرت در زمان رسول اکرم (صلوات الله علیه و آله) و خلفا و ایام حکومت‌شان در بخش نهم و موضوع حکومت، حقوق حاکمان بر مردم و حق مردم بر حاکمان در بخش دهم قرار دارد. در آخرین بخش کتاب، به جنگ‌های سه‌گانه امام بر ضد منحرفان از حق پرداخته شده است.

پیمان درباره مولف این موسوعه، گفت: مرحوم باقرشریف قرشی، به‌همراه برخی علما و طلاب مانند محمدحسین حرزالدین به مقابله با کمونیسم پرداخته و با سخنرانی‌ها و اعلامیه‌های مختلف، سعی بر آگاه کردن افشار و عامه مردم داشته‌اند. وی در پی گفت‌وگو با شهید محمدباقر صدر (علیه السلام)، مصمم به تألیف کتبی روشمند در زمینه اهل‌بیت (علیه السلام) شد. به همین جهت تاکنون از حدود پنجاه اثر منتشرشده از او، ۴۶ اثر راجع به اهل‌بیت (علیه السلام) است. قرشی بارها به ایران سفر کرد و جایزه پنجمین سال کتاب ولایت در سال ۱۳۸۲شمسی به وی اهدا شد. وی سرانجام ۲۸ خرداد ۱۳۹۱ در نجف دارفانی را وداع گفت و آیت‌الله سیدمحمدسعید حکیم (علیه السلام) بر پیکر او نماز گزارد.

دکتر پیمان درباره مترجم این دانشنامه نیز گفت: استاد سیدمحمد صالحی کاشانی مترجم این اثر است که عمده فعالیت دارفانی را وداع گفت و آیت‌الله سیدمحمدسعید حکیم (علیه السلام) ترجمه کتب متعدد دینی رقم خورده است.

یک رشته تخصصی در حوزه‌های علمیه آموزش داده شود.

این مبلغ تخصصی حوزه علمیه قم با اشاره به آثار تبلیغی تدبیر در قرآن کریم، افزود: ما باور داریم که سوره‌های قرآن کریم به‌عنوان معجزه پیامبراکرم (صلوات الله علیه و آله) بر اساس تزیینی منطقی و دارای مفهوم است که این منطق، بنا تدبیر در قرآن کریم فهمیده می‌شود و مخاطب پس از رسیدن به این فهم، ارتباط بیش از پیش با این کتاب آسمانی را خواستار می‌گردد.

● **تشکیل قرارگاه تبلیغ تخصصی**

حجت‌الاسلام عیسی عیسی‌زاده رئیس میز توسعه و تعمیق فرهنگ قرآنی دفتر تبلیغات اسلامی هم در این نشست، گفت: به‌طور کلی سیاست‌گذاری‌های فعالیت دفتر تبلیغات اسلامی در معاونت‌های پژوهش، آموزش و تبلیغ در میزها و قطب‌های تخصصی مورد بررسی و تأیید قرار می‌گیرند. این موضوع بر اساس رویکرد مسئله‌محوری در فعالیت‌های دفتر تبلیغات اسلامی در نظر گرفته شده است.

حجت‌الاسلام عیسی‌زاده خاطرنشان کرد: بنا بر مطالبه مقام معظم رهبری مبنی بر اینکه قم را درزیاید، در این استان قرارگاهی با ریاست دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم تشکیل شده تا بتوانیم در حوزه‌های فرهنگی مختلف، بر اساس مسئله‌محوری و تعریف پروژه از ظرفیت گروه‌های تخصصی تبلیغی استفاده کنیم.

حجت‌الاسلام علم‌گفت: در حال حاضر ۹۸ درصد فعالیت‌های گروه‌های تبلیغی تخصصی به‌صورت متمرکز صورت می‌گیرد تا به حل مسائل فرهنگی بینجامد.

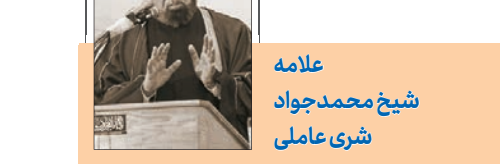
وی با تأکید بر اینکه شهر قم که بر سایر استان‌ها تأثیرگذاری بسیاری هم دارد، متأسفانه مورد غفلت قرار گرفته است، داشتن نگاه بلندمدت به فعالیت‌های تبلیغی تخصصی را از لوازم این گروه‌ها برشمرد و خاطرنشان کرد: با فعالیت مستمر و در بلندمدت، می‌توان شاهد حل و با کنترل مسائل فرهنگی بود.

● **گام دوم انقلاب اسلامی نیازمند به تدبیر در قرآن کریم است**

عضو هیئت‌رئیس مؤسسه قرآنی تدبیر در کلام وحی هم در این نشست، اوج اعتنا و اقبال قرآن در گام اول انقلاب اسلامی را مختص به حفاظ و قراء دانست و گفت: برای گام دوم انقلاب اسلامی، خداوند به‌تجوی مقدر فرموده است که حرکت به سمت مطالبه اصلی برود که همان تدبیر در قرآن کریم و فهم مطالب این کتاب شریف و مقدس می‌باشد.

حجت‌الاسلام صبوچی تصریح کرد: در حال حاضر کتب تدبیر در قرآن کریم، در برخی حوزه‌ها و بعضی دانشگاه‌ها، به‌عنوان واحد درسی آموزش داده می‌شوند؛ در تالنتیم که موضوع تدبیر در قرآن، به‌صورت

● **فرزانگان**

علامه
شیخ محمدجواد
شری عاملی

● **تولد: ۱۳۳۰ ق** ● **وفات: ۱۴۱۵ ق** ● **مدفن: آمریکا**

● **اساتید:** سیدابوالحسن اصفهانی و…

● **تألیفات:** الشیعه فی قصص الاتهام، التعالیم الاسلامیه (انگلیسی)،استطقات حول‌الاسلام(انگلیسی)،الامام‌الحسین (علیه السلام)

سیدالشهداء: عمل المسلم (انگلیسی) و…

● **تولد و کودکی:** شیخ محمدجواد شری عاملی فرزند حاج احمد از فقهبان فعال و فرهیختگان دینی در عرصه تبلیغ و از داعیان اسلام در آمریکا بود که در حدود سال ۱۳۳۰ قمری در قریه خره‌سلم از توابع بنت جبیل متولد شد. خانواده وی بسیار مذهبی و متدین بوده و پدرش از روحیه مبارزاتی بسیار بالایی برخوردار بوده است. دوران کودکی و نوجوانی را در زادگاهش گذراند و با موفقیت تحصیلات مقدماتی را در حوزه‌های علمیه جنوب لبنان طی کرد و صرف و نحو، منطق، بلاغت و بخشی از فقه و اصول را به‌خوبی فرا گرفت.

● **اساتید:** شیخ محمدجواد بعد از سپری کردن دوره مقدمات راهی نجف اشرف شد. دوران جوانی او در این وادی عظیم ولایت و شرافت سپری شد. و دوره تکمیلی را شامل سطوح عالیبه فقه و اصول و اخلاق و فلسفه اسلامی را در حوزه پرورق نجف اشرف به اتمام رسانید و به اجتهاد نایل گردید. اساتید وی که همگی از استادان صاحب‌نام و مشهور بودند، عبارتند از آیات‌عظام: ۱. سیدابوالحسن اصفهانی، ۲. آقا ضیاء‌الدین عراقی، ۳. میرزا محمدحسین نائینی، ۴. شیخ ابوالحسن مشکینی، ۵.

شیخ محمدحسین اصفهانی، ۶. شیخ محمدتقی آملی

● **مهاجرت به آمریکا:**علامه شیخ محمدجواد شری عاملی بعد از استوار نمودن مبانی علمی خود در نجف اشرف به زادگاهش لبنان مراجعت کرد و تحت عنایت علامه سیدمحسن امین عاملی قرار گرفت و به تبلیغ دین اسلام در جبل عامل پرداخت و پس از مدتی در پی نامه‌ها و دعوت‌های مستمر مهاجران شیعه در آمریکا، جهت نشر و گسترش معارف اسلام و ترویج مذهب اهل‌بیت (علیه السلام) به آمریکا رفت و در شهر «دیترویت» ایالت شیکاگو به سرپرستی و هدایت شیعیان و تألیف و خدمات مذهبی و سخنرانی پرداخت که این برهه از حیات وی بیش از چهار سال از زندگی او را در بر گرفت، وی در بدو ورود به آمریکا در سال ۱۹۴۹ میلادی احساس کرد، برای تعامل با مردم زبان انگلیسی نمی‌دانند. از جهتی سن او اجازه حضور در کلاس‌های زبان را نمی‌داد. از این رو استاد خود شد و زبان انگلیسی و لاتین را به‌حد عالی آموخت که بعدها همین امر از عوامل موفقیت وافروی در عرصه تبلیغ معارف دینی به‌صورت شفاهی و مکتوب به‌شمار آمد. آثاری به‌زبان انگلیسی از او باقی است که علاقه‌مندی فراوان مسلمانان آمریکا را در پی داشت و امروزه نیز مورد استقبال و درخور توجه است. علامه شری کسی بود که ندای تشیع را در آمریکا به گوش همگان رساند و مجالس بزرگداشت و عزاداری حضرت امام حسین (علیه السلام) را در آن کشور رایج ساخت.

● **فعالیت‌های دینی و تبلیغی:** مهم‌ترین فعالیت‌های علامه

شیخ محمد جواد شری عاملی در آمریکا عبارتند از:

۱. تأسیس مرکز اسلامی معتبر در آمریکا و در شهر دیترویت به‌عنوان اولین مرکز اسلامی و شیعی و بزرگترین مرکز تبلیغی اسلامی که دارای نمازخانه و سالن جلسات محل تدریس زبان عربی و احکام اسلام است.

۲. بزرگزاری سخنرانی‌ها و نشست‌های علمی برای نشر معارف شیعه و جلسات علمی و سخنرانی‌های علامه شری در طول سی سال در دیترویت. برنامه‌های وی در رادیومحلی آن دیار پخش می‌شد. وی به‌مدت چهارده سال برنامه هفتگی اسلامی رادیو آمریکا را اداره می‌کرد.

۳. سفر به مناطق مهاجرنشین آفریقای در سال‌های ۱۹۵۸ و ۱۹۵۹ میلادی جهت گسترش آموزش‌های اسلامی. وی ابتدا به کشورهای سیرالئون، تونس و مصر رفت و ضمن کمک به لبنانی‌های مقیم آن دیار، در مجامع علمی و دانشگاه‌ها حضور یافت و به ایراد سخنرانی پرداخت و با شخصیت‌های تأثیرگذار به گفت‌وگو پرداخت. هم‌چنین به مصر سفر کرد و جمال عبدالناصر رئیس‌جمهور وقت مصر دیدار کرد. وی برای تأسیس مرکز اسلامی دیترویت به علامه شری کمک‌های مالی بسیاری کرد. علامه هم‌چنین در دوران حضورش در مصر، با رئیس دانشگاه الازهر شیخ محمود شلتوت دیدار و گفت‌وگو

و اندیشه اتحاد اسلامی را مطرح کرد که بسیار مورد تأیید و استقبال او قرار گرفت و باعث ترغیب وی برای دوری از تعصب و جهل و گردویی به وحدت عالی اسلامی گردید و توطئه‌های استعمار را به تفرقه‌افتن کن بین مسلمانان خنثی کرد.

۴. ایجاد وحدت و روحیه همیاری مشترک در میان اعراب، آفریقای‌ها و لبنانی‌های ساکن در غرب.

۵. تأسیس بیمارستان کودکان در دیترویت که دارای تجهیزات کامل طبی و خدمات پزشکی و درمانی به اطفال.

● **ویژگی‌های سیاسی:** علامه به امام خمینی و انقلاب اسلامی بسیار علاقه‌مند بود و تهمت‌های وارده بر انقلاب، امام و شیعیان رارد می‌کرد و با زبان آتشین جواب می‌داد و بر رژیم‌های عربی نهیب می‌زد که کردار شما نسبت به انقلاب اسلامی و شیعیان ایران، غیراسلامی و به‌دور از آموزه‌های قرآنی است. آن عالم از بینش و بصیرت عالی و نافذ در مسایل برخوردار بود و سخنان او در جریان تسخیر لانه جاسوسی خطاب به کارتز رئیس جمهور وقت آمریکا در حمایت از ایران مشهور است.

● **رحلت:** سرانجام این عالم آزاده و مجاهد اسلامی و پرچمدار تبلیغ و منادی حقانیت در جهان اسلام و دنیای غرب در ۸۵ سالگی در ۲۸ آبان ۱۳۷۳ شمسی برابر با ۱۵ جمادی‌الثانی ۱۴۱۵ قمری و ۱۹ نوامبر میلادی در دیترویت وفات یافت و پیکر پاکش پس از تشییع با شکوهی از جانب مسلمانان دیترویت، در قبرستانی که خود برای دفن مسلمانان در آن سرزمین ایجاد کرده بود، مدفون گردید.

^[1] گلشن ابرار، ج ۱۴، ص ۵۴۶

• **آیا امام از آغاز در اندیشه صلح بود؟**

برخی از گزارش‌های تاریخی، از تمایل امام حسن علیه‌السلام به صلح از همان آغاز امر خلافت خبر داده‌اند و امام حسن علیه‌السلام را فردی صلح جو معرفی می‌کنند که تمایلی به جنگ با معاویه نداشته است. گزارش مذکور در کتاب تاریخ طبری نقل شده و مستند به روایات ابن شهاب زهری تاریخ نگار متمایل به اومیان است. بر اساس این گزارش مردم عراق مایل به جنگ با معاویه بودند و امام حسن مجبور شد به خواسته آنان تن دهد در حالی که خود تمایلی به جنگ نداشت.^۱ بر اساس گزارشی دیگر امام حسن از همان آغاز با گروهی از یارانش که طرفدار جنگ با معاویه بودند مخالف بود. به نقل از طبری نخستین کسی که با حسن بن علی علیه‌السلام بیعت کرد، قیس بن سعد بن عباده بود. او دست پیش آورد و گفت با تو بر قرآن و سنت و جنگ با منحرفان بیعت می‌کنم. امام حسن علیه‌السلام به او گفت: بیعت کن بر قرآن و سنت که همه چیز در همین دو است او تلویحا شرط بعدی قیس را نپذیرفت[. قیس بیعت کرد و دیگر هیچ نگفت.^۲ بر پایه این گزارش، امام در جهت عملی کردن نیت خود فرماندهی سپاه عراق را به عبیدالله بن عباس سپرد و نه به قیس بن سعد بن عباده که به شدت با معاویه دشمنی داشت و بر جنگ با او راسخ بود.^۳

در برابر، گزارش‌های دیگری که بیشتر مورد تایید شیعیان است، از تصمیم امام برای جنگ با معاویه خبر می‌دهد و علت پذیرش صلح از سوی آن حضرت را نه تمایل خود آن حضرت بلکه سستی مردم عراق در جنگ و توطئه معاویه در تطمیع سران سپاه می‌داند. نقل است که امام در اجتماعی مردم عراق را برای جنگ با سپاه معاویه که به سوی عراق پیشروی می‌کرد فراخواند، اما کسی پاسخ او را نداد تا اینکه با سخنان برخی از وفاداران به آن حضرت مانند عدی بن حاتم و بزرگان قبیله طی و قیس بن سعد بن عباده دوازده هزار تن از عراقیان برای نبرد آماده شدند.^۴

• **اغرام سپاه به مسکن**

منابع تاریخی درباره شمار سپاه امام حسن علیه‌السلام اختلاف دارند. بر اساس روایتی سپاه امام دوازده هزار تن بوده است و فرماندهی آن را عبیدالله بن عباس بر عهده داشته است و قیس بن سعد بن عباده و سعید بن قیس مشاوران او بودند. بر اساس گزارش‌های دیگر، سپاه امام چهل هزار تن بودند و مقدمه آن به فرماندهی قیس بن سعد بن عباده به مسکن رهسپار شدند.^۵ نیروهای سپاه کوفه به *مسکن* رفتند؛ در حالی که امام خود به مدائن رفت و قرار بود بعدا به سپاه بپیوندد. علت حرکت امام به مدائن به روشنی دانسته نیست؛ به نظر می‌رسد امام برای جمع آوری نیرو به این شهر رفته باشد.^۶ بر اساس گزارشی، معاویه بخشی از نیروهای تحت فرمان خود را به سوی مدائن فرستاده بود و امام برای مقابله با آنان به مدائن سفر کرد.^۷

• **حمله به امام حسن علیه‌السلام در مدائن**

در حادثه‌ای در مدائن، به امام حمله شد و خیمه وی غارت و خودش مجروح شد. درباره علت این واقعه گزارش‌های مختلفی در منابع نقل شده است. بر اساس گزارش برخی منابع تاریخی امام حسن علیه‌السلام در جمع مردم در مدائن سخنانی ایراد کرد و تلویحا به تمایل خود به عدم درگیری با معاویه اشاره کرد. این منابع به علت طرح چنین سخنانی از سوی امام حسن اشاره نکرده‌اند.^۸ سخنان امام حسن عده‌ای را خشمگین کرد و بعد از سخنان امام گروهی به شیوه خوارج امام را کافر خواندند و یکی از آنان به امام حمله و با خنجرى او را زخمی کرد. در این گزارش به علت اینکه چرا امام چنین سخنانی را به زبان آورده اشاره نشده است.^۹

برخی از پژوهشگران با طرح این پرسش که اگر امام تصمیم به جنگ نداشت چرا باید سپاه عراق را جمع آوری کرده و به سوی میدان جنگ فرستاده باشد، از این روایت انتقاد کرده و علت طرح صلح از سوی امام را سستی مردم در جنگ با معاویه از یک سو و شایعه‌های طرح شده از سوی سپاه شام از سوی دیگر دانسته‌اند که امام را ناچار از پذیرش صلح کرد.^{۱۰}

گزارش‌های دیگر ماجرای حمله به امام را نتیجه عواملی دیگر دانسته‌اند. بر اساس گزارشی، پذیرش صلح از سوی امام از زبان امام مطرح نشد بلکه شایعه‌ای بود که عوامل معاویه در مدائن شایعه کردند؛ به این شرح که معاویه مغیره بن شعبه و عبدالله بن عامر را برای مذاکره با حسن علیه‌السلام به مدائن فرستاد و هنگامی که آنان از خیمه امام خارج می‌شدند شایعه کردند که حسن علیه‌السلام صلح با معاویه را پذیرفته است و در پی این واقعه گروهی از مردم خشمگین شدند.^{۱۱}

بر اساس گزارش دیگر حمله به امام هنگامی صورت گرفت که برخی در بین سپاه حاضر در مدائن شایعه کردند که قیس بن سعد بن عباده در جنگ با معاویه شکست خورده است. این وضعیت به آشفتمگی سپاه انجماد و مردم شروع به فرار کردند و گروهی خیمه امام را غارت کردند. در این گزارش به طرح پیشنهاد صلح از سوی امام اشاره‌ای نشده است.^{۱۲}

• **از هم یاشیدن لشکر عراق و پذیرش صلح از سوی امام**

چنان که گفته شد برخی گزارش‌ها عبیدالله بن عباس را فرمانده سپاه دوازده هزار نفری عراقیان در مسکن می‌دانند. بر اساس این گزارش‌ها در همان روزی که امام در مدائن مورد حمله قرار گرفت، درگیری مختصری بین عراقیان و شامیان در مسکن روی داد. شب هنگام معاویه به عبیدالله بن عباس پیغام داد که حسن بن علی در مدائن صلح را پذیرفته و به اطاعت من درآمده

صلح امام حسن علیهما السلام

به مناسبت ۲۶ ربیع الاول، سالروز صلح امام حسن مجتبی علیهما السلام با معاویه

در سال ۴۱ قمری قرارداد صلحی میان امام حسن علیه‌السلام دومین امام شیعیان و معاویه فرزند ابوسفیان، بسته شد. این توافقنامه بعد از جنگی صورت گرفت که بر اثر زیاده‌خواهی معاویه و خودداری او از بیعت با امام حسن علیه‌السلام به عنوان خلیفه مسلمانان روی داد. گفته‌اند که خیانت برخی سرداران سپاه امام حسن علیه‌السلام، حفظ مصلحت مسلمانان، حفظ جان شیعیان و خطر خوارج از دلایل تن دادن امام حسن علیه‌السلام به این صلح بوده است. بنابر این صلح‌نامه، حکومت از امام حسن علیه‌السلام به معاویه واگذار می‌گشت. صلح چند شرط داشت که از مهم‌ترین آنها منع معاویه از تعیین جانشین پس از خود، خودداری از توطئه علیه امام حسن علیه‌السلام و حفظ جان مسلمانان بود. با این حال، معاویه به هیچ‌یک از شرط‌ها عمل نکرد. بعد از شهادت امام علی علیه‌السلام مردم عراق با امام حسن علیه‌السلام به عنوان خلیفه بیعت کردند و بزرگان صحابه پیامبر^{صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم} که در کوفه حضور داشتند و نیز مردم مدینه و حجاز خلافت وی را پذیرفتند در حالی که معاویه به این سفیان همچنان بر شام و مصر فرمان می‌راند و حاضر به پذیرش خلافت حسن بن علی علیه‌السلام نبود. با رسیدن خبر خلافت حسن بن علی به معاویه، او افرادی را برای جاسوسی و تحریک مردم به عراق فرستاد. امام حسن در نامه‌هایی معاویه را به اطاعت از خودش دعوت کرد و در این نامه‌ها او را تهدید به جنگ کرد و در مقابل نیز معاویه خود را شایسته خلافت خواند.

و اگر تو نیز اکنون به من بپیوندی یک میلیون درهم به تو می‌دم. عبیدالله این پیشنهاد را پذیرفت و نیمه شب به اردوگاه معاویه پیوست. قیس بن سعد بن عباده رهبری مردم را پس از عبیدالله عهده‌دار شد. با رسیدن خبر قطعی پذیرش صلح از سوی امام لشکریان همرا با قیس به سوی کوفه بازگشتند.^{۱۳} منابعی که فرمانده سپاه عراق را نه عبیدالله بن عباس بلکه قیس بن سعد بن عباده دانسته‌اند، ماجرا را به شکل دیگری گزارش می‌کنند. بنابر این گزارش، بین سپاه عراق به فرماندهی قیس و سپاه شام درگیری‌هایی روی داد اما با شنیدن خبر حمله به امام، قیس موقتاً جنگ را متوقف کرد تا اخبار درست به دستش برسد اما در این زمان بسیاری از سپاهیان کوفه به سوی لشکر شام فرار کردند. قیس با دیدن این وضع پیغامی به امام فرستاد و حسن علیه‌السلام در جمع مردم به سخن ایستاد و از رفتار دوگانه عراقیان با او و پدرش علی علیه‌السلام گایه کرد و در پایان از تصمیم خود برای واگذاری خلافت به معاویه خبر داد.^{۱۴}

• **قرارداد صلح و مفاد آن**

درباره مفاد قرارداد صلح و آتش بس موقت در منابع تاریخی اختلافات فاحش و مهمی وجود دارد. بنابر برخی گزارش‌ها حسن بن علی علیه‌السلام با شرایط معینی صلح کرد مانند اینکه امام حسن پنج میلیون درهمی را که در خزانه کوفه است برای خود نگه دارد، درآمد سلانه داراگرد فارس به او اختصاص یابد، امام علی در حضور امام حسن مورد لعن و شتم قرار نگیرد و مردم عراق و همه دوستان و پیروان علی مورد عفو عمومی قرار گیرند.^{۱۵}

در کتاب الفتوح نوشته ابن اعثم کوفی گزارش دیگری از محتوی قرارداد صلح آمده که با شرایط پیش گفته تفاوت‌های مهمی دارد و برخی از پژوهشگران شیعه آن را صحیح‌ترین گزارش در این باره دانسته‌اند.^{۱۶} بر اساس گزارش ابن اعثم، امام حسن در ابتدا عبدالله بن نوفل بن حارت را برای مذاکره صلح نزد معاویه فرستاد و به معاویه پیام داد که به شرطی با او صلح می‌کند که شیعیان علی در امنیت باشند و آزاری نبینند. عبدالله

عدی، عدی بن حاتم، مسیب بن نجبه، مالک بن ضرمه، سفیان بن ابی لیلی، بشیر همدانی، سلیمان بن صرد، ابو سعید عقیصا و قیس بن سعد از یاران امام حسن علیه‌السلام، اشاره کرد.^{۱۷} با این حال برخلاف خوارج اعتراض این گروه به نافرومانی آنان از امام حسن منجر نشد.^{۱۸}

بنابر برخی از گزارش‌های تاریخی امام حسین نیز به دلیل پذیرش صلح به برادرش اعتراض کرد و صلح با معاویه را مخالفت با سیره پدرش امام علی و تایید عملکرد معاویه دانست.^{۱۹} نویسندگان شیعه با یادآوری این موضوع که امام حسین حتی بعد از وفات امام حسن نیز به معاهده او پایبند بود و هیچ‌گاه بر خلاف اراده برادرش اقدامی نکرد این گونه گزارش‌ها را نادرست ارزیابی کرده‌اند.^{۲۰} بنابر روایات تاریخی بعد از قرارداد صلح گروهی از شیعیان نزد امام حسین رفته و از او خواستند رهبری آنان را بپذیرد اما امام آنان را به اطاعت از برادرش حسن فراخواند.^{۲۱}

• **دلایل صلح امام حسن علیه‌السلام با معاویه**

نویسندگان شیعه در تحلیل چرایی صلح امام حسن علیه‌السلام و هدف آن حضرت از صلح، دلایل مختلفی را مطرح کرده‌اند که از آن میان می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱.**حفظ جان خود و شیعیان**

شیعیان خاص امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام اغلب در جنگ جمل، جنگ صفین و جنگ نهروان به شهادت رسیده، گروه‌اندکی از آنان باقی مانده بودند و اگر جنگی به وقوع می‌پیوست، با توجه به ضعف مردم عراق، قطعاً امام حسن علیه‌السلام و شیعیان خسارت‌های جبران‌ناپذیری را تحمل می‌کردند؛ زیرا معاویه در این صورت آنان را به شدت سرکوب می‌کرد. در برخی از سخنانی که از امام حسن علیه‌السلام باقی مانده به این دلیل اشاره شده است.^{۲۲}

۲.**عدم حمایت مردم از امام حسن علیه‌السلام و نبود نیروهای جنگی کارآمد**

بسیاری از منابع تاریخی به سستی مردم در جنگ با معاویه به عنوان علت اصلی پذیرش صلح از سوی امام اشاره کرده‌اند.^{۲۳} بر اساس برخی گزارش‌ها آنان از آغاز علاقه‌ای به جنگ نداشتند. چنان که بیشتر اشاره شد در هنگام جنگ نیز بخشی از سپاه عراق با تطمیع معاویه به سپاه شام پیوستند. شرایط اجتماعی عراق و خشکی مردم از جنگهای متوالی از علل عدم رغبت آنان به نبرد بود. امام نیز در برخی از سخنانش به نبود یارانی برای جنگ با معاویه اشاره کرده است.^{۲۴} همچنین آن حضرت در پاسخ شخصی که به صلح اعتراض کرد، چنین فرمود: «من به این علت حکومت را به معاویه واگذار کردم که یارانی برای جنگ با او نداشتم. اگر یارانی داشتم، شبانه روز با او می‌جنگیدم تا کار یکسره شود».^{۲۵} از سوی دیگر لشکر عراقیان نامتوازن بود و از گروههای مختلف عقیدتی تشکیل شده بود و این از دلایل آسیب پذیری این سپاه بود.^{۲۶}

۳.**جلوگیری از خونریزی**

رهبر از خونریزی و حفظ جان مسلمانان از دیگر اهداف امام حسن علیه‌السلام بود. به همین دلیل نیز هنگامی که معاویه او را برای جنگ با خوارج دعوت کرد امام فرمود: «اگر می‌خواستم با کسی از اهل قیله جنگ کنم، اول با تو نبرد می‌کردم؛ ولی من از تو دست برداشتم و برای صلح امت اسلام و حفظ خون مسلمانان با تو کنار آمدم».^{۲۷}

۴.**حفظ دین**

به نظر برخی از نویسندگان جامعه اسلامی در شرایطی قرار داشت که ممکن بود جنگ با معاویه، اصل دین را از بین ببرد. به دلیل اختلافات داخلی خطر شکست در برابر لشکر روم بیشتر شده بود. از سوی دیگر خشکی مردم از اختلافات درونی و جنگهای پی در پی ممکن بود به پیشاندی آنان به اسلام لطمه بزند.^{۲۸}

۵.**خطر خوارج**

ابوبکر محمد بن عبدالله بن عربی، نویسنده کتاب احکام القرآن می‌گوید: «یکی از علل صلح امام حسن مجتبی علیه‌السلام این بود که وی می‌دید خوارج اطرافش را احاطه کرده‌اند و دانست اگر جنگ با معاویه را ادامه دهد و مشغول آن معرکه شود، خوارج بر سرزمین‌های اسلامی دست می‌یازند و بر آنها چیره می‌شوند و اگر وی به جنگ با خوارج بپردازد و مشغول دفع آنان گردد، معاویه بر سرزمین‌های اسلامی و مناطق تحت حکومت وی چیره می‌شود».^{۲۹}

• **نظر منابع اهل سنت**

چنان که گفته شد بسیاری از منابع اهل سنت امام حسن را فردی صلح طلب می‌دانستند که از آغاز تمایل به صلح با معاویه داشت. این منابع امام را به جهت پذیرش صلح و در نتیجه پایان دادن به جنگ داخلی طولانی مدت بین مسلمانان ستوده‌اند و سال انعقاد صلح را عام الجماعه می‌نامند. روایتی از پیامبر اکرم در منابع اهل سنت نقل می‌شود که در آن پیامبر از اتحاد مسلمانان به دست امام حسن خبر داده است.

• **بی‌اعتنایی معاویه به پیمان‌نامه صلح**

در بسیاری از منابع آمده است که معاویه به مفاد صلح‌نامه عمل نکرد^{۳۰} و بسیاری از شیعیان امام علی علیه‌السلام از جمله حجر بن عدی^{۳۱} را به قتل رساند و پسرش یزید را به ولایتعهدی خود گماشت.^{۳۲} نقل شده است معاویه پس از صلح وارد کوفه شد و برای مردم خطبه خواند و گفت: هر شرطی که کردم، پس می‌گیرم و هر وعده‌ای که دادم زیر پا می‌گذارم.^{۳۳} همچنین گفت: من با شما جنگیدم تا نماز و روزه و حج انجام دهید، بلکه جنگیدم تا بر شما حکمرانی کنم.^{۳۴} معاویه حتی شرط پرداخت خراج داراگرد به امام را که در برخی منابع قید شده، جامه عمل نپوشانید و بنابر روایتی مردم بصره

از واگذاری خراج به امام جلوگیری کردند.^{۳۵}

• **واکنش‌ها و پیامدها**

در گزارش‌ها آمده است پس از صلح امام حسن، گروهی از شیعیان ابراز تأسف و ناخشنودی می‌کردند^{۳۶} و حتی عده‌ای امام را سرزنش کردند و او را «مذلل المؤمنین»«خوارکننده مومنان» خواندند.^{۳۷} امام در پاسخ پرسش‌ها و اعتراض‌ها، بر ضرورت التزام به تصمیم «امام» تاکید کرد و علت صلح خود را همان علت صلح حدیبیه خواند و حکمت این کار را از سنخ حکمت کارهای خضر علیه‌السلام در ماجرای همسفر شدن با موسی علیه‌السلام دانست.^{۳۸}

به گفته برخی محققان، در بخشی از اخباری که از سوی اومیان و عباسیان گسترش یافت، چنین وانمود شده که خود امام حسن علیه‌السلام هیچ حقی برای خود در خلافت قائل نبود^{۳۹}، ولی در روایاتی آمده است که حسن بن علی خلافت را حق خود می‌دانست و تصریح می‌کرد که تنها از روی اجبار آن را به معاویه واگذار کرده است.^{۴۰} در قرن‌های بعد، صلح امام حسن از بُعد کلامی مورد بحث قرار گرفت. سید مرتضی از علمای امامیه به شبهات مطرح درباره علت صلح امام با معاویه با وجود فاسق بودن او و مسائل همچون خلع از امامت، بیعت با معاویه، دریافت عطا و هدیه از او پاسخ داده است.^{۴۱} سید بن طاوس با توجه به این سخن پیامبر^{صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم} که خداوند به واسطه او (امام حسن) بین دو گروه مسلمان صلح برقرار می‌کند،^{۴۲} صلح امام حسن را یکی از تدبیرهای آینده‌نگرانه پیامبر^{صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم} با استناد به علم الهی دانسته که موجب حفظ اسلام و بقای نسل پیامبر گردید.^{۴۳} قاضی نعمان^{۴۴} و ابویعقوب سجستانی^{۴۵} از علمای اسماعیلیه نیز به تبیین ماجرای صلح و دفاع از اقدام امام مجتبی پرداخته‌اند.

• **آثار درباره صلح امام حسن علیه‌السلام**

درباره صلح امام حسن علیه‌السلام بسیار سخن گفته شده و کتاب‌های بسیاری تألیف شده است. از برخی از این کتاب‌ها امروزه فقط نامی در فهرست‌ها مانده است:

صلح الحسن و معاویه، تألیف احمد بن محمد بن سعید بن عبد الرحمن السبیبی الهمدانی متوفی در سال ۳۳۳ق.

صلح الحسن علیه‌السلام، تألیف عبدالرحمن بن کنیر الهاشمی (از مولای بنی هاشم و نه از آن دودمان).

قیام الحسن علیه‌السلام، تألیف ابراهیم بن محمد بن هلال بن عاصم بن سعد بن مسعود الثقفی متوفی در سال ۲۸۳ق.

قیام الحسن علیه‌السلام، تألیف هشام بن محمد بن السائب.

کتاب عبد العزيز بن یحیی الجلودی البصری درباره ماجرای حسن علیه‌السلام

اخبار الحسن علیه‌السلام و وفاته، تألیف هیثم بن عدی الثعلبی متوفی در سال ۲۰۷ق.

اخبار الحسن بن علی علیه‌السلام، تألیف ابی اسحاق ابراهیم بن محمد الاصفهانئ الثقفی^{۴۶}

منبع: ویکی شیعه،صلح امام حسن علیهما السلام

• **پی‌نوشت‌ها**

- طبری، تاریخ الأمم و الملوک، ۱۴۰۲، ج. ۵، ص.۱۵۸.
- همان
- همان
- ابوالفتح اصفهانی، مقاتل الطالبیین، دارالمعرفه، ص.۱۷۰، جعفریان، تاریخ خلفا، ص.۳۷۴.
- طبری، تاریخ الأمم و الملوک، ۱۴۰۳، ج. ۵، ص.۱۵۹
- جعفریان، تاریخ خلفا، ص.۳۷۹
- دنبوری، الاخبار الطوال، ۱۹۶۰، ص.۲۱۶
- همان
- همان، ص.۲۶۵
- جعفری، تشیع در مسیر تاریخ، ۱۳۸۲، ص.۱۷۴، جعفریان، تاریخ خلفا، ص.۳۷۸
- یعقوبی، تاریخ یعقوبی، دارالصادر، ج. ۲، ص.۲۱۵
- طبری، تاریخ الأمم و الملوک، ۱۴۰۳، ج. ۵، ص.۱۵۹
- یعقوبی، تاریخ یعقوبی، دارالصادر، ج. ۲، ص.۲۱۴
- بن اعثم، الفتوح، ۱۴۱۱، ج. ۴، ص.۲۹۰
- طبری، تاریخ الأمم و الملوک، ۱۴۰۳، ج. ۵، ص.۱۶۰، الاخبار الطوال، ۱۹۶۰، ص.۲۱۸
- جعفری، تشیع در مسیر تاریخ، ۱۳۸۲، ص.۱۸۰، جعفریان، تاریخ خلفا، ص.۳۹۲–۳۹۴
- ابن اعثم، الفتوح، ۱۴۱۱، ج. ۴، ص.۲۹۰–۲۹۱
- طبری، تاریخ الأمم و الملوک، ۱۴۰۳، ج. ۵، ص.۱۶۰، ابن ابی الحدید، شرح نهج البلاغه، ۱۳۸۷، ج. ۱۶، ص. ۲۳
- جعفریان، تاریخ خلفا، ص
- بلاذری، أنساب الاشراف، ۱۳۸۸، ق.۱، ج. ۱، ص.۱۵۰–۱۵۳
- شیخ صدوق، علل الشرائع، ۱۳۸۵، ج. ۱، ص. ۲۱۱، مجلسی، بحار الانوار، ۱۴۰۳، ق.۱، ج. ۷۵، ص. ۲۸۷.
- شیخ مفید، الاثنا، ۱۳۸۰، ج. ۲، ص. ۱۰.
- قطب راوندی، الخراج و الحرائج، ۱۴۰۹، ج. ۲، ص. ۵۷۶.
- طبرسی، الاحتجاج، ۱۴۱۳، ج. ۲، ص. ۲۹۱.
- ابن باسین، بحار الأور، ۱۳۷۸، ص. ۱۷۷.
- ابن اثیر، الکامل فی التاریخ، ۱۳۸۵، ج. ۳، ص. ۴۰۹.
- شریف قرشی، الحیاة الحسن، ۱۳۷۶، ص. ۳۵.
- ابن عربی، احکام القرآن، ج. ۳، ص. ۱۵۲.
- مقرئزی، امتاع الاسماع، ۱۴۲۰، ج. ۵، ص. ۳۶۰؛ امین، اعیان الشیعة، ۱۴۰۳، ق.۱، ص. ۲۷.
- طبری، تاریخ طبری، ۱۳۸۷، ج. ۵، ص. ۲۷۵.
- ابن کنیر، البدایة و النهایة، دار الفکر، ج. ۸، ص. ۱۷۹؛ ابن ابی الحدید، شرح نهج البلاغه، ۱۴۰۴، ص. ۱۶، ص. ۱۷.
- مقدسی، البدء و التاریخ، مکتبة الثقافة الدینیة، ج. ۵، ص. ۳۲۷.
- ابن کنیر، البدایة و النهایة، دارالفکر، ج. ۸، ص. ۱۷۱.
- ابن اثیر، الکامل فی التاریخ، ۱۴۳۸، ج. ۳، ص. ۴۰۵.
- مجلسی، بحار الأور، ۱۳۶۳، ج. ۴، ص. ۴۲.
- بلاذری، أنساب الاشراف، ۱۴۱۷، ج. ۳، ص. ۲۵ و ۲۸.
- شیخ صدوق، علل الشرائع، ۱۳۸۵، ج. ۱، ص. ۲۱۱.
- جعفریان، حیات فکری و سیاسی امامان شیعه، ۱۳۸۱، ص. ۱۱۲.
- ابن شهرآشوب، المناقب، ۱۳۷۹، ج. ۴، ص. ۳۴.
- سید مرتضی، تنزیه الانبیاء، الشریف الرضی، ج. ۱، ص. ۱۷۲–۱۷۳.
- بلاذری، أنساب الاشراف، ۱۳۸۷، ق. ۱، ج. ۳، ص. ۱۹.
- سید بن طاوس، کشف المحجبه لنسب الیهجه، ۱۳۷۰، ص. ۶۳.
- قاضی نعمان، شرح الاخبار فی فضائل الائمة الأطهار، مؤسسة النشر الاسلامی، ۱۳۳۳.
- ابویعقوب سجستانی، کتاب الاختلاف، ۲۰۰۰، ص. ۱۷۱.
- آل باسین، صلح امام حسن، ۱۳۷۸، ص. ۳۲.

رئیس مجمع نمایندگان

طلاب و فضلالی حوزه‌های علمیه

نشست‌های علمی تخصصی با محوریت «اشراف طلاب به رویدادهای داخلی و خارجی» برگزار شود

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی‌نژاد گفت: برای بصیرت‌افزایی و اشراف کامل طلاب و فضلا نسبت به رویدادها و اتفاقاتی که در داخل و یا خارج از کشور، به‌ویژه منطقه غرب آسیا روی می‌دهد، باید نشست‌های علمی تخصصی را با حضور کارشناسان برگزار نمود.

به گزارش خبرگزاری رسا، حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی‌نژاد در سی‌ودومین مجمع عمومی نمایندگان طلاب و فضلالی حوزه علمیه در حوزه‌های علمیه، دغدغه‌مندی نسبت به زندگی طلاب و مشکلات مردم را از الزامات نمایندگی طلاب و فضلالی حوزه عنوان کرد و یادآور شد: با توجه به اشراف نمایندگان طلاب نسبت به منطقه، این عزیزان می‌توانند اطلاعات دقیقی را برای تقویت برنامه‌ها و طرح‌ها ارائه نمایند.

رئیس مجمع نمایندگان طلاب و فضلالی حوزه علمیه قم، به طرح‌های مجمع نمایندگان طلاب در حوزه فضای مجازی اشاره کرد و اذعان داشت: برای بصیرت‌افزایی و اشراف کامل طلاب و فضلا نسبت به رویدادها و اتفاقاتی که در داخل و یا خارج از کشور، به‌ویژه منطقه غرب آسیا روی می‌دهد، باید نشست‌های علمی تخصصی را با حضور کارشناسان برگزار نمود.

در ادامه حجت‌الاسلام سیدکمال‌الدین عمادی نماینده طلاب و فضلالی استان مازندران، به‌عنوان اولین سخنران پیش از دستور، با بیان اینکه نظام روحانیت به اعتمادسازی نیازمند است، خاطرنشان کرد: روحانیت باید سطح مطالبات ملت را بر مطالبات صنفی مقدم بدارد؛ امروز مردم باید فداکاری قشر روحانیت عزیز را از نزدیک احساس نمایند. روحانبون هم باید مطالبات ملت را فریاد بزنند.

وی توجه به حوزه انقلابی و تقویت و حفظ حوزه قم به‌عنوان زادگاه انقلاب را، از مهمترین مطالبات به‌حق مقام معظم رهبری از روحانبون دانست و اظهار داشت: همچنان‌بعد از چهار دهه از انقلاب اسلامی آن‌گونه که باید، در راستای نهادینه‌سازی حوزه انقلابی اقدامات قابل توجهی صورت نگرفته است.

حجت‌الاسلام کاملی نماینده طلاب و فضلالی بجنورد نیز به‌عنوان دومین سخنران پیش از دستور، به ایراد سخن پرداخت و با بیان اینکه جوانان باید خود را مجهز به الزامات حضور در میدان تبیین نمایند، خاطرنشان کرد: روحانبون به‌ویژه طلاب جوان و جوانان انقلابی در میدان تبیین باید ورودی قوی و مستحکم داشته باشند؛ روحانیت ضمن بازشناسی جایگاه والای روشنگری، این جایگاه را به‌درستی تبیین نماید.

وی بر اهمیت معرفی حوزه‌های علمیه به جامعه اشاره نمود و اظهار داشت: باید مطالبات نمایندگان طلاب نسبت به بحث آموزش، تہذیب و مسائل اقتصادی و اجتماعی احصا شده و گزارش آن ارائه گردد.

نماینده طلاب و فضلالی بجنورد، ارتباط هفتگی با طلاب شهرستان را، از برجسته‌ترین وظایف نمایندگان طلاب برشمرد و اذعان داشت: ارتباط نماینده طلاب با روحانبون مستقر در شهرستان‌ها بسیار مهم است؛ چراکه ارتباط میدانی با عرصه‌های تبلیغی، در عین احصای آسیب‌ها، ورود قوی نسبت به پیگیری رسالت‌های حوزوی را در بر خواهد داشت.

گفتنی است، کلیات طرح ساختار تشکیلات و وظایف دبیرخانه مجمع نمایندگان طلاب و فضلالی حوزه علمیه قم، به تصویب مجمع عمومی نمایندگان طلاب و فضلالی حوزه علمیه قم رسید.

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران

نظام آموزشی حوزه‌های علمیه مستقل از دانشگاه است

محفوظات و مهارت‌های تعلیمی است؛ اما فراتر از یادگیری، دستیابی به روح دانش، پژوهش‌محوری و سخت‌کوشی و روح تلاشگری برای تحصیل دانش است که با آموزش مجازی محقق نمی‌شود.

وی گفت: از روز اول شیوع کرونا، دغدغه همکاران این بود که در صورت عدم آموزش حضوری و چهره به چهره، ارتباط حضوری مجازی جایگزین آن شود؛ لذا سامانه مدرس تالاشی بود که بتوانیم بخشی از خاسته‌های‌مان را محقق کنیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین بهجت‌پور فعالیت حوزه‌های علمیه خواهران در سامانه مدرس را درخشان و قابل قبول توصیف کرد و گفت: در این بخش هم، حوزه علمیه بحمدالله پرورنده درخشانی دارد و گزارش نمایان و قابل قبولی ارائه کرده است که این را مدیون تلاش و همدلی همه عزیزان دست‌اندرکار هستیم.

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران، با تأکید بر اینکه باید هرچه زودتر نظام تعلیم و تربیت را به‌جای خود برگردانیم، یادآور شد: جایگاه اصلی تعلیم و تربیت در حوزه‌های علمیه، جایگاه حضور و همراهی و هم‌نفسی استاد و شاگرد است.

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران، نظام آموزشی حوزه را از جمله نظام‌های سنگین تعلیم و تربیتی در جهان دانست و گفت: با فاصله گرفتن از آموزش مجازی و حرکت به سوی آموزش ترکیبی، آغازی بر پایان آموزش مجازی محض در حوزه‌های علمیه را شاهد باشیم. به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین بهجت‌پور، در نشست برخط با مدیران استان‌ها و مدارس علمیه سراسر کشور که در دفتر نمایندگی حوزه علمیه خواهران در تهران برگزار شد، بر تسریع در امر واکنیسانسیون و حضوری شدن کلاس‌ها در حوزه‌های علمیه تأکید کرد.

وی گفت: بایستی از نظام مجازی صرف، فاصله گرفته و به سوی نظام ترکیبی در بحث آموزش پیش برویم و امروز، آغازی بر پایان نظام مجازی محض در نظام تعلیم و تربیت و آموزش حوزه‌های علمیه باشد.

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران، نگرانی در عرصه تربیتی را دلیل بر تسریع در بحث آموزش حضوری دانست و یادآور شد: حوزه علمیه، دستگاه تربیتی است و نگرانی ما بیشتر از بخش آموزش، در عرصه تربیتی است؛ چراکه تربیت به‌صورت چهره به چهره و در تعامل استاد و شاگرد و کادر فرهیخته و متخلق و مؤدب به آداب اسلامی با طلبه‌ها شکل می‌گیرد و در نظام آموزشی غیرحضوری، به‌دلیل فاصله‌ای که بین طلبه و استاد و محیط حوزه وجود دارد، این تربیت و تأثیرگذاری به‌خوبی محقق نمی‌شود.

وی آسیب‌های موجود در آموزش مجازی در دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش را دغدغه همگان دانست و گفت: این آسیب‌ها، در حوزه‌های علمیه به‌مراتب شدیدتر و بزرگتر است و خوف این می‌رود، نسلی که مجازی تحصیل کرده، نتواند حقوق تربیت اسلاهی و روحیه و صفات سربازی امام زمان (علیه‌السلام) را ادا کند؛ چراکه صرف دریافت محفوظات برای یک طلبه، کافی نیست؛ بلکه بخش مهم، بحث تربیت است.

حجت‌الاسلام والمسلمین بهجت‌پور با بیان اینکه مطالعات نشان می‌دهد، سهم آموزش مجازی در ارتقای دانش، در صورت مهیا بودن شرایط، بینستر از ۵۰درصد نیست، تصریح کرد: از نگرانی‌های آموزش و پرورش، این است که دانش‌آموزان این نسل، دانش‌آموزانی نیستند که توانا باشند تا حقیقت دانش را بیابند و به‌نحو شایسته آنها را درونی سازی کنند. نگرانی آنان از بحث انتقال دانش و

فراخوان آثار به همایش ملی

«شیوه‌ها و راهکارهای ترویج قرآن کریم»

حجت‌الاسلام زادهوش از برگزاری اولین همایش ملی «شیوه‌ها و راهکارهای ترویج قرآن کریم در فرهنگ عمومی» در اردیبهشت ۱۴۰۱ خبر داد.

به گزارش خبرگزاری حوزه از اصفهان، حجت‌الاسلام احمد زادهوش، رئیس اولین همایش ملی «شیوه‌ها و راهکارهای ترویج قرآن کریم در فرهنگ عمومی»، ۴ آبان در نشست خبری خود با اصحاب رسانه، با اشاره به اینکه دارالقرآن‌الکریم اصفهان باهمت مرحوم حجت‌الاسلام شیخ مهدی مظاهری در ۳۳ سال قبل تأسیس شد، گفت: امروز این مجموعه فعال قرآنی با ۱۳۰ شعبه در شهر اصفهان و ۳۰ نمایندگی در شهرستان‌های استان و ۱۵ پیش‌دبستانی و ۸ مدرسه غیرانتفاعی و یک دانشگاه قرآن و عترت، از بزرگ‌ترین و کامل‌ترین مؤسسات قرآنی کشور است که توانسته، توجه مردم به قرآن را بیش از گذشته جلب کند.

مدیر دارالقرآن‌الکریم اصفهان اذعان داشت: ما فقط به دنبال آموزش روان‌خوانی و روخوانی قرآن نیستیم؛ بلکه در پی چشاندن حالات فرهنگ قرآن به مردم هستیم و هدف ما از برگزاری این همایش به‌عنوان یک حرکت علمی این است که برای علمی و اصولی شدن حرکت‌های ترویجی در جامعه از صاحب‌نظران بهره ببریم و فعالیت‌های قرآنی بر ضوابط بهتری منطبق شود. حجت‌الاسلام زادهوش با اشاره به اینکه در این حرکت علمی مؤسسات و دانشگاه‌های زیادی دارالقرآن‌الکریم را یاری خواهند رساند، عنوان کرد: مشارکت حوزه علمیه اصفهان در این برنامه یک اصل است؛ لذا از حضور مسئولان عالی حوزوی چون آیت‌الله اعرافی و حجت‌الاسلام والمسلمین قرآنی و نمایندگان بیوت مراجع معظم تقلید در شورای سیاست‌گذاری این همایش بهره‌مند شدیم.

وی با بیان اینکه این همایش طبق برنامه‌ریزی انجام‌شده در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ برگزار خواهد شد، یادآور شد: از این تریبون اعلام می‌دارم که هرکسی و در هر جایگاهی، می‌تواند راهکارها و شیوه‌های مدنظر خود را به دبیرخانه این همایش ارائه دهد.

۳۰ آذر آخرین مهلت ارسال چکیده مقالات

دبیر علمی این همایش هم در این نشست، اعلام کرد: ۳۰ آذر آخرین مهلت ارسال چکیده مقالات به دبیرخانه همایش است. مجید جعفریان ادامه داد: فروردین ۱۴۰۱ دآوری مقالات انجام و اردیبهشت ۱۴۰۱ البته با احتمال تغییر زمان به‌دلیل مشکلات ایام کرونا، همایش به‌شکل ملی برگزار خواهد شد.

وی خاطرنشان کرد: در حال رابزین برای چاپ مقالات برگزیده در دو مجله علمی و پژوهشی نیز هستیم.

فراخوان ایده‌ها

درباره سند ملی مسجد

دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در نظر دارد، سند ملی توسعه، گسترش و تقویت نهاد مسجد و سامان‌بخشی و راهبری آن، پیش از تصویب، به کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و تخصصی، حلقه‌های میانی، کانون‌های تفکر و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، نوآوران، ائمه مساجد، کنشگران مرتبط و عموم مردم عرضه و از مشارکت‌های فکری و ایده‌های آنان در تصحیح و تکمیل این سند استفاده شود.

به گزارش خبرگزاری حوزه از تهران، پیرو مصوبه ستاد هماهنگی نقشه مهندسی فرهنگی کشور که طی نامه شماره ۵۳۶۶۱ مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۵ توسط معاون اول رئیس‌جمهور و رئیس ستاد هماهنگی و راهبری اجرای نقشه مهندسی فرهنگی کشور ابلاغ شده است، مقرر گردید، سازمان تبلیغات اسلامی در راستای نقشه مهندسی فرهنگی کشور، سند ملی توسعه، گسترش و تقویت نهاد مسجد و سامان‌بخشی و راهبری آن را با مشارکت مجموعه ذی‌نفعان این سند تدوین نماید. سازمان تبلیغات اسلامی، بعد از ابلاغ این مصوبه، روند تدوین سند ملی مسجد را آغاز کرد و با همراهی سازمان‌های ذی‌ربط، تدوین پیش‌نویس این سند را به مرحله نهایی رسانده است.

هرچند که سند ملی مسجد، باید مبنای عمل و برنامه‌ریزی سازمان‌ها و دستگاه‌ها باشد؛ ولی در عین حال لازم است، در طراحی آن، آرای نخبگان و فرهیختگان تجمع شود تا سند انتظار مردم را نمایندگی و برای حضور مردم در پیاده‌سازی واقعی آن زمینه‌سازی نماید و مجموعه‌ها، پویش‌ها و خیزش‌های مردمی و فرهنگ عمومی مردم به امر مسجد اهتمام پیدا کنند. از این‌رو دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در نظر دارد، سند ملی مسجد پیش از تصویب، به کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و تخصصی، حلقه‌های میانی، کانون‌های تفکر و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، نوآوران، ائمه مساجد، کنشگران مرتبط و عموم مردم عرضه شود و از مشارکت‌های فکری و ایده‌های آنان در تصحیح و تکمیل این سند استفاده شود.

مشارکت در فرایند جمع‌سپاری سند ملی مسجد، از طریق سامانه دبیرخانه شورای‌عالی انقلاب فرهنگی، به‌نشانی hamandishi.sccr.ir و یا آدرس ch.allesh.ir، امکان‌پذیر است.

تمدید فراخوان

سومین همایش ملی کتاب سال بانوان

همایش ملی کتاب سال بانوان به‌همت مجتمع آموزشی جامعه‌الرهرا (علیه‌السلام) با موضوع ویژه زن و خانواده تا پایان آذرماه تمدید شد.

به گزارش خبرگزاری رسا، همایش ملی کتاب سال بانوان، به‌همت مجتمع آموزشی جامعه‌الرهرا (علیه‌السلام) با موضوع ویژه زن و خانواده تا پایان آذرماه تمدید شد.

موضوعات آثار شامل تفسیر و علوم قرآن، علوم حدیث، منطق، فلسفه و کلام، اخلاقی، عرفان، تاریخ، اخلاق و هنر، مهلودی، مدیریت و آینده‌پژوهی، فقه و حقوق، ادیان و مذاهب و... است. علاقه‌مندان می‌بایست جهت شرکت در این همایش، فرم ثبت‌نام را تکمیل کرده و به‌همراه دو نسخه از اثر، با مراجعه حضوری و یا از طریق سایت همسایش به آدرس www.ketabbanovan.ir، به دبیرخانه همایش ارسال کنند.

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه خبر داد

راه‌اندازی دبیرخانه حمایت از طرح‌های پژوهشی حوزه

حجت‌الاسلام والمسلمین ابوالقاسم مقیمی‌حاجی گفت: در معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه دبیرخانه‌ای با‌عنوان حمایت از طرح‌های پژوهش شکل گرفته است که به دنبال کشف و تعیین اولویت‌های پژوهشی برای سال آینده می‌باشد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی‌حاجی معاون پژوهش حوزه‌های علمیه، در همایش «علم حکمرانی عالمانه» که در سال همایش‌های شهید سلیمانی دانشگاه معارف اسلامی در قم برگزار شد، گفت: روند تولید علم روندی است که به‌مرور پیش می‌رود؛ اگر بزرگان دینی و علمی ما بنیان‌گذار علوم مبنایی و معرفت‌شناسی نبودند، شاید امروز ما هم نمی‌توانستیم در مباحث عینی به‌نحو صحیحی گام برداریم.

وی افزود: نباید در مباحث مبنایی توقف کنیم و جرأت حل مسائل و گره زدن آن مباحث به موضوعات عینی را نداشته باشیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی‌حاجی با بیان اینکه ما باید علوم مبنایی و عینی را با هم و در کنار یکدیگر حفظ کنیم و ارتقا دهیم، رشته‌های تخصصی

رئیس مرکز خدمات حوزه‌های علمیه

مدیریت جهادی نوعی نگاه به فرهنگ تحول و انتظار است

حجت‌الاسلام والمسلمین میرمحمدی گفت: بحث انتظار همان فرهنگ تحول است و لذا مدیریت جهادی، یک نوع نگاه به فرهنگ تحول و انتظار است.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین میرمحمدی در مراسم افتتاحیه سی‌وپنجمین همایش مدیران مرکز خدمات، ضمن خیرمقدم به آنان و اعضای هیئت‌مدیره مرکز، گفت: یکی از ظرفیت‌ترین و مشکل‌ترین فعالیت انسان مدیریت است؛ مدیریت هم علم و هم هنر است.

وی بیان کرد: اصول و روش‌های مدیریت مربوط به علم مدیریت است؛ اما توان به‌کارگیری در محدوده مأموریتی مجموعه، مربوط به هنر به‌کارگیری مدیریت است؛ اصول و روش‌های مدیریت را همه می‌توانند در کتاب‌ها بیخوانند؛ اما اجرای آن اصول و روش‌ها، هنر مدیریت است.

رئیس مرکز خدمات حوزه‌های علمیه با اشاره به انواع مدیریت، مدیریت جهادی را یکی از این‌انواع و متولد گفتمان انقلاب اسلامی دانست و تصریح کرد:

این مدیریت نشأت‌گرفته از تفکر انقلابی و جهادی

وی بیان داشت: امروز را روز پایان آموزش غیرحضوری نمی‌توانیم قلمداد کنیم؛ اما آغازی است بر پایان آموزش مجازی محض. بایستی تا جایی‌که ممکن است، به سمت برقراری آموزش حضوری حرکت کنیم و با مدیریت‌های استان‌ها و معاونان آموزش و امور حوزه‌ها، عهدی ببندیم که تلاش ما این باشد که کلاس‌ها تا جایی‌که ممکن است، به‌صورت حضوری برپا و فضا برای آموزش حضوری فراهم شود.

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران با تأکید بر اینکه البته حرکت به سمت آموزش حضوری، بایستی با اقتضانات طبیعی زندگی بانوان طلبه و اساتید مطابق بوده و نباید نگرانی‌های آنها نادیده گرفته شود و استقرار نظام ترکیبی در حوزه‌های علمیه خواهران طراحی و اجرا شود، خاطرنشان کرد: بخش زیادی از ریزش‌های حوزه‌ها، مسائل غیرتخصصی مانند فرزندآوری و ازدواج و منع خانواده‌ها و... است. می‌توانیم از سامانه مدارس به‌عنوان یک فرصت استفاده کنیم و بخشی از آموزش‌ها را در بستر فضای مجازی ارائه کنیم.

حجت‌الاسلام والمسلمین بهجت‌پور، نظام آموزشی حوزه را به‌دلیل گستردگی دانشی که باید فراهم کند و به‌دلیل گستردگی تربیتی که باید درونی شود، از جمله نظام‌های سنگین تعلیم و تربیتی در جهان دانست و افزود: باید بپذیریم، نظام تعلیم و تربیت، نظامی سخت است. در این نظام سخت، طلاب باید خوب رشد کنند و ملاحظه‌شوند. نباید نگاه ما به دانشگاه و آموزش و پرورش باشد و بخواهیم حجم درس‌ها را کم یا ضعیف کنیم. نظام حوزه‌های علمیه، مستقل از دانشگاه است و نباید با کم کردن دروس، به دنبال تقلید از دانشگاه باشیم.

وی از تلاش برای برگزاری کلاس‌ها در مقاطع سطح ۳ و ۴ در ابتدای مسیر و سپس سطح ۲ با حفظ فاصله‌ها و رعایت نکات بهداشتی خبر داد و از مدیران خواست تا پیگیر تسریع روند برگزاری کلاس‌ها به‌صورت ترکیبی حضوری و مجازی باشند.

مرکز بزرگ تحقیقاتی، افزود: معاونت پژوهش حوزه با ایفای نقش راهبری و ستادی، سعی بر هدایت مراکز پژوهشی حوزوی در تعیین موضوعات مورد نیاز جهت تحقیقات علمی پرداخته است.

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی‌حاجی با بیان اینکه بسته‌های حمایتی در ۲۰ رشته علمی و بر اساس نقشه راهی مشخص به تدوین رسیده است، مسئله‌محوری در پایان‌نامه‌های علمی سطح ۴ حوزه را یک اصل اساسی برشمرد و تصریح کرد: متأسفانه بسیاری از پایان‌نامه‌ها به مسائل مورد نیاز نظام نپرداخته و بیشتر به موضوعات ذهنی و نظری اختصاص یافته‌اند. معاون پژوهش حوزه‌های علمیه در پایان گفت: بخش عمده‌ای از ظرفیت حمایتی حوزه را به پژوهشگران آزاد اختصاص داده‌ایم.

حجت‌الاسلام نجفی معاون علمی مرکز مطالعات راهبردی حوزه نیز در این همایش گفت: مرکز مطالعات راهبردی حوزه، بیشتر ناظر به فعالیت‌ها و الزامات حوزه و روحانیت فعالیت دارد.

وی افزود: بین ۱۰ تا ۱۵ درصد از نظرات حوزویان، در تنظیم سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت دخالت داده شده است.

حجت‌الاسلام نجفی خاطرنشان کرد: در حال حاضر، داریم روی جریان‌شناسی فقه معاصر، کار علمی انجام می‌دهیم.

است که انقلاب اسلامی، یک گفتمان جدیدی را در مدیریت ایجاد کرده است که با مدیریت کلاسیک و علمی صرف، سازگاری ندارد و دشمن نمی‌تواند در برابر این دشمن مشکل مقاومت کند و در نتیجه مقالی‌کین مشور مشکل ایجاد می‌کند. رئیس مرکز خدمات حوزه‌های علمیه بیان کرد: یکی از رسالت‌های ما این است که بتوانیم با مدیریت جهادی در مقابل دشمن بایستیم؛ دشمن نگران حکومت دینی است که زمامداری و امامت جامعه مسلمانان بر آن حاکم است.

وی در پایان گفت: اگر می‌خواهیم در کارمان موفق باشیم، باید یک گفتمان مدیریت جهادی از جهت علمی همراه با ویژگی‌ها و مؤلفه‌هایش را بین خودمان ترویج دهیم و مطالباتی در این مورد داشته باشیم.

ساخت موزه جدید

حرم مطهر امام حسین ^{علیه السلام} با همت مهندسان ایرانی

مدیر اجرایی پروژه صحن حضرت زینب ^{علیها السلام}، از ساخت موزه جدید حرم مطهر حسینی، با همت خیران، مهندسان، کارگران و استادکاران ایرانی خبر داد.

به گزارش خبرگزاری اپنا، یعقوب حیدری مدیر اجرایی پروژه صحن حضرت زینب ^{علیها السلام}، با بیان اینکه میزان پیشرفت ساخت موزه جدید آستان مقدس امام حسین ^{علیها السلام} به ۳۰ درصد رسیده است، افزود: این طرح به‌عنوان یکی از زیرپروژه‌های صحن حضرت زینب ^{علیها السلام} در جوار حرم مطهر و در چهار طبقه احداث خواهد شد.

حیدری اظهار داشت: سه طبقه دیگر موزه جدید آستان قدس حسینی، دارای طراحی و دکوراسیون با اشکال مهندسی نو و بدیع خواهد بود.

وی گفت: موزه جدید حرم مطهر حسینی، به سالن‌های بزرگ جهت عرضه آثار نفیس و پذیرش بازدیدکنندگان مطابق با دستورالعمل‌های روز موزه‌های جهان تجهیز خواهد شد.

مدیر اجرایی پروژه صحن حضرت زینب ^{علیها السلام} تصریح کرد: تولید آستان مطهر حسینی قصد دارد، با ایجاد مرکز مرمت در موزه جدید، فصل تازه‌ای از همکاری مشترک با متخصصان معروف مرمت اشیای نفیس در جهان را آغاز کند.

حیدری گفت: علاوه بر نمایش آثار و اشیای تاریخی، برنامه‌ریزی شده است که کل واقع عاشورا با فناوری‌های نوین در موزه جدید، به‌تصویر کشیده شود.

وی با بیان اینکه هم‌اکنون مهندسان و کارگران ایرانی مشغول اجرای فاز نخست طرح توسعه حرم مطهر امام حسین ^{علیها السلام} مزین به نام صحن حضرت زینب ^{علیها السلام} هستند، گفت: این طرح مجموعه‌ای از شبستان‌های زیارتی، فضای روباز، کتابخانه، موزه، دارالضیافه (مهمان‌سرا) و… خواهد بود که یکی از ویژگی‌های آن، بازسازی و احیای نمادین تل زینبیه به‌شکل تپه است.

وی با بیان اینکه طرح جامع توسعه حرم مطهر سیدالشهدا ^{علیه السلام} ۳۸هکتار است، افزود: این طرح که پیرامون حرم مطهر امام حسین ^{علیها السلام} و حرم حضرت عباس ^{علیها السلام} و فضای بین‌الحرمین احداث می‌شود، دارای سه صحن اصلی شامل: صحن امام حسین ^{علیها السلام}، صحن حضرت زینب ^{علیها السلام} و صحن امام زمان ^{علیه السلام} است.

حیدری با بیان اینکه اکنون فاز نخست از طرح جامع در محدوده ۵ هکتاری مزین به‌نام صحن حضرت زینب ^{علیها السلام} در حال احداث است، افزود: فضاهای زیارتی صحن، شامل شبستان‌های روستطحی و زیرسطحی به‌همراه مجموعه‌های خدماتی است که حدود ۴۵ هزار مترمربع را شامل می‌شود.

وی گفت: فضاهای غیرزیارتی نیز، با مساحتی حدود ۱۱۸ هزار مترمربع شامل ساختمان اداری، ساختمان ضعیف، موزه و کتابخانه، موتورخانه مرکزی و تونل است.

یادآوری می‌شود، موزه کنونی آستان مقدس حسینی، صدها اثر نفیس، قدیمی و نادر را که از طرف پادشاهان و مجبان اهل‌بیت ^{علیهم السلام} از سراسر جهان به این حرم مطهر اهدا شده است، در معرض دید قرار داده است.

«مرکز و کتابخانه مطالعات اسلامی به‌زبان‌های اروپایی»، با بیش از یک میلیون منبع دیجیتال برای استفاده محققان، ۱۲بان در شهر مقدس قم افتتاح شد.

به گزارش خبرگزاری شفقنا، «مرکز و کتابخانه مطالعات اسلامی به‌زبان‌های اروپایی»؛ از جمله مراکز علمی وابسته به حجت‌الاسلام والمسلمین شهرستانی، نماینده آیت‌الله‌العظمی سیستانی است که در قم اداره می‌شود.

در این مراسم که همزمان با میلاد نبی مکرم اسلام ^{صلی الله علیه و آله} و امام جعفر صادق ^{علیه السلام}، با حضور آیات حسینی بوشهری دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه و رجبی عضو این شورا و رئیس موسسه آموزشی

و پژوهشی امام خمینی ^{علیه السلام}، حجج‌اسلام والمسلمین شهرستانی نماینده حضرت آیت‌الله سیستانی در قم، واعظی رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم و برخی مدیران مراکز پژوهشی حوزوی و استادان و پژوهشگران حوزوی و دانشگاهی در محل این کتابخانه برگزار شد، مرتضی کریمی نیا طی سخنانی، اهم فعالیت‌های این مرکز طی ۸ سال گذشته را تشریح و عنوان کرد: این مرکز که در سال ۱۳۹۲ راه‌اندازی شد، علاوه بر فعالیت‌های مختلف و محدود آموزشی، پژوهشی و انتشاراتی، کتابخانه‌ای مجازی را با بیش از یک میلیون منبع دیجیتال برای ارائه خدمات به پژوهشگران راه‌اندازی کرد.

با حضور دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه

«مرکز و کتابخانه مطالعات اسلامی

به‌زبان‌های اروپایی» افتتاح شد

به‌گفته دکتر مرتضی کریمی نیا، مهم‌ترین حوزه‌های فعالیت این مرکز و کتابخانه، هفت مورد زیر است که در سایر مراکز حوزوی، کمتر بدان‌ها توجه شده است و این مرکز، خود را متکفل این خدمات می‌داند:

- تهیه منابع مختلف در تمام شاخه‌های مطالعات اسلامی، اعم از کتاب، مقاله و پایان‌نامه به‌زبان‌های انگلیسی، فرانسوی، آلمانی، اسپانیولی و سایر زبان‌های اروپایی به‌صورت فایل دیجیتال و فهرست‌نویسی دقیق آنها در قالب برنامه یک کتابخانه دیجیتال حرفه‌ای. این کتابخانه مجازی اکنون با بیش از یک میلیون منبع لاین در آدرس lib.clisel.com با ثبت‌نام از کاربران متقاضی به ارائه خدمات کتابخانه‌ای می‌پردازد.
- سایت اطلاع‌رسانی در مورد مهم‌ترین رویدادهای مطالعات اسلامی در زبان‌های اروپایی برای خوانندگان فارسی‌زبان؛ در این سایت به‌آدرس lib. Com، برخی از مهم‌ترین تازه‌های نشر از قبیل کتاب، مجلات جدید، مقالات و رویدادهای آکادمیک در حوزه مطالعات اسلامی معرفی، بررسی یا گزارش می‌شوند.
- برگزاری جلسات مختلف از جمله سمینارهای علمی در برخی زمینه‌های مطالعات اسلامی که در سایر مراکز حوزوی مورد توجه نبوده است و نیز

- ما در این محور تحت فرماندهی امام خامنه‌ای باقی خواهیم ماند**

شیخ زهیرالجعید هماهنگ‌کننده جبهه عمل اسلامی لبنان هم در این مراسم، گفت: ما در این محور تحت فرمان سیدمقاومت سیدحسن نصرالله و تحت فرمان رهبر این محور امام خامنه‌ای هستیم و باقی خواهیم ماند.

وی افزود: این محور از فلسطین تا لبنان، سوریه، عراق، یمن و تهران و حتی تا تمامی آزادگان جهان امتداد دارد و ما به آن افتخار می‌کنیم.

- حوادث یمن، یک پروژه آمریکایی اسرائیلی است**
حجت الاسلام سیدابراهیم امین‌السید رئیس شورای سیاسی حزب‌الله هم در این مراسم، گفت: همگی می‌خواستند لبنان قبل از امارات و کشورهای دیگر اقدام به عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی نمایند؛ اما مقاومت لبنان این پروژه را با شکست مواجه کرد.

وی با بیان اینکه این مسئله، مسئله مسیحی، اسلامی، شیعی، سنی و سلاح و غیرسلاح نیست، افزود: مسئله این است که مقاومت به‌عنوان مانعی در برابر پروژه عادی‌سازی روابط در منطقه از بین برود.

رئیس شورای سیاسی حزب‌الله لبنان تصریح کرد: با

جنگ ۲۰۰۶ میلادی و جنگ سوریه، به دنبال حذف مقاومت بودند؛ اما ما این پروژه آمریکایی صهیونیستی را شکست دادیم.

حجت‌الاسلام امین‌السید در پایان بیان داشت: حوادث یمن یک پروژه سعودی نیست؛ بلکه یک پروژه آمریکایی صهیونیستی است که عربستان سعودی در آن علیه ملت یمن وارد جنگ شد.

شیخ حسین قاسم رئیس شورای علمای فلسطین نیز در این مراسم، اشاره کرد: هر بار که دشمنان، فلسطین را اشغال می‌کردند، فرزندان فلسطین با حرکت در مسیر خداوند و رسولش ^{صلی الله علیه و آله}، بیت‌المقدس را آزاد می‌کردند و امروز اگرچه بسیاری از رهبران عربی و اسلامی، از این راه شانه خالی کردند؛ اما ناامید نشوید.

کنفرانس (میراث نبوت؛ وحدت امت) در پشاور برگزار شد

داشتند.

شرکت‌کنندگان در این مراسم درخصوص وحدت امت، سخنرانی کردند و هفته وحدت را وسیله ای برای پایان دادن به فرقه‌گرایی دانستند.

ازجمله سخنرانان این کنفرانس، لیاقت

بلوچ دبیرکل شورای همبستگی ملی پاکستان، سید ناقب اکبر نقوی رئیس موسسه البصیره پاکستان و معاون دبیرکل شورای همبستگی ملی پاکستان، دکتر اکرام الحق یاسین دبیر شورای عقیدتی اسلامی پاکستان، حجت‌الاسلام والمسلمین محمد

نگرانی آمریکا از شهرک‌سازی رژیم صهیونیستی در کرانه باختری!!!

باختری خبر دادند.

منابع وابسته به رژیم صهیونیستی اعلام کردند که این رژیم، قصد ساخت ۱۳۵۵ واحد مسکونی جدید در کرانه هستم.

باختری را در رد.

چند روز قبل هم یک مرکز حقوقی در اراضی اشغالی

▪ اخبار کوتاه جهان

- ارمنستان**

▪ **ادعای علی‌اف بی‌اساس است**: دفتر دادستان کل ارمنستان با ارائه آمارهایی درباره برنامه‌های مشترک تهران و ایروان برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر ادعاهای رئیس‌جمهور آذربایجان علیه دو کشور را رد کرد. دفتر دادستان کل ارمنستان: هدف این ادعاها، پنهان کردن این واقعیت است که آذربایجان خودش یک کشور ترانزیت برای قاچاق مواد مخدر است.

- افغانستان**

▪ **طالبان خواستار خرید نفت از ایران شد**: رئیس اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری طالبان: افغانستان آماده خرید نفت از ایران است و امیدواریم ایران در این مورد مساعدت لازم را داشته باشد.

- لبنان**

▪ **احضار سفیر لبنان از سوی ۴ کشور به دلیل حمایت از یمن**: چندی پیش وزیر اطلاع‌رسانی لبنان گفته بود: «تجاوز وحشیانه به یمن باید متوقف شود. یمنی‌ها از خود دفاع می‌کنند و من پایداری آن‌ها را از می‌نهم.» عربستان، امارات، بحرین و کویت این سخنان را باطل خوانده و سفیر لبنان را احضار کرده‌اند.

- رژیم اشغالگر صهیونیستی**

▪ **رژیم صهیونیستی به قبر شهدای فلسطینی هم رحم نکرده**ند: نظامیان رژیم صهیونیستی در اقدامی تحریک‌آمیز به گورستان شهدای یوسفیه در قدس اشغالی یورش برده و اقدام به خاک‌برداری و نبش قبور کردند.

▪ **پدافند ایران جنگنده‌های ما را رهگیری کرد**: شبکه ۱۲

تلویزیون رژیم صهیونیستی: ارتش رژیم صهیونیستی اعتراف کرد، سامانه‌های پدافند هوایی ساخت ایران موفق شدند جنگنده‌های پیشرفته این رژیم را کشف و به سوی آنها شلیک کنند.

▪ **انتشار اطلاعات صدها نظامی رژیم صهیونیستی توسط هکرها**: روزنامه صهیونیستی «یدیعوت آحارونوت»: یک گروه هکری به نام «حصای موسی» فایل‌های اطلاعاتی مربوط به اطلاعات ارتش رژیم صهیونیستی را فاش کرده‌اند که شامل اطلاعات صدها سرباز بوده است. فایلی که منتشر شده شامل جزئیات کاملی از گردان «الفون» در ارتش رژیم صهیونیستی است و اسامی نظامیان، امپیل، شماره تلفن و آدرس منزل صداهنفر از آنها در این فایل قرار دارد.

▪ **انتشار تصاویری از تأسیسات هسته‌ای رژیم صهیونیستی**: شرکت نقشه‌برداری آمریکایی «مپ‌باکس» در اقدامی بی‌سابقه تصاویری با وضوح بالا از مکان‌های حساس نظامی و تأسیسات هسته‌ای رژیم صهیونیستی را منتشر کرد. پخش این تصاویر نگرانی‌های بسیاری را در میان مقامات این رژیم ایجاد کرده است.

▪ **شرکت مهم اینترنتی رژیم صهیونیستی هک شد**: روزنامه «جروزالم‌پست» مدعی شده گروه هکری ایرانی «سایه سیاه» سرورهای شرکت اینترنتی سایبرسرو را مورد حمله هکری قرار داده و آن را از دسترس خارج و تهدید به افشای اطلاعات آن کرده است. وب‌سایت‌های هک‌شده طیف گسترده‌ای از مشاغل را دربرمی‌گیرد.

▪ **رسانه صهیونیستی: ایران پدافند هوایی سوریه را تقویت کرده است**: هآرتص: سامانه‌های پدافند هوایی ایران به ارتش سوریه کمک کرده‌اند که جنگنده‌های رژیم صهیونیستی را رصد کرده و با توانایی بالاتری موشک‌های آن‌ها را منهدم کنند. تل‌آویو نگران است که این سامانه‌های پدافندی به دست حزب‌الله و انصارالله برسد.

▪ **۸۰ درصد مشکلات امنیتی ما از سوی ایران است**: آیلند، ژنرال نیروهای ذخیره رژیم صهیونیستی: در دهه اخیر، ایران منبع ۸۰ درصد مشکلات امنیتی رژیم صهیونیستی بوده است. می‌توان حداقل چهار تهدید مستقیم از جانب ایران را علیه رژیم صهیونیستی برشمرد. تلاش برای ایجاد یک نیروی مشابه حزب‌الله در سوریه، تلاش برای حمله سایبری به رژیم صهیونیستی، توانایی برای حمله موشکی و پهپادی از سوریه، عراق و یمن به رژیم صهیونیستی و ساخت سلاح هسته‌ای از این تهدیدات است.

- ترکیه**

▪ **ترند هششتگ (اردوغان-استعفا) در ترکیه**: در پی بالاگرفتن نارضایتی‌ها در ترکیه از عملکرد رئیس‌جمهور این کشور پس از کاهش بی‌سابقه ارزش لیر و مشکلات اقتصادی، مردم ترکیه هششتگ #اردوغان‌استعفا را در توئیتر ترند کردند.

▪ **ترکیه آماده انجام عملیات نظامی در سوریه می‌شود**: منابع معارض در سوریه مدعی شدند که ترکیه خود را برای انجام دو عملیات نظامی جدید در سوریه آماده می‌کند و هر لحظه ممکن است بدون اعلام قبلی آغاز شود. یکی از این عملیات‌ها در استان ادلب برای حمایت از گروه‌های تروریستی مستقر در آن‌جا و دیگری در شمال شرق سوریه علیه شبه‌نظامیان کرد قسد صورت خواهد گرفت.

- آمریکا**

▪ **می‌خواستیم غنی‌سازی ایران را کلاً تعطیل کنیم**: شرم، معاون وزیر خارجه آمریکا؛ دولت‌های آمریکا به دنبال تعطیل کردن کل برنامه غنی‌سازی ایران بوده‌اند اما اویاما به این درک رسیده بود که نمی‌توان کاری کرد تا ایرانی‌ها دانشی را که آموخته‌اند از یاد ببرند.

▪ **از توسعه فناوری پهپادی ایران جلوگیری می‌کنیم**: وزیر خارجه آمریکا؛ از همه ابزارهای موجود، از جمله تحریم‌ها، برای جلوگیری، بازدارندگی، و از بین بردن شبکه‌های تدارکاتی که مواد و فناوری مرتبط با پهپاد را به ایران عرضه می‌کنند، و همچنین نهادهای ایرانی که در چنین گسترشی دست دارند، استفاده خواهیم کرد.

▪ **فرار ۲۰۰ سرباز آمریکایی از پایگاه التنف سوریه**: فاکس نیوز؛ ارتش آمریکا از حمله‌ای که به پایگاه «التنف» انجام شد، مطلع شده

و پیش از حمله ۲۰۰ سرباز را با هواپیمای باری خارج کرده است.

▪ **فیس‌بوک نام و لوگویش را عوض کرد**: زاک‌برک، مدیرعامل شرکت فیس‌بوک اعلام کرد که نام این شرکت به «متا» تغییر کرده و این شرکت دنبال چیزی فراتر از شبکه‌های اجتماعی است.

▪ **شاید آمریکا در حین مذاکره هم ایران را تحریم کند**: یک فرد نزدیک به مذاکرات به سی‌ان‌ان گفته که بایدن در جریان نشست تریه ۲۰ درباره گزینه‌های احتمالی علیه ایران به ریانی خواهد پرداخت و تحریم‌های جدید علیه تهران حتی در بحبوحه گفت‌وگوها در وین نیز می‌تواند علیه ایران اعمال شود.

پاسخگویی به شبهات در فضای مجازی و راه‌اندازی کرسی‌های آزاداندیشی اساتید

امام جمعه اصفهان گفت: از سواردی که باید توسط سازمان بسیج اساتید حوزه علمیه اصفهان پیگیری شود، راه‌اندازی و پاسخگویی به شبهات در فضای مجازی است؛ برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی در بین اساتید، می‌تواند به پرطرف کردن این شبهات کمک ویژه کند.

به گزارش خبرگزاری حوزه از اصفهان، آیت‌الله سیدیوسف طباطبایی نژاد، ۶ آبان در دیدار اعضای سازمان بسیج اساتید و نخبگان حوزه علمیه استان اصفهان، ضمن تقدیر از فعالیت‌های انجام‌شده توسط این سازمان، اظهار کرد: هدف اصلی طبق فرمایش مقام معظم رهبری ایجاد روحیه بسیجی در اساتید و نخبگان حوزه علمیه اصفهان است.

وی ابراز کرد: یک استاد بسیجی می‌تواند با توجه به جایگاهی که دارد، برای جمع کثیری از طلاب و جوانان روشنگری کرده و شبهات آنها را برطرف نماید.

نماینده ولی فقیه در اصفهان ابراز کرد: یکی دیگر از مواردی که باید پیگیری شود، راه‌اندازی و پاسخگویی به شبهات در فضای مجازی است؛ برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی در بین اساتید، می‌تواند به برطرف کردن این شبهات کمک ویژه کند.

امام جمعه اصفهان در پایان تصریح کرد: ما باید بسیجی‌ساز باشیم و افرادی را تربیت کنیم که تمام‌قد در مقابل دشمنان بایستند و پشتیبان ولایت فقیه باشند.

حجت‌الاسلام عبدالامیر خطاط مسئول سازمان بسیج اساتید و نخبگان حوزه علمیه استان اصفهان هم در این دیدار، ضمن ارائه گزارش اجمالی از فعالیت‌های انجام‌گرفته در این سازمان و برنامه‌های پیش‌رو، دغدغه‌ها و نکاتی را در زمینه پیشبرد اهداف سازمان بیان کرد.

وی تأکید کرد: تشکیل هیئت اندیشه‌ورز جهت برنامه‌ریزی بهتر برای جلسات و هدفمندی نشست‌ها و برنامه‌ها، تقدیر از اساتید نمونه بسیجی در قالب اعزام به مشهد، برگزاری نشست‌های سیاسی و بصیرت‌افزایی به‌صورت منظم، برگزاری جلسات مطالبه‌گری از مسئولان استانی و کشوری، از جمله برنامه‌های اجراشده در سازمان بسیج اساتید و نخبگان حوزه‌های علمیه استان اصفهان است.

حجت‌الاسلام خطاط تصریح کرد: صادر کردن بیانه‌به‌مناسبت‌های مختلف، دیدار با علما، بزرگان و اساتید بزرگ حوزه علمیه، اجرای ویژه‌برنامه‌های سازمان در مناسبت‌های ملی، صدور کارت فعال بسیج ویژه اساتید، فعالیت گسترده در عرصه مجازی و تهیه محتوای مورد نیاز اساتید اعم از (اخبار، تحلیل‌های سیاسی، رسانه‌های مطرح در فضای مجازی همراه با تبیین و...) از دیگر فعالیت‌هایی است که همت کارکنان سازمان بسیج اساتید و نخبگان حوزه‌های علمیه استان اصفهان انجام شده است.

نماینده ولی فقیه در یزد تأکید کرد

توجه ویژه به ارزش‌های اخلاقی و دینی در دانشگاه‌ها

امام جمعه یزد گفت: معنویت باید در دانشگاه‌ها به‌ویژه در میان نخبگان دانشگاهی تقویت شود تا رشد علمی و معنوی در کنار یکدیگر رخ دهد.

به گزارش خبرگزاری حوزه از یزد، آیت‌الله ناصری، در مراسم تجلیل از فعالان کنگره شهدا در دانشگاه علوم پزشکی یزد، با اشاره به ورود دانشگاه علوم پزشکی به بحث برگزاری یادواره و کنگره شهدا، اظهار داشت: این اقدام قابل تحسین است و سایر دانشگاه‌ها و مراکز علمی به‌ویژه آموزش و پرورش نیز، در این زمینه ورود کنند.

وی، برگزاری کنگره‌ها را اقدامی پسندیده دانست و افزود: این محافل هم در افراد احساس مسئولیت ایجاد می‌کند و هم حس مسئولیت در قبال خون شهدا را در سایر افراد جامعه ایجاد می‌کند. آیت‌الله ناصری با تأکید بر لزوم هدایت‌گری در بین جامعه دانشجویی و سپردن مسئولیت‌های مهم به آنها، عنوان کرد: باید مسئولان در مراکز مختلف از دانشجویان و جوانان نخبه و متعهد بهره‌گیرند تا این قشر را در برابر مسئولیت‌های اجتماعی تقویت کنند.

وی همچنین با اشاره به ضرورت تلاش و برنامه‌ریزی برای حفظ دانشجویان از گزند هجومه‌های فرهنگی، بیان کرد: اکنون به نظر می‌رسد، بعضی از دانشجویان در سبک و سیاق زندگی به غرب توجه دارند و معنویت در آنها نیست به‌گذشته کم‌رنگ‌تر شده و آن‌طور که انتظار می‌رود، استقلال فکری در آنها رشد نکرده و این امر در سبک زندگی آنها قابل مشاهده است.

امام جمعه یزد، بر لزوم حفظ سیره اسلامی تأکید کرد و گفت: لازم است، به ارزش‌های دینی و اخلاقی در دانشگاه‌ها بیشتر توجه شود و دانشگاه‌ها به‌نحوی کار تربیتی انجام دهند که دانشجویان به دنبال اهداف والا در زندگی باشند و در مسیر رسیدن به این اهداف، سبک زندگی خود را نیز اصلاح و اسلامی کنند. آیت‌الله ناصری تأکید کرد: اگر کرامت جامعه و اخلاق اجتماعی ما اصلاح شود و روحیه معنویت در جامعه تقویت شود، حس مسئولیت‌پذیری در افراد پرنفرت‌تر می‌شود و جامعه به سمت پیشرفت حرکت می‌کند.

مدیر حوزه‌های علمیه در بندرعباس در نشست علما، اساتید و طلاب هرمزگان

حوزه‌های علمیه به جایگاه «پاسخگوی نیازهای نظام و جامعه» نائل شوند

مدیر حوزه‌های علمیه کشور در جلسه شورای حوزه علمیه استان هرمزگان، محور مقاومت را بخشی از جلال اسلام و انقلاب اسلامی عنوان و ابراز کرد: امروز دستاوردهای علمی و دینی ما باید جهانی شود؛ چراکه گنجینه‌های فراوانی از دین اسلام به دست آورده‌ایم که باید به گوش مردم جهان برسد.

به گزارش خبرگزاری حوزه از بندرعباس، آیت‌الله اعرافی، یکم آبان در نشست علما، اساتید و طلاب استان هرمزگان، ضمن تبریک هفته وحدت، اظهار داشت: مظلوم‌ترین قشر در نظام اسلامی اساتید و طلاب هستند که همه ملامت‌ها را به جان می‌خورند و به کشور خدمت می‌کنند و در پایین‌ترین سطح معیشتی قرار دارند.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه کشور در ادامه افزود: یکی از مسائل مهم این است که حوزه‌های ما باید پاسخگوی نیازهای نظام و جامعه باشد و باید به این جایگاه برسند.

وی با برشمردن برخی اقدامات تحولی در حوزه علمیه، اظهار کرد: وقف‌های حوزوی زیادی وجود دارد که می‌توان با آن‌ها حوزه‌ها را مدیریت کرد؛ اما عواید آن‌ها صفر است؛ البته در حال رفع مشکلات هستیم تا به منابع پایدار برسیم.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور عنوان کرد: نسبت به استان‌ها سیاست ما واسباری اختیارات است و این امر نیز، در حال اجراءست و عدد و رقم واسباری‌ها کم نیست؛ برای اولین‌بار در سطح کشور به غیر از مشهد و قم، مجوز رسمی ۵۰ درس خارج صادر شد و این امر در حال گسترش است.

آیت‌الله اعرافی در پایان اظهار کرد: روزی نزدیک به ۱۰۰ تا ۳۰۰ نفر در یافتی از طریق شبکه‌های مجازی را می‌خوانم و دنبال می‌کنم و هیأت‌های اندیشه‌ورز طلاب نیز فعال هستند.

اعتماد به طلاب استان، موجب پیشرفت تحصیلی و پژوهشی

حجت‌الاسلام والمسلمین نادر حقیقی مدیر حوزه علمیه استان هرمزگان نیز در این جلسه، با بیان اینکه حوزه علمیه استان هرمزگان در چندساله اخیر،

نماینده ولی فقیه در قزوین

نسخه نرم‌افزاری کتاب موسوعة کلمات الرسول الأعظم تولید شود

از طلبه‌های پژوهشگر و کتابخوان به معنی واقعی کلمه، محصول نگاه و دغدغه‌های ایشان است، افزود: کتابخانه مرحوم ابراهیمی از نظر کیفی و انتخاب بهترین عناوین برای هر موضوع، دارای جایگاه خاصی

می‌تواند شایسته کند که کتاب‌شناس، رجال‌شناس و حدیث‌شناس باشد و این مرد با آن نگاه بلندش، بنای خیری را گذاشت که جزه سرمایه‌های جهان اسلام به حساب می‌آید.

وی خاطرنشان کرد: لازم است، کتاب موسوعة کلمات الرسول الأعظم که با زحمات و تلاش‌های بسیار مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین ابراهیمی گردآوری شده است، توسط یکی از مراکز تحقیقاتی مانند مؤسسه نور به نسخه نرم‌افزاری و دیجیتالی تبدیل شود تا افراد بیشتری بتوانند از این کتاب بهره‌برند.

رئیس شورای حوزه علمیه قزوین با بیان اینکه مرحوم ابراهیمی تأثیر زیادی در حوزه علمیه داشت و خیلی

رئیس شورای حوزه علمیه استان قزوین گفت: لازم است، کتاب موسوعة کلمات الرسول الأعظم که با زحمات و تلاش‌های بسیار مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین ابراهیمی گردآوری شده است، توسط یکی از مراکز تحقیقاتی مانند مؤسسه نور به نسخه نرم‌افزاری و دیجیتالی تبدیل شود تا افراد بیشتری بتوانند از این کتاب بهره‌برند. به گزارش خبرگزاری حوزه از قزوین، حجت‌الاسلام والمسلمین عابدینی، ۲ آبان در مراسم اهدای کتابخانه شخصی مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین سیدموسی ابراهیمی به کتابخانه امام صادق (ع) قزوین، گفت: افراد بسیاری در راه‌اندازی کتابخانه امام صادق (ع) دخیل بوده‌اند؛ ولی آن کسی که میدانی پای کار بود و مویزات را هوشمندانه و حساب‌شده محقق کرد، مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین ابراهیمی بود. کتابخانه را کسی

مسئول مرکز بزرگ اسلامی سنندج

۵۴ مسجد و مدرسه علمیه اهل سنت در ایران فعال است

کشورهای دلسوز وحدت اسلامی مانند ایران، باید با رسانه قوی با عوامل ترغفه‌افکن میان مسلمانان، مبارزه کنند و چهره حقیقی از اسلام ارائه و شیعه و سنی حقیقی را معرفی کنند.

ماموستا اقبال بهمنی در گفت‌وگو با خبرنگار خبرگزاری مهر، با بیان اینکه ترغفه، باعث فشل و سست شدن انسان‌ها شده و نیروی انسانی جامعه مسلمان را کم‌اثر و بی‌اثر می‌کند و در مقابل، وحدت سبب پیشرفت و اعتلای جامعه می‌شود، تصریح کرد: این سازمان در راستای استمرار نهضت خدمت‌رسانی به مردم، طرح مهرواره اوج را در سطح کشور آغاز کرده است و در سطح استان نیز با پیگیری‌های این اداره‌کل و ادارات شهرستانی شناسایی و ثبت مساجد در حال انجام است.

وی افزود: این مهرواره ۲۳ آبان ۱۴۰۰ در سطح استان در حال اجراست. وی با بیان اینکه جلب مشارکت مردم، شناسایی امامان (شعبه ۲) به زلزله‌زدگان اندیکا، کمتر از دو ماه بعد از اردوی جهادی آب‌رسانی به روستاهای این شهرستان انجام شد. به گزارش خبرگزاری حوزه از تهران، زلزله ۵ ریشتری اندیکا زمانی به وقوع پیوست که از اردوی جهادی قبلی طلاب مدرسه علمیه امام خمینی تهران (شعبه ۲) که طرح آب‌رسانی روستایی در این شهرستان بود، زیاد نگذشته بود.

دهه اول محرم، این طلاب جهادگر برای آبادانی دو روستای «برده حلوا» و «منگزوی» در شهرستان اندیکا بیش از ۳ کیلومتر در دل زمین لوله کاشتند و شبانه‌روز تلاش کردند تا ظاهر تاسوعا آب را به مردم این روستاها برسانند. حالا با خیر شدنند که در آن شهرستان زلزله شدید آمده و خانه‌های خست و گلی آن مردم باصفا و محروم را آوار کرده است. فرصت دست دست کردن نیست! شب نشده، گروهی جلیقه‌های جهادی را برداشته و بدون تشریفات عزم

کمیته‌رسانی طلاب مدرسه علمیه امام خمینی تهران (شعبه ۲) به زلزله‌زدگان اندیکا، کمتر از دو ماه بعد از اردوی جهادی آب‌رسانی به روستاهای این شهرستان انجام شد. به گزارش خبرگزاری حوزه از تهران، زلزله ۵ ریشتری اندیکا زمانی به وقوع پیوست که از اردوی جهادی قبلی طلاب مدرسه علمیه امام خمینی تهران (شعبه ۲) که طرح آب‌رسانی روستایی در این شهرستان بود، زیاد نگذشته بود. دهه اول محرم، این طلاب جهادگر برای آبادانی دو روستای «برده حلوا» و «منگزوی» در شهرستان اندیکا بیش از ۳ کیلومتر در دل زمین لوله کاشتند و شبانه‌روز تلاش کردند تا ظاهر تاسوعا آب را به مردم این روستاها برسانند. حالا با خیر شدنند که در آن شهرستان زلزله شدید آمده و خانه‌های خست و گلی آن مردم باصفا و محروم را آوار کرده است. فرصت دست دست کردن نیست! شب نشده، گروهی جلیقه‌های جهادی را برداشته و بدون تشریفات عزم

تکلیف‌مداری به موقع طلاب جهادگر مدرسه امام خمینی تهران

سفر می‌کنند. تمام برنامه‌ریزی‌ها در کمتر از دو ساعت انجام می‌شود. خیلی‌ها داوطلب همراهی هستند؛ لکن برای آنکه درس و بحث حوزه لطمه نبینند، تنها طلاب یک پایه به‌شروط نداشتن عقب‌افتادگی تحصیلی اجازه دارند....

کمک به نیروهای امدادی، تأمین نیازهای اولیه و اجرای فعالیت‌های فرهنگی برای تقویت روحیه مردم، از جمله برنامه‌های این گروه از طلاب جهادی عمدتاً دهه هشتادی است که از اولین گروه‌های مردمی حاضر در صحنه به‌شمار می‌روند. طلبه‌های مدرسه علمیه امام خمینی (ع) سربازان جوان امام زمان (عج) هستند که یکی از اصلی‌ترین کلاس‌های دروسشان، حضور به‌موقع در لحنه‌ای که باید، لیبک بگویند، عاشورایی عاشقان حسین(ع) در لحنه‌ای که باید، لیبک بگویند، عاشورایی می‌شوند و الا بی‌موقع عمل کردن؛ حتی اگر چون قیام تأویبن به نثار جان ختم گردد، آن اثری که باید را نخواهد داشت.

دورنمای ۲۰ ساله از آینده را تبیین کنند تا اهداف اصلی مشخص شود. آیت‌الله اعرافی افزود: در سال‌های اخیر چند حرکت مهم در مجموعه مشخص شدن کارکرد طلاب و اساتید حوزه علمیه انجام شده که کمک مهمی به قشر روحانیون کرده است.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه کشور عنوان کرد: چندین برنامه پنج‌ساله برای حوزه‌های علمیه بسته‌ایم که حدود ۴۰ محور دارد و با توجه به اهداف خاصه ان‌شاء‌الله انجام آنها میسر خواهد شد. وی اضافه کرد: هدف از تشکیل حوزه‌های علمیه، پاسخ به نیازهای معنوی و فرهنگی جامعه است؛ در این راستا تفاهم‌نامه‌ها و عقد قراردادهای بین نهادهای که اهداف مشترکی در آن دنبال می‌شود، از جمله برنامه‌هایی بوده که در این سال‌ها اجرائی شده است. آیت‌الله اعرافی در ادامه اساتید را محور فعالیت‌های حوزه خواند و گفت: اقداماتی برای افزایش دریاقتی اساتید حوزوی انجام شده است که ان‌شاء‌الله این امر با پیگیری‌های لازم محقق خواهد شد؛ چراکه اساتید حوزه‌های علمیه نباید دغدغه مالی داشته باشند و تمام تمرکز خود را در آموزش و تربیت طلاب توانمند و عالم بگذرانند.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور با اشاره به اهمیت رشته‌های تخصصی، ابراز کرد: هر طلبه و یا هر استاد متناسب با علاقه و نیاز منطقه خود، دوره‌ها و آموزش‌هایی را ببینند؛ این موضوع اهمیت بسزایی دارد.

است و مراجعه‌کنندگان به‌آسانی به کتاب دلخواه خود می‌رسند. کتابخانه‌ای که ما در اینجا مشاهده می‌کنیم، بسیار تصفیه‌شده است و تک‌تک کتاب‌ها هوشمندانه انتخاب شده‌اند و چه‌بسا وی در تنگنای مالی و شرایط سخت اقدام به خریداری برخی کتب کرده و از خود به‌یادگار گذاشته است.

وجود ۱۶۰۰ عنوان کتاب خطی و سنگی در کتابخانه امام صادق (ع) قزوین

بر پایه همین گزارش، مدیر حوزه علمیه قزوین نیز در این مراسم گفت: اقدام شایسته مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین ابراهیمی در اهدای کتاب به کتابخانه امام صادق (ع) باید الگوی مردم و اهل علم قرار گیرد. حجت‌الاسلام والمسلمین محمدتقی سبحانی نیا عنوان کرد: در حال حاضر ۱۶۰۰ عنوان کتاب خطی و سنگی در کتابخانه امام صادق (ع) وجود دارد که با همکاری آستان قدس رضوی، هینتی در این مکان مستقر شده‌اند تا بتوانند از این آثار ارزشمند تصویربرداری نموده و به‌صورت فایل در اختیار محققان قرار دهند.

امام صادق علیه السلام: **حُرْمُ الْحَرِیصِ حُصْلَتَيْنِ وَ لَزِمَتُهُ حُصْلَتَانِ حُرْمُ الْقِنَاعَةِ فَافْتَقَدَ الرَّاحَةَ وَ حُرْمُ الرِّصَا فَافْتَقَدَ الْيَقِينَ**.
حریص از دو خصلت محروم شده و در نتیجه دو خصلت را با خود دارد: از قناعت محروم و در نتیجه آسایش را از دست داده است. از راضی بودن محروم و در نتیجه یقین را از دست داده است.

وسائل الشیعه، ج ۱۶، ص ۲۰، ح ۲۸۵۶

مدیر حوزه‌های علمیه کشور با بیان اینکه برای نخستین بار درختواره و نظام‌واره جامع رشته‌های حوزوی تدوین شد، گفت: این مهم توسط بیش از ۸۰۰ استاد و محقق در مدت چهارسال تدوین شده است.

به گزارش خبرگزاری تسنیم، آیت‌الله اعرافی، ۱۳ آبان در مراسم گشایش نمایشگاه دستاوردهای علمی واحدهای آموزشی - تخصصی حوزوی در جمع خبرنگاران با بیان اینکه در این دهه‌های اخیر مقوله رشته‌های تخصصی در حوزه علوم و معارف اسلامی در حوزه علمیه و نهادهای حوزوی مورد اهتمام بوده است، اظهار داشت: در حقیقت یکی از تحولات حوزه در این سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی توسعه مرزهای علوم اسلامی و پایه‌ریزی دانش‌های تخصصی بوده است.

مدیر حوزه‌های علمیه گفت: اتفاق جدیدی که در سال‌های اخیر رقم خورده، این است که برای نخستین بار درختواره و نظام‌واره جامع رشته‌های حوزوی توسط بیش از ۸۰۰ استاد و محقق در مدت چهار سال تدوین شد و در روزهای اخیر در قالب ۱۶ حوزه دانشی بیش از ۴۰۰ رشته، گرایش و مقطع ابلاغ شد.

امام جمعه موقت قم بیان کرد: در این نظام‌واره رشته‌های کهن و سنتی تخصص‌هایی منطابق و بر اساس نیاز امروز پایه‌ریزی شده است به‌گونه‌ای که در قفه و حقوق بیش از ۴۰ رشته و گرایش با توجه به نیازهای جامعه امروز آمده است.

عضو فقهای شورای نگهبان گفت: غیر از قفه و اصول، امروز قلمروهای دیگر دانش‌های سنتی مانند تفسیر، حدیث توسعه یافته و حوزه‌های علوم انسانی و اجتماعی با رویکرد علوم اسلامی برای نخستین بار است که در قلب حوزه و متن حوزه در حوزه‌های اقتصاد، علوم اجتماعی و سایر علوم انسانی مورد توجه و آموزش قرار می‌گیرد.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه، به برگزاری نمایشگاه دستاوردهای علمی مراکز آموزش حوزوی اشاره کرد و افزود: این نمایشگاه می‌خواهد نگاهی به دوره گذشته رشته‌های تخصصی و دستاوردهای آن داشته باشد و هم اینکه یک دورنمای آینده را ترسیم کند.

آیت‌الله اعرافی با بیان اینکه برای پیداه سازی بیش از ۴۰۰ رشته و برای تمام مراکز حوزوی، محققان و اساتید را به کمک می‌طلبیم، گفت: در حال حاضر با سرعت در حال سرفصل نویسی بوده و نقشه اجرا

طلبه‌ها باید در میدان فعالیت‌های تهذیبی و تربیتی نقش‌آفرینی کنند؛ یعنی اگر از مدیر مدرسه سؤال شد که چند تا نیروی تهذیبی دارید؟ مثلاً بگوید ۱۴۰ نفر؛ صد تا طلبه و چهل تا استاد و کادر. از نیروی تمام طلاب حتی طلبه سال اول، باید برای امور تهذیبی و تربیتی بهره گرفت و طلبه را نه مخاطب تربیت که عامل و کارگزار تربیت باید دید.

به گزارش خبرگزاری حوزه از گرگان، حجت‌الاسلام والمسلمین عالم‌زاده نوری معاون تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه، در نشست مهارت‌افزایی شیوه‌های مدیریت، در جمع اساتید، مدیران، معاونان و اعضای شورای تهذیب مدارس علمیه استان گلستان، با تأکید بر فعال‌سازی شورای تهذیب در مدارس علمیه، گفت: باید دغدغه کشف مسئله و شناخت آسیب‌ها و تجزیه و تحلیل فضا و به دست آوردن راهکارهای متناسب در خود مدارس وجود داشته باشد و به‌نوعی خودکفایی و استقلال دست یابند. وی افزود: ستاد اگر هنری دارد، باید این استقلال و خودکفایی را ایجاد کند؛ نه اینکه به‌طور کامل بار مدرسه را بر دوش بگیرد. در خود مدرسه علمیه نیز، باید کانون جوشانی وجود داشته باشد که کشف مسئله کرده و تجزیه و تحلیل بکند، راهکار بدهد و در مقام اجرا هم در میدان باشد. این کانون شورای تهذیب مدرسه است.

معاون تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه کشور عنوان کرد: طلبه‌ها هم باید در میدان فعالیت‌های تهذیبی و تربیتی نقش‌آفرینی کنند؛ یعنی اگر

انسانی که نان خشکی او را سیر می‌کند و یا با سبزی و ماست و پنیر می‌تواند زندگی کند، این همه حرص و طمع به دنیا و مال دنیا برای چه؟! چه کسی برای همیشه شاه بوده است؟! خداوند این کارها را می‌کند تا بشر بداند که از ناحیه خودش نیست و امور به‌دست دیگری است.

در محضر بهجت، ص ۱۱، ص ۳۱۴

مدیر حوزه‌های علمیه در افتتاح نمایشگاه دستاوردهای علمی واحدهای آموزشی - تخصصی حوزوی

نظام‌واره جامع رشته‌های حوزوی در کشور ابلاغ شد

نمایشگاه دستاوردهای علمی واحدهای آموزشی - تخصصی حوزوی، با شرکت بیش از ۵۰۰ مرکز تخصصی حوزوی با حضور آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور سوم آبان در شبستان امام حسن عسکری علیه السلام مسجد مقدس جمکران افتتاح شد. در این نمایشگاه، بیش از ۵۰۰ مرکز تخصصی حوزوی، دستاوردهای علمی خود در سه دهه اخیر را در قالب نرم‌افزار، کتاب، مجله و پوستر در شاخه‌های مختلف علمی حوزوی از جمله فقه، تفسیر، حدیث، کلام، ادیان، فرق، مذاهب، مباحث تبلیغ، فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی، اقتصاد اسلامی و مدیریت اسلامی به نمایش گذاشتند. این نمایشگاه از ۳ تا ۱۸ آبان هر روز از ساعت ۸ تا ۱۸ برپا بود.

نیز تهیه شده و با این برنامه‌ریزی‌ها در آینده شاهد درخشانی در توسعه علوم اسلامی و بارورتر شدن دانش‌های اسلامی و پاسخگوتر شدن حوزه و جامعه هستیم.

• دستاوردهای علمی، آموزشی و ترویجی حوزه به شکل شبکه‌ای ارائه شود

حجت‌الاسلام والمسلمین ملکی نیز در گفت‌وگو با خبرنگاری حوزه، در حاشیه بازدید از نمایشگاه تخصصی دستاوردهای واحدهای آموزشی حوزه‌های علمیه، گفت: چند سالی بود که چنین نمایشگاهی در این سطح در حوزه و مراکز تخصصی و آموزشی آن برگزار نشده بود و در این زمینه با تقدیر ویژه از معاون آموزش حوزه‌های علمیه کشور، شاهد برگزاری موفق یک نمایشگاه منسجم و کامل در این سطح هستیم.

قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه با ذکر این مطلب که نقض بسیار مهمی خواهد بود اگر همین زمینه متذکر شد: درخواست داریم که این برنامه به شکل شبکه‌ای دیده شود و کسوف در اصفهان و مشهد و مراکز دیگر حوزوی کار می‌کنند به شکل کاملی در جریان یک فرایند منسجم قرار گیرند تا حوزه‌های علمیه و طالبان علم و فضیلت و کمال از این شبکه به‌خوبی بهره ببرند.

قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه در پایان ابراز کرد: وقتی انسان این تولیدات را می‌بیند حس می‌کند که به چه میزان به شکل‌گیری یک جامعه تمدنی اسلامی نزدیک است؛ زیرا تمام زوایای تمدن اسلامی با گسترده شدن حوزه‌های دانشی و تمدنی در حوزه‌های علمیه قابل رؤیت است که امیدواریم به

مؤسسات علمی و آموزشی حوزه حاصل کار خود را به نمایش عموم و متخصصان و فعالان در این حوزه نگذارند، گفت: این نمایشگاه باعث شد که تولیدات منظم شود و فعالیت‌های گسترده حوزه و نهادهای علمی و پژوهشی و ترویجی، قابلیت‌های خود را به شکل منسجم ارائه کنند.

وی بیان کرد: وقتی انسان این خدمات را از نزدیک می‌بیند، خرسند می‌شود و هم از چپتی ناراحت می‌شود. ناراحتی از این حیث است که این همه فعالیت گسترده و عظیم باید در قالب یک شبکه منسجم و در دسترس قرار گیرد تا مراکز تخصصی تولیدات و خدمات و رشته‌هایی در آن حوزه فعالیت دارند را به منظر سایر مؤسسات و مراکز حوزوی بگذارند تا همه فعالان این حوزه از تک تک فعالیت‌های هم مطلع باشند و تعامل جدی میان آنها شکل بگیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین ملکی در همین زمینه متذکر شد: درخواست داریم که این برنامه به شکل شبکه‌ای دیده شود و کسوف در اصفهان و مشهد و مراکز دیگر حوزوی کار می‌کنند به شکل کاملی در جریان یک فرایند منسجم قرار گیرند تا حوزه‌های علمیه و طالبان علم و فضیلت و کمال از این شبکه به‌خوبی بهره ببرند.

قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه در پایان ابراز کرد: وقتی انسان این تولیدات را می‌بیند حس می‌کند که به چه میزان به شکل‌گیری یک جامعه تمدنی اسلامی نزدیک است؛ زیرا تمام زوایای تمدن اسلامی با گسترده شدن حوزه‌های دانشی و تمدنی در حوزه‌های علمیه قابل رؤیت است که امیدواریم به

سخن بزرگان

آیت‌الله‌العظمی بهجت علیه السلام

انسانی که نان خشکی او را سیر می‌کند و یا با سبزی و ماست و پنیر می‌تواند زندگی کند، این همه حرص و طمع به دنیا و مال دنیا برای چه؟! چه کسی برای همیشه شاه بوده است؟! خداوند این کارها را می‌کند تا بشر بداند که از ناحیه خودش نیست و امور به‌دست دیگری است.

در محضر بهجت، ص ۱۱، ص ۳۱۴

حجت‌الاسلام والمسلمین برنجکار، یادآور شد: در خصوص مباحث امامت دوره‌های سطح‌سه و عمومی در شهرهایی چون مشهد و یزد و خرو شهر و گرگان و زابل و ایران شهر و.. به شکل عمومی برگزار شده است.

رئیس مرکز تخصصی معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام بیان کرد: اهمیت اجرای این طرح‌های آموزشی و پژوهشی آن است که کلام به عنوان زیربنای دین و اعتقادات می‌باشد. امروز اکثر تهاجمی که دشمنان به اسلام و نظام وارد می‌کنند، در حوزه اعتقادی است که این گروه‌هایی که در این زمینه فعال هستند شاید صدها سایت و مرکز علمی در رژیم صهیونیستی و آمریکا و کشورهای مرتجع منطقه و... فعال کرده‌اند و شبانه‌روز در حال حمله به جریان اسلام اصیل هستند.

حجت‌الاسلام والمسلمین برنجکار در پایان بیان کرد: اگر پایه‌های اعتقادی مردم را تقویت کنیم این شبهات اثرگذار نخواهد بود.

• برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی باعث تبادل تجارب علمی می‌شود

به گزارش خبرگزاری حوزه، خانم سیده‌زهره برقعی مدیر جامعه‌الزهرای علیها السلام به همراه معاونان و جمعی از مدیران این مرکز، پنجم آبان از نمایشگاه دستاوردهای علمی واحدهای تخصصی حوزوی بازدید کرد. وی ضمن بازدید از برخی غرفه‌ها خواستار تعامل بیشتر و بهره‌گیری از آثار و دستاوردهای علمی برخی مؤسسات شد.

مدیر جامعه‌الزهرای علیها السلام در حاشیه بازدید از نمایشگاه، اظهار داشت: برگزاری چنین نمایشگاه‌های تخصصی باعث تبادل تجارب علمی بین شرکت‌کنندگان می‌شود. وی در ادامه به برخی دستاوردهای علمی جامعه‌الزهرای علیها السلام اشاره کرد و افزود: در جامعه‌الزهرای علیها السلام بیش از ۱۳ هزار طلبه تحصیل می‌کنند که بیش از ۴ هزار بانوی طلبه در سطح ۳ و بیش از ۳۰۰ طلبه در خانم برقعی ادامه داد: در جامعه‌الزهرای علیها السلام دوره‌های ویژه و ممتازی برگزار می‌شود که از آن جمله می‌توان به دوره‌های تربیت محقق، تربیت مشاور، تربیت مدرس، تربیت تدوینگر متون درسی، تربیت مبلغ و تربیت کارشناس پاسخگو به مسائل دینی اشاره کرد.

مدیر جامعه‌الزهرای علیها السلام همچنین به انتشار نشریات و کتاب‌های منتشر شده در این مؤسسه اشاره کرد و گفت: با تلاش همکاران، اساتید و طلاب در جامعه، یک نشریه علمی پژوهشی، چهار نشریه علمی تخصصی و ۱۷ نشریه داخلی وجود دارد که امید است این نشریات با کمک انجمن‌های علمی پژوهشی و طلاب پژوهشگر از حیث کیفی و کمی ارتقا یابند.

دکتر برقعی همچنین به تحصیل بانوان غیرایرانی در مرکز بین‌المللی آموزش زبان فارسی و سطوح دو و سه جامعه‌الزهرای علیها السلام اشاره کرد و در ادامه یادآور شد: واحد آموزش‌های کوتاه‌مدت معارف اسلامی ویژه بانوان علاقه‌مند به معارف اسلامی دوره‌های کوتاه‌مدت معارفی و مهارتی در رشته‌های مختلف برگزار می‌کند.

اف‌جو‌زله

• سال بیستم
• شماره ۶۸۶
• دوشنبه ۱۰ آبان ۱۴۰۰
• ۱۶ صفحه • ۲۰۰۰ تومان

Ofogh-e Hawzah Weekly

• صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
• مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: محمدرضا برته
• سردبیر: رضا‌تعلی عزیزی
• با همکاری هیأت تحریریه
• تلفن: ۳۲۹۰۰۵۳۸ • شماره: ۳۲۹۰۱۵۳۳ • صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
• نشانی: قم، بلوار جمهوری، کوچه ۲، پلاک ۱۵
• پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
• پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir
• امور هنری: سید امیر سجادی
• کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم ۴۴۵۳۳۷۳۵

عطریار

خوشا وقت کسان عهد مهدی علیه السلام

شیخ محمود شبستری

خوشا وقت کسان عهد مهدی علیه السلام

خوشا آن کودکان مهد مهدی علیه السلام

که هر علمی که باشد زیرکان را

الف با تو بود آن کودکان را

ز علمش خلق عالم علم گیرند

ز دینش مشرکان هم دین پذیرند

همه یک طبع گردد خلق عالم

نماند کفر در اولاد آدم!

ز مشرق تا به مغرب نور ایمان

فرو گیرد نماند کفر و عصیان

بتابد نور علم من لدنی

همه یکسان شود شیعی و سنی

هر آن سری که هست امروز نپهان

ز علم خویشتن پیدا کند آن

چو مهدی باشد آنجا عدل گستر

براندازد ز عالم جور یکسرا

یکایک صورتش پیدا است بر جای

از آن می‌ماند او آن روز برای

بیان صورتش گویند تفضیل

رموز حکمتش گویند تاویل

نماند در میانه هیچ دعوی!

که صورت‌ها یکی گردد به‌معنی

نمیرد هیچ‌کس در جهل آن روز

که باشد علمشان بر جهل فیروز

تمنا باشد آنجا مردگان را

که یک بار دگر یابند جان را

که تا از جهل کلی دور گردند

ز نور علم او پرزور گردند!

ره عرفان نفس خود بیابند

بدان عرفان به سوی حق شتابند

بر آید آفتاب از کوی مغرب

بتابد نور خود را سوی مغرب

شود آنکه در توبه به زنجیر

نیابد هیچ توبه کودک و پیر

شود این حال نزدیک قیامت

زهی دولت اگر بینی تمامت

کانال هفته‌نامه افق حوزه

در پیام‌رسان‌های

سروش و ایتا

@ofogh_howzah

طلاب در میدان فعالیت‌های تهذیبی و تربیتی نقش‌آفرینی کنند

معاون تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه کشور

می‌کنیم که برای تربیت دیگران، ما باید حرف بزنیم و آنها بشنوند! ما باید نصیحت بکنیم و دیگران بپذیرند؛ یعنی ما باید حرکت کنیم تا دیگران برسند! درحالی‌که اگر قرار باشد، کسی تربیت بشود، باید در میدان تهذیب و تربیت هزینه کند.

وی ابراز کرد: مردان بزرگی که در انقلاب اسلامی ظهور کردند، در دستگاه تربیتی حضرت امام علیه السلام پدید آمدند؛ کسانی مثل شهیدان عزیز چمران، صیاد شیرازی، حاج قاسم سلیمانی و مصطفی احمدی‌روشن یا حوزوی‌هایی مثل شهید بهشتی و شهید مطهری و خود آقا و بعضی طلبه‌های مجاهدی که بی‌چشم‌داشت و بی‌توقع، به مراکز خطر و حل مسئله انقلاب می‌روند، این‌گونه تربیت شده‌اند. این تربیت دینی است.

معاون تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه در پایان گفت: این یک ریل‌گذاری مدیریتی است. باید سنت حسنه جاریه‌ای پدید بیاید و جریان مستمری شکل بگیرد که طلبه در عرصه تهذیب و تربیت، هم مترقی باشد و هم عامل هم استفاده ببرد و هم استفاده بدهد.

سال اول، باید برای امور تهذیبی و تربیتی بهره گرفت و طلبه را نه مخاطب تربیت که عامل و کارگزار تربیت باید دید.

وی با بیان اینکه تهذیب و تربیت هم باید مردمی شود، تصریح کرد: این شبیه همان انرژی متراکمی است که حضرت امام علیه السلام تحت عنوان بسیج پدید آورد؛ بسیج یعنی به میدان آوردن نیروهای متراکم مردمی؛ در عرصه تهذیب و تربیت جامع طلبه هم، باید از نیروی مردمی یعنی توده طلاب بهره گرفت.

معاون تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه بیان کرد: کار انقلاب به این ترتیب پیش رفته است. جریان پیامبران الهی هم همین‌گونه امتداد پیدا کرده و به دست ما رسیده است. امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: «وامر بالمعروف تکن من الهه؛ یعنی اگر قرار است، کسی اهل معروف بشود، صرف اینکه منفعلانه پای درس اخلاق بنشیند، کافی نیست. باید قیام کند و نقش‌آفرینی هم داشته باشد.

حجت‌الاسلام والمسلمین عالم‌زاده نوری افزود: بعضی وقت‌ها گمان

از مدیر مدرسه سؤال شد که چند تا نیروی تهذیبی دارید؟ مثلاً بگوید ۱۴۰ نفر؛ صد تا طلبه و چهل تا استاد و کادر. از نیروی تمام طلاب حتی طلبه